TÜRKİYE İÇİN

DEVRİM

"İDAREİ MASLAHATÇILAR ESASLI DEVRİM YAPAMAZ.. GAZİ MUSTAFA KEMAL

Haftalık Gazete
Sayı: 24 - 31 Mart 1970 - 150 Kr.

Sahibi: Cemal Reşit Eyüboğlu — Genel Yayın Müdürü: Doğan Avcıoğlu — Yazı İşleri Müdürü: Hasan Cemal

İdare Yeri: Adakale Sok. 28/4 Yenişehir — Ankara Telefon : 12 72 00

Abone : Yıllık 70 TL. Altı aylık 35 TL. Üç aylık 17,5 TL. dır (Yurt dışı ve uçak için ayrıca posta ücreti alınır.) İlân: Santimi 40 TL.

Ankara'da Murat Matbaasında dizilip rertip edilmiş, Hürriyet Matbaasında basılmıştır.

YENİ YOLSUZLUK İDDİALARI

Varto felâketinden Demirel ailesi nasıl yararlandı ?

Petrol boru hattı niçin Bechtel'e verilecek ?

İran petrolünü İskenderun'a akıtacak boru hattının inşası işi, gerçekleşmişe benzemektedir. Bu konuda varılan prensip anlaşması, özetle şöyledir.

Boru hattını eski CIA şefi John A. McCone'un da ortağı olduğu Amerikan Bechtel şirketinin Avrupa'daki kolu olan Hollanda'ya tescilmiş Bechtel International Co. İnşa edecektir. Bechtel, büyük petrol şirketlerinin bir kuruluşudur ve çok çeşitli alanlarda faaliyet göstermektedir. Faaliyet alanı, madencilik, maden sanayi, tarım sanayii, petrol ve özellik

(Sonu S. 7'de)

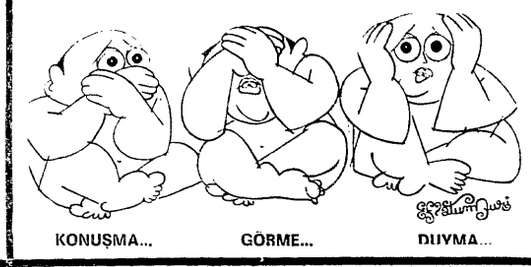

«Kardeşlerim Devletten iş almaz» diyen Süleyman Bey'in kardeşleri, Devletle iş yapmanın yolunu gâyet iyi bulmaktadırlar. Varto felâketi, bunun çarpıcı bir örneğidir. Deprem bölgesinde iskân işini yürütmekle görevli İcra Komitesinin Başkanlığına mühendis — müteahhit Turan Alpdemir getirilmiştir. Müteahhit Alpdemir, İller Bankasından aldığı

(Sonu S. 3'de)

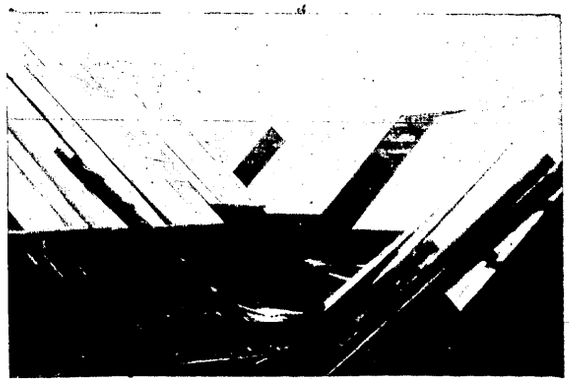

Varto felaketzedeleri için yaptırılan beheri 10 bin liraya çıkan meşhur bara kalar.

BAKIŞ

DÜNYA PAZARLIĞI

Doğan Avcıoğlu

Sayın İnönü, son Meclis konuşmasında ve Milliyet'e verdiği bir beyanatta, Türkiye için hayati bir sorunu ele almış. Kamuoyunun farkına bile varmadığı bu iki konuşmasında İnönü, Sovyetler Birliği ile Birleşik Amerika'nın bir dünya pazarlığı içinde bulunduklarını ileri sürdü. Ana muhalefet lideri'ne göre, iki süper devlet, «Şu ülke senin nüfuz bölgendir, bu ülke benim nüfuz bölgem» diye dünyayı paylaşma yoluna gitmiş.

İnönü'nün yeni Demirel Hükümetinin programını eleştirirken Meclis'te söylediği sözler aynen şöyle idi:

«Eğer herkes (Birleşik Amerika ve Sovyetler Birliği) kendisinin dokunulmaz dediği yerlere karşı taraf dokunmamayı taahhüt ederse, eğer bu iki taraftan birisi, «aracadır» dokunabilir, henüz paylaşılacak mevkidedir» bunda, paylaşmada anlaşmaya varırlarsa ve bundan müzakereye katılmayan memleketler yeni bir felâkete uğramazlarsa, insanlık için büyük talihsizlik olur. Ama bu arada, birbirlerine bâzı şeyler bağışlamışlarsa, o bağışlananların başına geleceği kimse tahmin edemez.»

(Sonu S. 3'de)

ÖMER İNÖNÜ'NÜN «MAL BEYANI» DA GERÇEĞE AYKIRI

İsmet Paşa'nın Başbakanlığında, oğlu büyük banka kredileri almıştır

İnönü ailesinin bir yetkilisi, Hürriyet gazetesine, ailenin ve bu arada Omer İnönü'nün «sevet beyanını» açıklamıştır. Fakat bu beyan, gerçeklere uygun değildir. Açıklamaya göre, Ömer İnönü, herhangi bir bankadan «göz kamaştırıcı» bir borç almamıştır. Omer İnönü, kendi adına almamış ama, yönettiği ailesi şirketi «göz kamaştırıcı» krediler almıştır. «Kendi adına değil de şirket adına almış» diyerek gerçeği gizlemek mümkün değildir. Hatta Harmancık dışında, borcuna kefil olunan şirketler dahi, Hürriyet gazetesinin yazdığına göre, Harmancık'ın «beraber çalıştığı şirketlerdir.

Aile yetkilisinin açıkladığına göre, Omer İnönü'nün şirketi, İsmet Paşa'nın Başbakan bulunduğu 1963 yılında yalnızca İş Bankasından kredi almıştır ve bankaya 1.5 milyon lira borcu vardır. Oysa gerçekte, Omer İnönü'nün

(Sonu S. 3'de)

ATİLLA SUNAY'IN ŞİRKETİ

Dr. Attila Sunay, noksan servet beyanında bulunduğunu doğruladı

Cumhurbaşkanının oğlu Atilla Sunay ile damadı Sadi Onel'in Hürriyet gazetesine eksik mal beyanında bulunduğunu yazmamız üzerine, Atilla Sunay, DEVRİM'in haberini doğrulamak zorunda kaldı. Hürriyet gazetesi iyi para kazanan, tutunmuş bir operatör olan Dr. Sunay'a, **«Herhangi bir şirkete ortak mısınız?»** sorusunu yöneltmişti. Atilla, «Hayır» cevabını vermişti. Oysa, geçen sayımızda bütün ayrıntılarıyla yazdığımız üzere, Dr. Sunay, milyonlar kazanma peşindeki Egesat'ın ortağı idi. Ayrıca, Hürriyet'in deyimiyle, büyük bir inşaat şirketi olan Or — An'ın kurucuları arasındaydı. Buna rağmen, Dr. Sunay, hiçbir şirkete ortak olmadığını söyleyebilmişti. Ancak DEVRİM'in yayını üzerine, şirketlere ortaklığını doğrulamak zorunda kaldı. Cumhurbaşkanının oğlu şöyle konuştu :

«Ne bir nüfuz sui-stimali vardır, ne de edinilmiş bir kâr.. Bu, böyle bilinmelidir. Yazılanlar doğrudur ancak, bu söyledğim açıdan ele alındığı takdirde...»

Demek ki, DEVRİM'in yazdıkları doğruydu. Atilla Sunay; fosfat taşı Fas yerine Tunus'tan Egesat eliyle alınsın

(Sonu S. 7'de)

CHP MECLİSİNDE FIRTINA KOPTU!

Kavgaların içyüzü

Merkez Yönetim Kurulu Raporunun Parti Meclisinde oylamasını Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Turan Güneş istemişti. Ama rapor lehine ancak dört elin kalktığı görüldü. Bu arada Merkez Yönetim Kurulu üyesi Selahattin Hakkı Esatoğlu da el kaldırmıştı. Ama ona kendi raporu lehine el kaldıramıyacağı anlatıldı.

Bu, bir cins güvensizlik oylaması demekti. Ecevit yönetiminin sağ ve sol kanattaki muhalifleri, Parti Meclisinin gece 2.30'a kadar süren bu toplantısında Merkez yönetim Kurulunu, isteseydi, devirebilirlerdi. Fakat Senato seçimlerinin yaklaştığı bir sırada bunu uygun görmediler, fakat güvensizliklerini de belli ettiler.

Toplantı fırtınalı geçti. Normal zamanlarda hiç ilgi çekmeyen mali rapor dahi [illegible] eleştirildi. Ecevit'in yetkisini aşarak bir otobüs işletmeciliği ve bunun için ödeme yapması eleştirildi. Ecevit, bundan böyle yurt gezilerini otobüsle yapmayı tasarlamaktaydı. Otobüste gazete fotoğrafçıları için bir karanlık oda dahi bulunacaktı. Ne var ki, karanlık odanın elektriği yoktu. Elektrik dışardan sağlanıp karanlık oda kullanılabilecekti. Ulus'un fotoğrafçısı Hüseyin Ezer'in dahi bu karanlık oda ve otobüs fikri hiç hoşuna gitmedi. Gazetecilerin saatte 80 kilometreden fazla sürat yapmayan otobüse iltifat etmeyeceğini ileri sürdü.

Otobüs aynı zamanda [illegible]ing lerde kürsü olarak kullanılacaktı. Bu arada öğrenildi ki, yılda 1 milyon liraya yakın zarar eden Ulus, artık zarardan kurtulmuştu. Reklâm fiyatının artırılması ve gazete fiyatının 50 kuruşa çıkarılması, sa

(Sonu S. 7'de)

TBMM Soruşturma Kurulu Başkanı İhsan Gürsan

Demirel Yüce Divana gitmemek için çabalıyor

Süleyman Bey ve Şellefyan ilişkileri ...

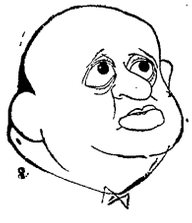

Demirellerle ilgili Meclis Soruşturma Komisyonuna Kemal Bağcıoğlu tipi emir kulu «yes men» lerin seçilemeyeceği üzerine, 8 kişilik komisyonu toplantısına 3 AP'li «yes men» katılmadı. Komisyon, beş kişi ile toplandı. AP'li üyesi

(Sonu S. 7'de)

POLİTİKA KULİSİ

SUNAY—İNÖNÜ GÖRÜŞMESİ.

Sunay'ın daveti üzerine, İnönü, Cumhurbaşkanıyla bir görüşme yaptı. Görüşmede Sunay, Bursa CHP Gençlik Kollarına gönderdiği mesajdan dolayı İnönü'ye teşekkür etti. İnönü, mesajında sağ ve sol irticaa çatıyor. «Gençlik içine her türlü akımlar giriyor. Sebebi, kuvvetli bir muhit olduğu için o'nu kendi maksatlarına âlet etmeye çalışıyorlar. Şimdiye kadar bunlardan çok çektik» diyorau .Hele İnönü, Milliyet'e verdiği beyanata, «silâh patlayan yere polis girer» diyerek, Demirel yönetiminin üniversite özgürlüğü aleyhindeki tutumuna bir cins yeşil ışık yakıyordu.

Ne var ki, CHP Meclisi Raporu, bâzı resmî kişilerin dikta teşviklerinden söz edi

Başkan Sunay — İnönü — Bayan Sunay

yordu. Bursa mesajında da İnönü, «Her türlü diktaya karşıyız» diyordu. Bu «resmi kişilerin dikta teşvikleri» id diasının Sunay'ı rahatsız et tiği söyleniyor.

İnönü — Sunay konuşmasının dikkat çekici bir yanı, Kıbrıs olaylarına hiç dokunmamışı. Gençliğin aşırılığından bol bol konuşuluyor, bu konuda İnönü'den yardım isteniyor, fakat Kıbrıs' taki aşırılıklardan hiç söz edilmiyor ve bu konuda iddia lı İnönü'den yardım arannıyor...

(Sonu S. 3'de)

YOL ÖNÜ

Bire bir, yok bire iki,
Toprak değil sanki kaya.
Yel üfürmüş, sel götürmüş,
Hamur tutmaz old umaya.

Dinelir açlık, yoksulluk,
Ev dolar tarla küçülür.
Gören bilir ne olduğum
Görmeyenler iyicl saya.

Bekledim beş altı yüz yıl,
Dolmuş olmal ıki çilem
Tanrı yürü kulum dedi,
Yürüdüm ta Almanyaya..

Fazıl Hüsnü Dağlarca

DEMOKRASİNİN FATURASI

Uğur Mumcu

Türkiye tam bir çöküntü dönemine girmiştir. Toplum, eko misi ,siyasal düzeni, partileri ve politikacıları ile bir çöküntü ye doğru sürüklenmektedir. Uyanan sosyal sınıf ve tabakaların örgütlenmeleri türlü şekilde önlenmekte, gençliğin yurtsever eylemleri kanlı usullere bastırılmaya çalışılmaktadır. Devletin bütün kurumlarında bıkkınlık, güvensizlik hüküm sürmektedir. Ekonomik gelişme, bir avuç kapkaççının tekelinde yozlaşmak ta, devlet bürokrasisi bu kirli çarka ortak edilmektedir. Bu çö küntüden herkes payını almakta, ilerici geçinen kişi ve örgüt ler, kendi olayları demokrasinin vazgeçilmez gerekleri olarak karşılıyabilmektedir. Demokratik bir devlette, yeri göğü sarsması gereken suistimal iddiaları, basit birer zabıta olayı gibi geçiştirilmektedir. Bütün bunlar, büyük bir çöküntünün çan sesleridir.

Ancak olayları tek başlarına alıp bütün suçu «kötü politi kacı» adını taktığımız soyut bir varlığa yükemek hatâdır. Düzen sizlik, toplumun temelini sarsacak kadar köklüdür. Bu düzensiz liğin kişisel değil, toplumsal nedenleri vardır. Başbakanlara, ba kanlara, milletvekillerine kızmak, sadece bir duygusal tepki o lur. Önemli olan bugünkü perde önündeki partilerin, örgütlerin ve kişilerin neyin temsilcisi olduklarını anlayabilmektir. Bunu anlamadıkça, perakendo devrimcilik anlayışından kurtulmaya imkân yoktur. Devrimcinin ise, kişisel saplantılar ya da avun malarla geçireceği zamanı kalmamıştır. Öyleyse, korkmadan, çekinmeden gerçekçi gözlemimizi yapmak ve bundan sonra da devrimci yolumuzu tesbit etmek zorundayız.

Türkiye ,çeyrek yüzyıldır cici demokrasinin kısır döngüsü içerisindedir. Yirmi yıllık demokratik hayattan sadece gerilim, yoksulluk ve sömürge kalmıştır. Köy Enstitülerine kilit vuran eller, çok partili hayatın alkışçısıdırlar. İmam — Hatip Okulları nı açanlar, Kur'an kurslarını her köye yerleştirenler, demokra siye övgü düzenlerdir. Petrol Kanunu, Maden Kanunu, Yaban cı Sermayeyi Teşvik Kanunu, Ereğli Demir—Çelik Kanunu, İki li Anlaşmalar, hep çok partili demokratik hayatın Türk toplu muna armağanlarıdır. Demokrasiye çok yürekten bağlı parti lerimizin bütün bunlara güçleri yetmiştir, ama toprak reformu yapmaya ,fikir yasaklarını kaldırmaya, yabancı şirketlere vergi koymaya, yargı imtiyazlarını tanımamaya bir türlü yanaş mamışlardır. Bugün herbirinin, bir yanda sahibi gözüküp, öte yandan temel hükümlerini değiştirmek için komisyonlar kur dukları 27 Mayıs Anayasası, ancak bir ihtilâl sonucu süngü ile gelebilmiştir. Yirmi yıl halk yararına bir tek kanun çıkarma mış partilerin halka ne getirdikleri ortadadır. Hiçbir ulus, yir minci yılının ikinci yarısında, yirmi yılını böylesine boşyere, cömertçe harcamamıştır. Demokrasinin faturası artık belli ol muştur ve politikacıların hesaplarını Türk halkı çok pahalı öde miştir.

Çok partili hayatla denediğimiz yol, Tanzimatların çıkmaz sokaklarıdır. Osmanlı Devletine önce yardım edip, sonra Anado luyu işgal eden emperyalizm, şimdi tebdili kıyafet ederek top lumu bugünkü gerilişe ve yoksulluğa mahkum etmiştir. 1946' dan beri, aydınların kafasında bir özlem olarak yaşamış olan demokratik hukuk devleti, en çok yabancı sermayenin, toprak ağalarının ve tüm sömürücülerin işine yaramıştır .

Şimdi kenetlenmiş Türk devrimcilerine düşen görev, em peryalizmin kirli oyunlarını tek tek tesbit edip, bu sömürü ye ortaklık edenleri Türk halkına göstermek, emeklerinin ve ya rınlarının hırsızlarını suç üstü yakalamaktır. Bütün bunlar Bi zamanın son günleridir ve kim ne derse desin, yarınki devrimci Türkiyenin doğum sancıları duyulmaya başlamıştır.

PARLAMENTOCULUK TARTIŞMALARI

AZGELİŞMİŞ ÜLKE ORDULARI

Morris Janowits

Azgelişmiş ülkelerde ordu lar, toplumun orta ve alt sınıf larına dayalıdır. Batıdan fark lı olarak, azgelişmiş ülkelerde feodaller orduya hakim ola mamışlardır. Orta Doğu'da, Kuzey Afrika'da, Güney ve Güney Doğu Asya'da feodal ler, ordu içinde aristokratik bir gelişme yol açacak sosyal kurumlardan faydalanama mışlardır. Aynı doğrultuda, günümüzde de, azgelişmiş ül kelerde ordular, toplum in üst sınıflarıyla bütünleşme de ğildir.

Öte yandan, azgelişmiş ülke lerde ordunun tarihsel ve kül türel gelişmiş içinde askerle rin siyasal davranışlarını açık layan ortak bir ideolojik te mel de bilinememektedir. Bu temel önceliklе güçlü bir mil liyetçilik anlayışına dayanmak tadır. Ayrıca, azgelişmiş ülke lerde askerler, sosyal, siyasal ve ekonomik gelişme volunda genellikle kolektif ve kamu yöntemlerinden vazgeçirilmiş Azgelişmiş ülke ordularıyla, gerek sosyal kökeni, gerekse eğitimi ile tutucu bir nitelik gösteren Batı'nın orduları a rasındaki fark burada ortaya çıkmaktadır. Bir başka konu da, azgelişmiş ülkele,de siya sal hayatın askerler için ilgi çekici olmasına rağmen poli tikacıların ve siyasal kurumla rın karşı olmsuz, hatta düş manca duyguların beslenme sidir.

ORDU NE ZAMAN MÜDAHALE EDER?

Azgelişmiş ülkelerin bu nite liklere sahip orduları, genel likle Batı tipi demokratik ku rumları yaratmak için harca nan çabaların başarısız kalma sı üzerine iktidara el koymak tadır. Ordu, tek parti yöneti mine dayalı ilerici ve otoriter rejimlere karşı özellikle son yıllarda, müdahale etmemek tedir.

Askerler iktidarı ele geçir dikten sonra, milli bir yönetı min kurulması ve programları nın başarıya ulaşması için ve ğunların desteğini kazanma durumundadırlar. Bu, yeni bir gelişme olmakla birlikte, olaylar, azgelişmiş ülkelerde ileri nitelikteki siyasal dönü şümlerin gerçekleştirilebilme si için ordu dışında, fakat doğ rudan onun gözetimi altında bir siyasal yapı kurmanın zo runluluğunu ortaya koymak tadır. Nitekim, azgelişmiş bir ülkede sosyal ve ekonomik kalkınma açısından ordunun rolünü belirleyen iki sorun vardır. Bunların ilki, ordunun siyasal hayata katılmasını ko laylaştıran yapısal özellikleri ne, ikincisi ise, hızlı bir ekono mik kalkınma ve sosyal mo dernleşme çabasındaki azgeliş miş ülkelerde ordunun öncü rolü ovnama yeteneğine ilişkindir.

Her iki sorun da benzer a çıklamaları içermektedir. Az gelişmiş ülkelerde ordunun si yasal iktidarı ele geçirmesini mümkün kılan örgütsel ve meslek özellikler, onun ülke yönetimindeki başarısını sınır layan özelliklerin ayrıdır. Bu açıdan, siyasal iktidar ele geçirildikten sonra ordunun yığın örgütleri yaratması ve sivil kadrolarla sıkı ilişkiler kurması zorunlu görülmekte dir. Bir başka deyişle ordu i çin siyasal iktidarın ele geçi rilmesi ne kadar kolaysa ül kenin yönetimi de o kadar zor dur.

Ordu, millici geleneğine kol lektif ve kamu yönetimlerin den vana olmasına rağmen sos yal ve ekonomik kalkınma yo lunda ülkeye kendi başına vön verecek durumda değil dir. Oysa azgelişmiş ülkelerde orduya iktidarı ele geçirmek ten öteye başka işler de düş mektedir.

ATATÜRK MODELİ

Yakın bir geçmişte, Türki ye, Atatürk'ün yönetimi altın da ordunun sosyal ve ekono mik kalkınmaya büyük katkı larda bulunabileceğini kanıtla mıştı. Atatürk Türkiye'sinde sosyal ve ekonomik kalkınma süreci, belirli sosyal dönü şümlerin gerçekleştirilmesine ve buna uygun siyasal kurum ların varlığına bağlıydı.

Başlan ben, Atatürk'ün or dunun siyasal hayata hangi si nırlar çerçevesinde katılacağı konusundaki görüşleri sağlam bir temele oturtulmuştu. A tatürk Türkiye'de ordunun gö zetimi altında bir tek partı yö netimi kurmuştu. Devlet yö netimin çeşitli kademelerinde belirli dönemlerde görev al mış olan askerlerin dışında, doğrudan partı politika ma katılacak ordu mensuplarının askerlikten ayrılmasına özel likle dikkat edivordu. Böyle ce, sosyal ve ekonomik kal kınma çabası içindeki azgeliş miş bir ülkede gözetim rolü verilen ordu iç bütünlüğünü korunmuş ve doğrudan siya sal hayata katılmanın sakınca larına bulaşmamış olmaktay dı.

Günümüzde, azgelişmiş ül kelerde askerler siyasal hava ta katılış yöntemlerine eğilir ken, önlerinde Atatürk'ün bu modeli vardır. Azgelişmiş ül kelerin güçlükleri zaman için de oyunlarını kazanmış olabi lir, fakat bu ülkeler önemli bir tarihi denevin avantajına sahip bulunmaktadır. Bugün askeri liderler siyasal hayatı bir yönetim oligarşisi olarak değil, fakat siyasal gözetimci olarak katılmalarını sağlaya cak veni formüller pesindedir ler. Bununla birlikte Atatürk' ün deneyi değerini yitirmiş değildir. Aksine, belirlevici ni teliği ordu gözetiminde tek partı yönetimi olan bu ezel deki her başarı, Atatürk'ün modelinin geçerliliğini ortava kovmaktadır .

Yazarın «The Military in the Political Development of New Nations» adlı kitabından alın mıştır.

proleter devrimci
AYDINLIK
Doğumunun 100 Yıldönümünde
LENİN ÖZEL SAYISI
4-18. Sayı Çıktı

Ben Milletvekili iken...

MECLİS KOMİSYONLARINDA

Meclis'te bir de komisyon çalışmaları var dı. Bu komisyonlara hangi partiden kaç kişi gi receği daha önceden tesbit edilir ve partilerin gösterdiği adaylar liste liste basılırdı. Komis yon seçimleri, konuşma kürsüsünün üstünde komisyon sayısı kadar dizilmiş sepetlere önce den basılmış listeleri atmaktan ibaretti.

Bir bloknot halinde bütün milletvekilleri ne dağıtılırdı bu listeler. Bloknottaki listeler'e kürsü önündeki sepetler aynı sırayа göre dü zenlenmişti Seçime geçildi de herkesin adı okunmaya başladı mı, bloknotu alır kuyruğa girerdin: birinci listeyi birinci sepete, ikinci listeyi ikinci sepete, üçüncü listeyi üçüncü se pete atardın. Böylece yirmidört sepet sırayла ağzına kadar dolar, millî irade Meclis komis yonlarını seçmiş olurdu.

Bazıları listelerde kızdıkları kişiler varsa, onların adlarını silerlerdi. Bu silme sonucu de ğiştirmez, olsa olsa oy sayısını azıcık azaltır dı.

Komisyonlar kurulunca başkanlarını, sözcü lerini, katiplerini kendileri seçerlerdi.

Bizim grup küçük olduğu, daha doğrusu komisyonların sayısı bizim grupun sayısın dan fazla olduğu için, bazılarımız iki komisyo na birden oday gösterilmiştik. Örneğin ben hem Anayasa Komisyonuna, hem Sayıştay Ko misyonuna seçilmiştim.

Onceleri ilk heves Anayasa Komisyonuna muntazam şekilde devam ediyordum. Oğuzun koskocaman bir masanın çevresinde oturuyor duk. Sigara ,çay ,kahve, gazoz, ayran içmek serbestti. Komisyon üyeleri, elbiselerinin ren gi kaçmış terbiyeli odacılara:

— Oğlum bir çay, oğlum bir kahve... di yorlardı.

Konuşmacılar komisyonların ihtisas organ ları olduklarını ,burlarda siyasi hesaplardan çok, ihtisasın ağır basması gerektiğini belirti yorlardı. Herkes ciddi bir yüzle

—Doğru, elbette, gayet tabii, diyordu.

Ancak oylamalarda, AP'liler hep birlikte parmak kaldırıyorlar, sayıları da daima fazla olduğu için kararlar hep onların arzusunu gö re çıkıyordu.

Millî irade çoğunluğa göre tecellî ettiği için, biz azınlıktakiler parmak kaldırıp, söz is teyip havaya konuşmuş oluyorduk.

Yavaş yavaş komisyonlar beni sarmaya başladı. AP'liler de öyle buz gibi duruyorlar, medeni ölçülerin gereği olan bir yakınlık dahi göstermiyorlardı. Yakınlık göstern gibi olan birkaç kişi ise ,biçimine getirince akılları sıra küçük iğnemeler yapıyorlar, herkesin ilgisini çekecek bir ses yükseltişiyle:

— Komünistler niye Allaha inanmaz ku zum? gibi sorular soruyorlardı.

CHP'liler içinde yakın dostlarım vardı, Ben de onlarla hasır neşir oluyordum Millet vekilliğim süresince bu dostların göstermiş ol dukları yakınlığı hiçbir zaman unutmıyacağım. Kendileriyle tartıştığımız çok olurdu. Ama beni hiçbir zaman göz göre göre AP çoğunlu ğuna ezdirtmediler. Gün geldi gece sabahlara kadar yanımdan ayrılmadılar, gün geldi beni savundular, gün geldi atille tokat dövüşe dahi girıştiler.

Bir seferinde Ferda Güley, Meclis kürsü sünden dokunulmazlığımın kaldırılmıyacağını belirtirken:

— Çetin bizleri de beğenmez. İşte yazısı burada. Bizler için de burjuva revizyonistleri, der. Ama bu da onun görüşüdür. Buna alışma lıyız, diyordu.

CHP'nin siyasi tutumunu en sert dille e leştirdiğim günlerde dahi CHP'deki dostlarım la aramızdan hiç bir kara kedi geçmedi. Olsa olsa bazıları:

— Yahu sen de amma veriştiriyorsun, derlerdi.

Bazıları da:

— Aslında sapına kadar haklısın, derler di.

İçten söylerlerdi ,dıştan söylerlerdi. Ama söylerlerdi, Çayı da ısmarlarlardı. Fikra da an latır, kahkahayı da basarlardı.

Yazı hayatımda manen en yorulduğum zaman lar, İnönü'ye eleştirmek zorunluğunu duydu ğum zamanlar olmuştur (Sola karşı o kadar ağır ve haksız çıkıştar yapıyordu ki, ekseri dostla rımız gösterdiği ilgileri unutmak gerektiyor du. Bu da aslında manen kahrediyordu beni. Yürütmek istediği politika temelinden yan lıştı. Ama yıllarca önce bir araba kazası geçird ğim zaman hastanemeye yaveriyle telefon et tirip hatırımı soran da oydu. Beni savunmak için Meclis koridorlarında gece yarılarına ka dar bir sandviç yiyip, bir çay içerek bekleyen de oydu.

Bu anıları söylediği rutuklardaki «Sol sen serler, sol haytalar, vatan savunmasıyla ilişkisi olmıyanlar» sözleriyle yan yana getirince ve onunla başlamış olan Amerikancı politika nın memleketin başına açmış olduğu belâları da her gün biraz daha derinliğe gördükçe, ya zı namusuyla kişisel şükran borcunun çelik kılıcı arasında kalıyordum. Ve içimde fısıldayıp oturan nankörlük ithamını sineye çekip, inan dığımı yazmayı tercih ediyordum.

Meclis komisyonlarından ayağımı usul u suz kestim sonunda. Yani komisyon üyesi ola rak kestim. Yoksa bütün milletvekilliğim süre since boyuna dokunulmazlığım kaldırılmak ıs tendiği için, sanki olarak Anayasa ve Adalet Karma Komisyonunun en devamlı müstemi bendim.

İleride o komisyon toplantılarının da an sıl cereyan ettiğini anlatacağım.

Komisyonlara üye seçilip de komisyonların sentine bile uğramayan daha bir çok millet vekili vardı.

Komisyonlarda çoğunluk sağlanamayınca komisyonun odacısı aşağı salonlara iner onla rı arardı.

— Efendim çoğunluk sağlanamıyor da, tes rifinizi rica ediyorlar, derdi.

Milletvekilleri de:

— Peki gelıyorum şimdi, deyip burun ku vırırlardı.

Ve bir süre sonra çoğunluk yapmak için giderlerdi komisyona. Ancak bu sefer de da ha önceden gelmiş olanlar, canları sıkılıp ko misyondan ayrıldıkları için yine çoğunluk ol mazdı.

Meclis bu rahat navasıyla biraz da sınıf ta çakma tehlikesi olmayan bir okula benzer di. Kaytarmak da serbestti, kaytarmamak da.

Ve hele üç ayın sonu geldi mi on ikibin kü sür pepellik o küçük çekleri ne de güzel verir lerdi. Odacılar, şoförler tutar, polisler, salâma durürdü. Telefonla herhangi bir Genel Müdürü aradın mı adının önüne bir de «falanca ilin mil letvekili» sıfatını bomba gibi yapıştırırdın.

Bunun tadından bir türlü vazgeçemeyen ler, durumu kritik gördükleri zaman :

— Yoo.., Demokrasisiz olmaz!.. Millet alış tı bu demokrasiye, derlerdi.

Yalnız, işte milletin vekilleri arasındaki fark, demokrasinin vekillere milletten çok da ha fazla yaramış olduğu idi

çetin altan

GENÇLİK

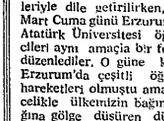

Erzurum olayının içyüzü

Uluç Gürkan

Bağımsızlık özlemi Ankara ve İstanbul'da gençlik eylem leriyle dile getirilirken, 20 Mart Cuma günü Erzurum'da, Atatürk Üniversitesi öğren cileri aynı amaçla bir forum düzenlediler. O güne kadar Erzurum'da çeşitli öğrenci hareketleri olmuştu ama, ön celikle ülkemizin bağımsızlı ğına gölge düşüren düzene karşı ilk direniş buydu. Zira at Fakültesindeki foruma öğ retim üyeleri de davet edil mişti. Atatürk Üniversitesi Rektörü Kemal Bıyıkoğlu'nun sözleriyle, «Bağımsız bir Tür kiye istenilen bu hareketler le memleketin bataga gidece ği» inancındaki öğretim üye leri foruma katılmadılar. Hatta elleri altında tuttukla rı sağcı bir gurubu foru mu basmak için görevlendir diler. Gençlerin açıklaması na göre bu olayda TIP Fa kültesi dekanı harıç bütün üniversite yöneticilerinin par mağı vardı. Ziraat Fakültesi son sınıf öğrencilerinden Müslim Seval, öğretim üyele rinin bu davranışını protesto etmek için üzerine benzin dö küp kendisini yaktı. Arka daşları alev alev yanan Müs lim'i söndürüp hastaneye kaldırdılar ama o kısılcım forumun dışına taşmıştı. Rek törün ve Ziraat Fakültesi de kanının odalarına gidildi ve koltukları vakıldı. Akşam saatlerinde, öğrencilerin tamamına yakın bir çoğunluğu ye niden toplandı ve bütün fa kültelerde süresiz boykot ka rarı alındı.

İktidar yanlısı öğretim üye lerı açısından bu ortalığı ba landırmak için bulunmaz bir fırsattı. Basta Rektör vekı'i Turhan Yüce, TRT'ye ve ba sına kasıtlı haberler vermek te pek becerikliydiler Bu a rada emniyet yetkilileri de Atatürk Üniversitesi ile ilgi li haberleri tekellerine almış lardı. Nitekim ajanslar an cak «emniyet müdürlüğüne gelen haberlere göre» diye rek haber verebiliyorlardı. Bunun anlamı açıktı. Ata türk Üniversitesi olayları ile ilgili olarak TRT'de ve basın da haberler polisin ağzından verilecekti. Böylece bütün bir hafta boyu gerçekler ka muoyundan gizlendi.

Oysa Cumartesi günü, şe hirdeki Atatürk anıtına çe lenk kovan gençlere karşı İ mam Hatiplilerin ve AP li zorbaların başını çektiği taş lı sopalı bir saldırı düzenler miştı. Arkadan polisler de ve rişmişti. Gençlerin bir kısmı geri dönebilmiş, bir kısmı da 29. tümene sığınmuştu. Tümen karargâhından gençleri ata mayan polisin elinde Kız Li sesine sıkınmış olan üç genc vardı. Gençler, «Topları ve Gösteri Yürüyüşleri Kanu nu» na muha.efetten tutuk landılar ve mahkemeleri 6 Mavıs'a atıldı.

Akşam saat 18—20 suların da ise faşistlerin kışkırttığı gericiler bağıra çağıra top landılar. Amaç Atatürk anıtı na çelenk koymak falan de ğildi. Üniversite öğrencileri nin attıkları lokaller. TÖS. İlk — Sen şubeleri tahrip e dildi. Gecenin o saatinde ce zaların artması gerektiği, or tada tahribat olduğu halde polis kımseyi yakalamadı.

Şehirde, gericilerin saldırı ları devam ederken öğrenci ler vurtta bir forum topla mışlardı. Gençlere vurdun hasılacağı haberi geldi. Vali arandı ve tedbir alınması is tendi. Vali ihbarı ciddi bulma dı Oysa o sırada şehirde, fa sistlerin kontrolundan çık mış olan gericiler saba so'a saldırmaktaydı. Vali Mustafa Uğur'un bunu bilmemesine imkân voktu. Nitekim, daha bes dakika geçmemişti ki ge riciler vurdun önünde boy gös terdiler. İki saat sürevle sal dırdılar Polis celmediği gibi nedense vali ile artık irtibat da sağlanamadı. Polis geldik ten sonra da saldırganları müdahale etmedi. Hatta bir gurup öğrenci Polisin gözü ö nünde dövüldü.

4 KEZ HACCA GİTMEK YERİNE..

Bu sırada TRT ve basın, emniyet yetkililerinden ica zetli olarak, haberi boykotçı larla buna karşı olanlar dö güştü biçiminde vermekte di Oysa, «Allahü Ekber» dive bağıra bağıra gençlere saldı ranlar akşam namazında Ca feriye camiinde iyice tahrik edilen bir gerici süruhu idi. Vaiz, «Bir komünist öldür mek dört kez hacca gitmek demektir Bir komünistin ö lümünü seyretmek de dörtve bir hacı olmak demektir» de mişti. O akşam dört kez hacı olmak muradına kimse ere medi ama yurdun önünü dörtte bir hacı olmayı bek'ven çarşaflı ve peçeli kadın lar doldurmuştu.

ATATÜRK ANITI KORUNUYOR..

Bundan sonra üniversite öğrencileri sokağa çıkamaz oldular. Bu arada Safa gazi norunda oturan bir genç üni versitelidir dive pencereden aşağı atıldı. Faşist olduğu öğ renilince de halka devrimcile rin işi bu denmeye veltenildi. Tedhiş'in bu kadarı veterli görülmüş olmalı ki askeri bir liklerden tedbir alınması is tendi. Erzurum'da övlesine gerici bir hava esmekteydi ki, Mustafa Kemal Ordusu nun yetkilileri üniversite ile birlikte Atatürk anıtına da silâhlı nöbetçiler koymaktan başka bir çare bulamadılar.

Küçük politik hesaplar uğ runa koca Erzurum'da Ata türk'ün anıtı ve Cumhuriyeti emanet ettiği genç.er ancak Ordurunun silâh gücü sa ve sinde korunabilsin, üniversi tenin rektörü olacak Kemal Bıyıkoğlu da Ankara'lara ka dar gelip, «Üniversite ne Va tikan sarayı, ne de vabancı bir devlettir, gerektiği zaman polis üniversiteye girer.» dive bir hikmet yumurtlamaktay dı. Bunun tepkilerini ve Bıyık oğlu'nun hak edip de almış olduğu cevapları geçelim. Prof. Muammer Aksoy'un de diği gibi, «İktidarın tayini ile rektör olmuş o. Üniversi te-rektörünün önce özerk bir üniversitenin rektörü olması gerekir.»

Halen Atatürk'ün ismini ta şıyan bu üniverritede, TIP Fakültesi yönetim kurulu ça tışmaların engellenmesi için tatil kararı almış bulunuyor. Zirgat Fakültesinde öğrenci ler sınavlara girmiyor Ede biyat ve İşletmecilik Fakülte sinde de devrimciler can eü venlikleri sağlanmadığı için derslere girmiyorlar.

Bütün bu akıl almaz olay lara inanmayanlar olabilir O halde Atatürk Üniversitesi Asistanlarının yayınladıkları bildirive bir bakmak gereke cek. Söyle divor Atatürk Üni versitesinin asistanları :

«Türkiye Cumhuriyetinin kanunları ortada iken, öğren cilerin davranışlarının suç sa yıldığını kamuoyuna açıklı yan, ancak bu suçu işleyen lerin kimler olduğunu, hakla rında nasıl bir takibata geçi dığını açıklamayan ve bu yu tumları ile Üniversiteye sal dırılar düzenlenmesine sebep olan üniversite yöneticileri ni kınıyoruz. İlim adamlığı şeref ve hasyiyeti ile hiç bağ daşmayan bir şekilde öğren cileri ve tutucu çevrelerdeki adamları kanalıyla halkı tah rik ederek Üniversiteye fişli sopalı saldırılar tertipleten ilim adamlarını kınıyoruz. Gerici kuvvetlerin muhteris ve politika esiri ilim adam larının Üniversite ve ilim ö zerkliğine karşı girişilerini bu sorumsuz davranışlarla sonuna kadar mücadeleye a zimliyiz.»

SARP TUTUKLANDI

TDGF Genel Başkanı Atilla Sarp bir süre önce, «hükûme tin manevi şahsiyetini tahkir ve tezyif» ve «halkı isyana teşvik» suçlarından tutuklan mıştı. Sarp, geçtiğimiz hafta; avukatlarının üst mahkeme de yaptıkları itiraz sonunda salındıysa da, bir ihbar üzerine Kara Kuvvetleri Mahke mesince, «orduyu kanun dışı davranışlara teşvik» suçun dan yeniden tutuklandı.

Kara Kuvvetleri Mahkeme si, ayrıca, Çelik Cesuroğlu, Lokman Seçkin, Sabahattin Kurt, Oğuz Tüzün, Serdar Mum ve Merik Cessam için de aynı gerekçeyle giyabi tu tuklama kararı aldı.

GERİCİ BASINDA NE VAR NE YOK ?

Hasan Cemal

Devrimci gençliğe karşı «CİHAT»!..

Devrimci gençlerin, Atatürk'ün «tam bağımsızlık» ilke sinin ışığında yürüttükleri eylemlerin her geçen gün yoğun luğunun artması, iç ve dış egemen güçlerin borazanlığını ya pan yerli basında hayli şaşkınlık ve paniğe yol açtığı görü mektedir. Ülkemizdeki egemen güçler, bir yandan çeşitli po lis tertipleriyle devrimci gençleri sindirmeye çabalarken, ö te yandan da, besleme gazeteleri vasıtasıyla çarşaf çarşaf «cihad» çağrılarında bulunmaktadır. «Türkiye'nin milli kur tuluşçu ve devrimci gençliği olarak Mustafa Kemal'in onur lu parlâmentosunu özlüyoruz» diyen gençlere sütunlar do lusu küfür ettirilmektedir.

Suudi Arabistan'dan beslendiği birçok kez açıklanan «şeriatçı» Bugün'den Ahmet Güner, «tam bağımsızlık» ilkesini dile getiren Kemalist gençliğe şu sıfatları layık görü yor:

— «Mektep kaçkını sokak eşkiyaları..»

— «Bir yığın geri zekâlı..»

— «Hippi kılıklı yüzü su görmemiş Mao'cu..»

— «Komünist sokak eşkiyaları..»

«Mukkaddesatçı», «Bizim Anadolu»nun bir yazarı ise, dev rimci gençlere, «yuf olsun kahpeler. Namussuzlar çetesine yuf olsun. Mason işkembeli çeteye yuuuhhh» diye haykırı yor.

Aynı gazetede, Necdet Sevinç, «çakallar» diye söz ettiği devrimci gençlere, siz yapmazsanız biz yapacağımızı bi liyoruz diyerek Demirel'e çatmakta: «Başbakan ve muhte rem arkadaşlarına şunu hatırlatmayı bir görev addediyoruz solcusunu da, masonunu da tükürüğü ile boğacaktır.» Millet bir katakulliye getirilmek istendiğini anladığı anda.

«MTTB cihada davet ediyor, işaretimizi bekleyiniz.» şek linde bir başlık atmış olan «Bizim Anadolu» karşı devrimci ler yatağı durumunda olan MTTB'in bir bildirisini yayınla mış: «Komünistlerin leşlerini sermeğe hazır ve kararlıyız Büyük milletim işaretimizi bekle! BÜYÜK TÜRK MİLLE TİNİ CİHAD'a davet ederiz.»

Komünizmle Mücadele Derneklerinin yayınladığı bir bi diride ise şöyle deniyor: «Ya bağımsızlık, ya ölüm çığlıkla rı içerisinde dolaşıyorlar, bu hal böyle devam ederse, ikin ci bir Taksim olayı mukadderdir.» Görüldüğü üzere, ülkemi zin eriştiği bu noktada, Mustafa Kemal'in «ya istiklâl, ya ölüm» şiarını haykıranlara açık açık «cihad» çağrıları ya pılabilmektedir.

İstanbul Ülkü Ocaklarının «mukaddesatçı», «Bizim A nadolu» da yayınlanan bildirisinde, devrimci gençlerden, «Kurtuluş Savaşında cephesinden sıvışan asker kaçaklarının veletleri» tarzında söz edilmekte ve yine «cihad» çağrısında bulunulmaktadır: «Sen de meydanlarda toplan, sen de cad deleri doldur.»

Eyyi'nin Bugün'ünde Ahmet Güner, «halk» diye nitele diği bir takım şeriatçı yobaz takımına da göz kırpmayı 'h mal etmemiş: «Biz devletin gücünü göstermekte geç kalan hükümetiş sözini kapatan Kayseri halkıyız, kızılara yamağ dersler veren Konyalılarız. Demirel'in değil ama, hiç şüp he etmeyiniz, bizim yüreğimizin yarısı Konya milli tüsünde dir.»

Görüldüğü üzere, iç ve dış egemen güçler her türlü ve sıta ile Mustafa Kemal geleneğini sürdüren gençleri sindır meye çalışmaktadır. Ama ne var ki, devrimci gençliğin, tüm milli kurtuluşçu güçlerle kenetlenmiş bir halde verdiği kav ga boş olan iktidar koltuğunun devrimci güçlerle doldurul masına kadar durmaksızın ilerleyecektir.

ERBAKAN'IN MNP'si VE AFASOFYA CAMİİ.

«Cennemekân Abdülhamit Hanın kurucuları arasına katıldığı «İki buutlu» Milli Nizam Partisinin Sakarya teşkilâ tının açılışında «mecellecin Erbakan Bizim Adalo'da ya yınlanan şöyle bir konuşma yapmıştır: «MNP i'. Ayasofya Camii arasında benzerlik vardır. Bu gün biz burada Mohaç' tayız. Avrupa'nın kapılarını zorlamak üzere Viya-a'dayız Cihan şimdi imparatorluğu kurmak üzere Mercidabıktayız.» «Bu konuşmanın dakikalarca alkışlandığına değinen «Bizim Anadolu», toplantı bittikten sonra, Erbakan ın «şehadet par mağı göğe doğru yükselmiş» bir durumda, sırtlarda taşın dığını yazmaktadır.

DÜNYA PAZARLIĞI

(Başı S. 1'de)

Demek ki, iki buyuk devlet, birbirlerine ülkeler bağışla yarak, dünyayı paylaşacaklardır. Bağışlanan ülkelerin başına her türlü felâketin gelmesi mümkündür.

İnönü'nün bu görüşleri, General de Gaulle tarafından da defalarca ileri sürülmüş ve «yeni bir Yalta»dan söz edilmiştir. Fakat günümüzde emperyalist hegemonyanın sürdürülmesi en lamına gelecek böyle bir paylaşma mümkün müdür? İki büyük ler, şüphesiz. dünya çapında bir anlaşmanın peşindedirler. Hel sinki'de başlatılan ve Nisan'da Viyana'da devam edecek olan iki süper devletin başbaşa müzakerelerinde, dünya çapında bir anlaşmanın yolları aranmaktadır. Fakat bu müzakereler, ye ni sömürgecilik düzeninin temellerinin sarsıldığı bir dünyadu. «Su ülke senin, bu ülke benim» tarzında bir paylaşmaya ka dar uzanabilecek midir?.

Biz, böyle bir paylaşmaya ihtimal vermeyenlerdeniz. Pay laşma yapılsa dahi, bunun işlemesini imkânsız sayanlardanız.

Avrupa'da cumhuriyetçi rejimlerin kurulmasını engelle mek için, krallıkla yönetilen devletler, Metternich sisteminin kurmuşlardı, Sisteme göre, Rus Çarının askerleri, Avrupa işle rinde cumhuriyetçi hareketleri ezmek için kullanılmaktaydı. Fa kat sistem, çok geçmeden, krallık rejimleriyle birlikte çöktü Avrupa'da cumhuriyetler yerleşti.

Türkiye'ye gelelim: Ülkemiz bugün Amerikan hegemon si altında bulunmaktadır. Yabancı sermayeye bağımlı bir kalkınma tatbiat gelişme, emperyalist ülkeler tarafından bize empoze edil miştir. Yabancıların hazırladıkları Petrol Kanunu, Yabancı Ser mayeyi Teşvik Kanunu ve ikili anlaşmalarla, ülkemiz, kapitalist dünya sistemine zincirlenmiştir.

Günümüzün devrimcileri bu bağımlılık çemberini kırmak çağımızın ve ülkemizin şartlarına uygun düşen bir ekonomik sistemle bağımsız kalkınma olanağını elde etmek için mücadele vermektedirler. Basta ABD olmak uzere, kapitalist ülkeler Türkiyemizin bağımlılık çemberini kırmasından elbette hoşnut mıyacaklardır. Böyle bir gelişmeyi yok etmek için, CIA tipi örgütleri ve yerli işbirlikçileri eliyle türlü marifet gösterecekler dir. Fakat bu marifetler, açık bir askeri müdahaleye kadar gidebilecek midir? Böyle bir müdahaleye herkes seyirci kalacak mıdır? Hiç sanmıyoruz. Bir müdahaleyi arzulasalar bile, ce saret edemiyecekleri kanısındayız.

Angloamerikanların iktisadi ve askeri üssü olan Libya'da genç subaylar, Ortaçağ kalıntısı işbirlikçi yönetimi devirmişler ve önemli Angloamerikan üslerini kapatmışlardır. Şeyh Sunu si'nin askeri müdahale taleplerine rağmen, Angloamerikanlar bir müdahaleye cesaret edememişlerdir.

Türkiye ise, emperyalist ülkeler tarafından paylaşılmış ve kendilerini «gerçekçi» sayanların «ehven—i şer»dir diye Amerikan mandasını savurduğu en zavil zamanında dahi, emperyalizmin paylaşma planlarını boşa çıkartmasını bilmiştir.

Bir dünya pazarlığı, çok zayıf bir ihtimalle gerçekleşse bile, Türkiye, yeni bir kurtuluş mücadelesini mutlaka başarıya ulaştıracaktır. Bu nedenlerle, İnönü'nün endişelerini paylaşa miyoruz.

Doğan Avcıoğlu

Varto felâketinden Demirel ailesi nasıl yaralandı

(Başı S. 1'de)

Erzurum — Hınıs kayakevi inşaatını yüzüstü bırakıp 100 bin liradan fazla avansı da cebine indirerek ortadan kaybolmuş ve 6/6990 sayılı kararname ile kurulan Deprem Bölgesindeki İcra Komitesi Başkanlığına atanmıştır.

Müteahhit Turan Alpdemir, bu işin başına geçince hasılı ve işlerini, otobüsleriyle oplum polis'ne yardımcı olan Ulusoy birderlere, kereste işi de Demirel birderlere — hem de emaneten — tevdi ey lemiştir. Bu kazançlı işin so nucunda, 15 metrekarelik en yap barakalar, Ankara'daki lüks apartman dairelerinden daha pahalıya mal olmıştır. O tarihlerde metrekaresi 400 liraya mal olan betonarme apartmanı caireleri parmakla göstererken, müteahhit Turan Alpdemir'in dehası ile meydana çıkan bu tabanı top rak, üzeri ahşap saç örtülü, muttaşı, bacası, penceresi ve ocağı olmayan ölüm tuzağı barakalar içine halk girip çıkmak istememiş, Ankara'ya yağan dilekçeler ise hiçbir işleme tâbi tutulmamıştır. İlk feryat Çat hallarından gelmiştir. Hem barakalar 10 bin liraya mal olsun, hem de su, elâsi, ne penceresi, ne ocağı, ne bacası bulunsunlu.. Hafta İcra Komitesinin üzerine yürümüş, müteahhit Turan Alpdemir'in kapağı Ankara'ya zor atılmış, ısı artık merkezden yü rütmeye başlamıştır.

MUTEAHHITLIKTEN MUSTEŞARLIĞA!.

Turan Alpdemir'in bu başarısını ve kabiliyetini gözden kaçırmayan zamanın İmar ve İskân Bakanı Menteşeoğlu, mutfaksız, pencereşiz ve kapısız barakalar yaratmasının elinden tutmuş, kendisini Müsteşar yapmıştır. Başbakan Demirel'in sınıf arkadaşı ve yakın dostu olan müteahhit Turan Alpdemir, Demirel biraderlere verdiği kereste işinin mükâfatını büyük ve kısa zamanda görmüştür. Bu arada Devlete olan borçlarından kurtulmanın da çaresini bulmuştur.

Bir zaman avans aldığı ve bu yüzden tâkibi altında bulunduğu Iller Bankasının, İmar ve İskân Bakanlığı Müsteşarı olarak âmiri durumuna da geçen Alpdemir, biraderlerinin hiçbir devlet dairesinden iş alınamasının bir genel ge ile bütün devlet müesseselerine duyuran Süleyman Beyin onayı ile bu göreve atanmıştır.

Turan Alpdemir, 1967 Ağustosunda, karısı ile beraber Barbara mübeyaası için İsviçre'ye gitmiş, bir ay kadar kalıp dönmüştür. Deprem bölgesinde mutfaksız, pencere siz, ocaksız barakalar inşa ettirmiştir. İsviçre'de dağ evi mi acaba böyle midir?.

1966 yılının Ekim ayında, barakaların kışa mukavim olmadığını, bahçeli bir alleyi barındıramı yacağı, birbirine bitişik deneme cek kadar yakın barakalar arasına kar yığılarak bu korkunun ölüm tuzağı naline geleceği, Ocak olmadığı için ilmeklerin baraka önünde ateş yakarak aş kayanatına zo runda kalacağı ve bunun da mümkün olmadığı Çat'ın Kaymakamlarının elli imzalı dilekçeler ile bildirmiştir. Müteahhit Müsteşar Alpdemir, bu şikâyetleri hasır altı etmiştir. Bu kara Mimarlar Odasının verdiği raporlar da dikkate alınmaması ve memleketin milyonları birkaç kişinin cebine mi mıştır.

ORMAN GENEL MÜDÜRÜNÜN ÖZEL HİMAYESİ..

Şevket Demirel'e kereste sağlanışında da usulsüzlükler olduğu ileri sürülmektedir. Bağımsız Senatör Arif Hikmet Yurtsever konuyu Parlamentoya getirmiştir. Yurtsever hareketle birlikte, doğru tuk derecesini tespitle bil erişilmesini dilâdır söylemiştir.

Şevket Demirel, Kıbrıs Barışı için Orman Genel Müdürlüğünden özel bir himaye görerek ucuz kereste almıştır. İyi kalitede kerestesi (ve ya tomruk, sanayi odunu ve benzeri orman ürünlerini) dü şük kalite fiyatına satın almış, sonra kendi taahhüt ettiği yere aşırıda yüksek kar tel olan kerestesi payasa t yatına satmıştır. Alış fiyatı çok düşük, satış fiyatı ise bir hayli yüksek bulunduğundan, Şevket Demirel, tatlı kâr sağlamıştır. Tatlı kâr, o zamanki Orman Genel Müdürü Hasan Sıtkı Karamürsel ile Şevket Demirel'in yakın dostluğu sayesinde başarılmıştır.

Karamürsel, Bakan Bahri Dağdaş'ın direnmesine rağman, Demirel'in emriyle Genel Müdürlüğe getirilmiştir. Yeni Gazete'de Oktay Ekşi'nin yazdığına göre, Genel Müdürün özellikle Şevket Demirel'le olan yakın ilişkisi, Dağdaş'ı tedirgin etmiştir. Dağdaş'ı Karamürsel'i göre, yinden alması üzerine. Demirel, Genel Müdürü değil, Bakanı görevinden etmiştir.

Erzurum basının «Kardeşlerimiz, Devletle iş yapmazlıkta iddiası» işte bu büyük gülük bir delâlettir. Aslında Demirel, Devlet eliyle zengin olmaktadır. Devletin bankası Ziraat Bankasından usulsüz kredi almakta, Devlet Demiryollarının arsasını ucuza kapatmakta, Devlet Karabükte sisinin pik demirinden tahsis koparmaktadırlar. Ama bütün bunların hesabını verme günü yaklaşmaktadır.

AP. GENEL BAŞKANI SAYIN DEMİREL'E VE AP. GENEL İDARE KURULUNA

AÇIK MEKTUP

Ekmel Çetiner

(Eski Zonguldak AP Milletvekili)

1— Bildiğiniz üzere, A.P.'liler için Parti üstün cezasını gerektirecek halleri açıklayan A.P. Tüzüğünün 78'inci maddesi aynen şöyledir:

«Partiyi sahsi menfaatlerine alet etmek ve bu maksatla Parti disiplinini tahribata teşebbüs etmek».

A.P'ye mensup Bay Sevket Demirel ve Bay Hacı Demirel'in tüfuz kullanma suret ve şekilleri nerkesçe bilinmekte veya duyulmakta bulunan çeşitli mentaatler temin ettikleri ileri sürülen veya bunu iyiniyetle eyleyen yazılar aylardan beri Basında hemen her gün yer almakte ve bunlar memleket sathına yayılmış bulunmaktadır. Parlamento kürsülerinde konuşmuşlukta ve soru onergelerine mevzu olmaktadır. T.C.D.D.Y. eski Genel Müdürü ve Sakarya Milletvekili Sayın Vedat Onsal ankça «kendisine taarruz yıktığını» Basın yoluyle beyan etmiş ve Eski Gümrük ve Tekel Bakanı Sayın İbrahim Tekin de bu mevzularda bazı açıklamalarda bulunmuştur. Ayrıca Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu üyelerinin dahi raporları ve bazı beyanları Basında intisar etmiştir.

Bu derece yaygın ve kesin iddialara, bu yanlara ve delillere rağmen Bay **Şevket Demirel ile Bay Hacı Demirel haklarında yukarıda açıkladığım Tüzük hükmü gereğince niçin Adalet Parti tahkiakt ve takibatına tevessül edilmemekte ve kendileri Disiplin Kuruluna sevk olunmamaktadırlar?.**

Hiç şüphe yok ki bu partide için «Partiyi sahsi menfaatlerine alet etmek» hali, disiplin cezasını gerektiren hallerin en ağırıdır ve dürüst bir Parti için mutlaka üzerinde durulması gereken bir keyfiyettir. Aynı zamanda bu şahıslar Başbakan olan Parti Genel Başkanının kardeşleridirler. Bu özellikler de göz önünde tutulduğu taktirde bu şahısların disiplin kurulu larına sevkleri, hatta **Partiden ihraçları** gerekmekte olmanın da ötesinde bir çok bakımlar dan zorunluluk arzetmektedir.

Yoksa, A.P. içinde Parti disiplin tâkibatı yapılması ve Disiplin Kurullarının işletilmesi, iddialarında ve tenkitlerinde haklı da olsalar ya lnız Genel Başkanın icraatını tenkit edenlere veya yolsuzlukları Gruba getirenlere mi şâmil ve mahsustur?..

Hatta Sayın Vedat Onsal ile Sayın İbrahim Tekinin, Yüksek Denetleme Kurulu üye lerinin beyanları ve iddia konularını teşkil eden mâlum durumların meydana gelmesine, konuşulmuş ve sayın eskan Hacı Demirel'in 45 sayılı koltuğunda oturmakta bulunduğu sırada vuku bulmuş olmaları, Parti Genel Başkanı Sayın Süleyman Demirel dahi A.P. Tuzuğunun 74 ve 79. maddelerindeki usule göre Yüksek Haysiyet Divanına sevk olunması gerekir. Gerekli teşkilâtiye Meclisite (Büyük Sorgulu Sandalye) kurulması bulunmaktadır. Partinin sözcülüğünden de takibata mâruz kalmış olanların varesedir. Zira, bunlara T.C.K.'nun 240. Başbakan sıfatı ile yapılan bir tenkisat ve eleştiri ise sırf Partiyi muhtelif yönlerden ilgilendiren bir takibat olacaktır.

2 — A.P. tüzüğünün 38 ve 77/C maddelerinin açık ve kesin hükümlerine rağmen 35 den fazla A.P.li Milletvekili Hacı Demirel'in bu oylamasına iştirak etmiş olmaları ve hatta bu şekilde hareket edeceklerini evvelden topluca kararlaştırıp dahi etmiş olduklarını hâlde bunlar hakkında disiplin tâkibatına tevessül edilmemiştir. Halbuki dahil evvelki bu iki daha mâlûl hususlarda ve bu ve diğer oylamalarda muhtelif cezalar verilmesi ve ağır suçlamalarda bulunulmuştu. bu ne Büyük Tüzük anlayışı ve tatbikatıdır?

Sanıyoruz ki bu ihraç edilmiş kişiler ve bunların ihraç sebepleri ile şekilleri hatırlarda diği taktirde insanın hayreti daha da artmaktadır. Güven oyuna iştirak etmemiş Milletvekilleri hakkında Tüzük hükümlerini yerine getirmemiş olmalarından dolayı. aynı zamanda Kurulun tabii Başkanı olması sebebiyle **Genel Başkan da dahil olduğu halde Grup Yönetim Kurulu Başkanvekilleri ve üyelerinin disiplin kuruluna verilmeleri Tüzük icabı bulunmaktadır.**

Bu mektubu bir hususu hatırladığım ve su ustanın artık tamamen çıkmış bazı hususları sizlere hatırlatmak için yazmış bulunuyorum. 1969 yılında Genel Başkan Sayın Süleyman Demirel bir beyoto «Parti bir zaman Tüzük ile idare edilmez» demişti. Bunun üzerine ben dilerime yazdığım bir mektubu hatırlayacaklar dır. **O günden bugüne kadar yapılan Tüzük dışı tasarruflar, tatbik edilen disiplin cezaları ile ihraçlar ve şekilleri, Tüzüğün tatbik şekli hakikaten A.P.nin Tüzük hükümlerine göre değil, Genel Başkanın arzularına ve hisslerine göre idare edildiğini göstermiştir ve göstermek tedir..**

POLİTİKA KULİSİ

(Başı S. 1'de)

VEHBİ KOÇ DA KOALİSYON İSTİYOR !

Japonya gezisi dönüşü, Vehbi Koç, kalkınma ve iler lemenin şartı olarak, iktidar ile ana muhalefet arasında işbirliği istedi. Bu bir cins koalisyon demekti, Koç'a göre, «İktidar ile ana muhalefet partisi arasında birleştiri ci bir politika çizilmeli ve müşterek kararlar alınan tat bik edilmeli.» «Her dört yılık seçim devreleri başında bu politika yeniden incelenmeli ve gerekirse düzeltilmeli» idi.

Demek ki, dört yıllık ortak bir program çizilecek ve bu ortak program aynen uygu lanacaktı. Bu takdirde seçime dahi düşüm yoktu. İktidar ve muhalefet partileri birara ya gelip ülkeyi nasıl yönetebileceklerini kararlaştırır ve elbirliği ile bunu uygularlar dı. «Demokrasi ile işleri çö zebilirse» diyen Koç'un formülü, hiç de demokratik değildi. Ama büyük işadamları, «dış politika, aşırı sağ ve sol hareketleri, işçi ve işveren münasebetleri, eğitim ve gençlik dâvâlarında memleketin uzun vâdeli menfaatle rini göz önünde tutarak» bir AP - CHP ortak eylemini zorunlu saymaktaydı.

Peki, o zaman muhalefeti kim yapacak? Böyle bir davranış, pek çok çevreyi ürkiten «parlâmento dışı muhalefet» i büsbütün meşru ve geçerli hâle getirmiyecek miydi?

AMERİKAN İSTİHBARATI BÖYLEYSE..

Malavi Elçiliğine atanan Ankara Büyükelçi Yardımcısı Burdett, Washington'da Senato Dışişleri Komisyonun da Türkiye'deki Amerikan aleyhtarı gösteriler hakkın da bilgi verdi. Burdett'e göre, gösteriler «küçük bir solcu öğrenci grubu» tarafından düzenlenmektedir). Halk, Amerikayı tutmaktaydı. Türkiye'deki Amerikan nükleer silâh larına ise, hemen hiç kimse nin itirazı yoktu. Burdett, «Amerikanın Türkiye'de bu lundurduğu nükleer silâhlar. Türkler tarafından hemen hiçbir zaman söz konusu edilmemektedir» demekteydi. Oysa bu konu yıllardır tartı şılmaktaydı ve CHP Meclisinin kabul ettiği bir raporda «Türkiye'nin nükleer silâhlardan arınması» istenmişti. Görünüşe göre, milliyetçi gençliği ekişüçük bir grup» sayan Burdett, ana muhalefet partisine bu kadar bile önem vermiyor!.

CUMHURİYET GAZETESİ DİKKAT .

Türkiye'nin ciddi ve dürüst gazetesi olan Cumhuriyet, iyi niyetle, halka hisse senedi satmaya çalışan bir şirketin, bilmeyerek reklâmcısı oldu. Gazetede üç gün «Balık Raporu» adıyla, «Etrafımızdaki dört denizin içi servet dolu, boş bir mavi tarla gibi» dur duğunu, balıkçılıktan milyonlar kazanılacağı baş sayfada yazıldı, Şirketten «İlk ciddi balıkçılık teşebbüsü» diye söz edildi ve şirketin «şunu yapacağız, bunu yapacağız» yarzındaki Baykamvârî propagandası, bir sürçeçten geçirilmeden kamuoyuna duyuruldu. Hisse senedi satışı çe

basındaki şirket, yüzbinlerce lira harcayarak başaramıyacağı reklâmı böylece hiç para harcamadan başardı.

Balıkçılık firması, çoğu İl taş'tan gelme, ilâç sanayii mensuplarının kurduğu bir şirkettir. Planlamadan Teşvik Belgesi elde etmiştir. Teşvik Belgesi ile Ziraat Bankasının balıkçılık kredilerinden 24 milyon lira alabilecektir Yalnız bunun için 2 milyonluk sermayesini 50 milyon liraya çıkartmak durumundadır. 48 milyon lira taahhüt ettirmek ve 12 milyon lira hemen toplamak gerekmektedir. Bir banka garantisi olmadan çıkartılan hisse senedlerinin satışı sırasında, şirketin, Suphi Baykam'ın mucidi olduğu usula uygun biçimde bono alması dikkati çekmektedir.

Hisse senetlerini halka satabilmesi için, tabii ki şirketin geniş reklâma ihtiyacı vardır. Cumhuriyet'teki «Balık raporu» ile, hissedar adayından Adeka İlâç Sanayii ile Karadeniz Ecza Deposu sahibi Dr. Kâmuran Akay, eski bir dostluktan yararlanarak, parasız büyük bir reklâm sağlamıştır. «Balık Raporu» yazarını, denizlerimizde mâlyarlar yattığına, balıkçılıktan yüz milyonlar kazanılacağına inandırmıştır. Gazeteciden, «Zamanını bildirin, yazıyım» vaadini almıştır. Ve bir se senetleri çıkınca da, Cumhuriyet, «Balık Raporu»nu yayınlamıştır.

Ne var ki, Planlama Teşkilâtının Alman balıkçılık uzmanı Walther Fenske'ye hazırlattırılan rapor, balıkçılık yatırımlarının geleceği açısından hiç de ümit verici değildir. İstanbul Hidrobiyoloji Enstitüsü etüdleri de şirketin yöneleceğini ileri sürdüğü açık deniz balıkçılığı konusunda kötümserdir. Enstitü ve göre, Karadeniz'de 170 metrenin altında canlı varlık yok tur. Bu nedenle, Karadeniz'e açık deniz balıkçılığına elve rişli değildir. Ege Denizi de aynı durumdadır. Doğu Akdeniz ise, Enstitüye göre, önemli balık zenginliğinden yoksun «mavi bir çöldür.» Alman uzman, «Türkiye, açık deniz balıkçılığını ancak Osmanuslarda yapabilir; burada da balıkçılık çok pahalıdır ve aslanların ağzındadır» so

nucuna varmaktadır. İhracat olanakları ise çok sınırlıdır.

Bu şartlarda, balıkçılıktan yüz milyonlar kazanma iddialarının bir edebiyattan ibaret kalması mümkündür.

DEMİREL ÖVÜLÜYOR !.

Engin Aşkın, Kanada'dan bildiriyor :

Washington'daki Büyükelçiniz Basın Müşavirliği, Amerika'da çıkan «İlk Türk çe dergi» niteliğini taşıyan bir yayına başlamıştır. İlk sayısı Aralık 1969 tarihini taşıyan dergi'nin, Demirel iktidarını göklere çıkarıcı bir çizgi izleyeceği anlaşılıyor. Yazıla rı Arapça ve Farsça sözcükler le dolu olan dergi, «Türki ye» adını taşıyor. Onbeş gün de bir yayınlanacağı bildirilen dergi'nin kapağını Başkan Nixon ile Başbakan Demirel'i samimi pozda gösteren bir fotograf süslüyor. Dergide yer alan ilgi çekici haberlere göre, «Türkiye'de bâzı maddelere yapılan zamları, Başbakan Demirel, seve seve yapmamıştır.» Demirel, «Fakirlere bedava bakılması için hastahanelere emir vermiştir.» «AP iktidarı köklü eğitim reformları yapacaktır.» Dergi ayrıca, «Amerika'daki Türklerin kâsisel ve genel sorunlarının çözmek için bir ser vis açtığını ve bu servisin **ticari ilişkiler** için aracılık yapacağını» da müjdelemektedir.

CHP.'NİN RÜYASI

Meclis'te «milletvekillerinin cahi parayla satın alındığının,» Doğu'da «AP ve CHP mahalli örgütlerinin son seçimlerde eşkıyaları kullandığının», «eşkıyaların dağları ve köyleri parsellediğinin» tartışıldığı oturumda, CHP yöneticilerinden Hayrettin Uysal, «cici demokrasi» nin nasıl yaşatılacağı konusunda ki görüşlerini açıkladı. Uysal'a göre, cici demokrasinin açık deniz balıkçılığına elve rişli değildir. Ege Denizi de aynı durumdadır. Doğu Akdeniz ise, Enstitüye göre, önemli balık zenginliğinden yoksun «mavi bir çöldür.» Alman uzman, «Türkiye, açık deniz balıkçılığını ancak Osmanuslarda yapabilir; burada da balıkçılık çok pahalıdır ve aslanların ağzındadır» so

Peki, Asiye misali, «cici demokrasi» nasıl kurtarılacak tır? CHP yöneticisi reçetesini de açıkladı : «Bu parlamento, toprak reformu yapmalıdır. Dış ticaret soygununa çözüm yolu bulmalıdır. Petrolü, madenleri millileştirmelidir. Barış gönüllülerini, yabancı uzmanları ülkeden çıkarmalıdır. Kültür emperyalizmine son vermelidir. Yabancı sermaye sömürüsüne dur deme lidir. Eğitim ve üniversite reformu yapılmalıdır. Yeni bir orman düzeni, yeni bir kredi düzeni kurmalıdır. İkili anlaşmalar tek tek Meclislerce görüşülmelidir.»

Hayrettin Uysal'ın bu rüyası, Devlet Bakanı Sezgin cevaplandırdı :

— Biz bunları yaparsak, kendi kendimizi AP olarak inkâr etmiş sayılırız.

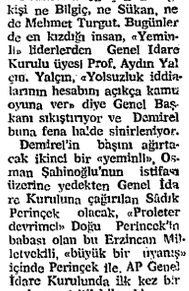

DEMİREL'İN EN ÇOK KIZDIĞI KİŞİ

Demirel'in en çok kızdığı kişi ne Bilgiç, ne Sükan, ne de Mehmet Turgut. Bugünler de en kızdığı insan, «Yeminli» ilderlerden Genel Idare Kurulu üyesi Prof. Aydın Yalçın. Yalçın, «Yolsuzluk iddialarının hesabını açıkça kamu oyuna ver» diye Genel Başkanı sıkıştırınyor ve Demirel buna fena halde sinirlenıyor.

Demirel'in başını ağırtacak ikinci bir «yeminli», Osman Şahinoğlu'nun istifası üzerine yedekten Genel İdare Kuruluna çağırılan Sâdık Perinçek olacak, «Proleter devrimci» Doğu Perinçek'in babası olan bu Erzincan Milletvekili, «büyük bir uyanış» içinde Perinçek ile. AP Genel İdare Kurulunda ilk kez bir «sol» ses işitilebilecek!.

NAZMİYANIM'IN KİRACISI.

Ünlü Atatürk düşmanı Diyanet İşleri Bakan Yardımcısı Yaşar Tunagür'ün Nazmiyanım'a ait bir evde otur duğu çok yazılmıştır. Nazmiyanım, bu kiracısından hoşnuttur. Ama Gümrük ve Tekel Bakanı İkeı Şellefyan' in teneke ithal işine direnen ve «Şe lefyan'zade» olarak bakanlıktan ayrıldığım söyleyen kiracısı İbrahim Tekin' den Nazmiyanım, hiç hoşnut değil. Tekin daha geçenlerde, «Kardeşlerinin işlerini Süleyman Bey'e «Nasıl bulmezsin? Bilirsin. Sana bunları anlatmadım mı?» meanıde sert bir telgraf çekmiştir. Şimdi Nazmiyanım, satış iddiasıyla kiracısı Tekin'in derhal evini tahliye etmesini istemiştir. Tekin, gazetecilerin «Hayrola, Nazmiyanım sizi neden evden çıkarıyor? Demirel'le anlaşmazlığınızın bunda rolü var mı?» sorusuna «Orasını siz benden daha iyi tahmin edersiniz» diye cevaplandırdı.

«CİCİ DEMOKRASİ» ELEŞTİRİLEMEZ!.

Cici demokrasi konusunda Radyoda yapılan bir açık oturumda, «bugünkü rejime demokrasi demeye dili varmadığını, çok partili sistem» dediğini söyleyen Doğan Avcıoğlu ile «eğer her fikir, serbestçe savunulamıyorsa, o rejim demokrasi değildir» diyen oturum yöneticisi Prof Mümtaz Soysal hakkında Ankara Savcısı soruşturma açtı. Öteki konuşmacılar, CHP' den Doç. Halûk Ülman ile AP'den Prof. Aydın Yalçın, cici demokrasiyi savundukları için soruşturmadan kurtulmuşlardır.

FALİH RIFKI, İNÖNÜ'YÜ DEĞERLENDİRİYOR

Yazarlık değeri tartışma götürmez olan Falih Rıfkı Atay, bir yandan Demirel'i savunurken, öte yandan da «cici demokrasi» ye ve İnönü'ye veryansın ediyor! Haklı, haksız... bunları bilmekte yarar var, Atay'a göre, İnönü'nün «cici demokrasi» ye geçişte baş hatası, Osmanlı geleneklerinden kurtulamayışı»ve «güdümlü bir demokrasi» den kaçınısı imiş. İlk yan lışlığı Atay şöyle anlatıyor :

Atatürk'ün ölümünden sonra İnönü birgün beni çağırdı:

— Mustafa Kemal Paşa öldü, İsmet Paşa gelir. Böyle rejim olmaz, dedi. Ben kendi yönetim devrimde, göreceğim rejimi normalleştirmek olarak alıyorum.»

Atay, İnönü'nün «rejimi normalleştirme» dediği çaba ları şöyle değerlendiriyor : «Ne var ki, yanına Osmanlı gelenekçilerini almıştı. Atatürk, devrimcileri ile ilgisini kesmişti. Bunların adlarını hazırlamakta olduğum «Atatürk Sonrası» kitabımda açık layacağım.

Atatürk'ün başlıca düşmanları da bu kimseler arasında idi. Paradan pullardan Atatürk'ün resimlerini çıkartanlar, CHP tüzüğünden laisizm ilkesini çıkartanlar, Atatürk'ün «Türk'ün tek dostu Türk tarihidir» sözünü kaldıranlar, Atatürk'ün «Türk milletinin en hakiki mürşidi ilim ve fend

SAHNE

Tiyatromuzun Gelişimi

— SOSYAL HİZMETLER AKADEMİSİ TİYATRO KOLU'NUN DÜZENLEDİĞİ AÇIK OTURUM —

Sevil Avcıoğlu

Geçtiğimiz Cuma, Sosyal Hizmetler Akademisinde, «Tiyatromuzun Gelişimi» konusunda ilginç bir açık oturum düzenlendi. Konuşmacı olarak Adalet Ağaoğlu, Özdemir Nutku, Orhan Asena, ve Sosyal Hizmetler Akademisi Tiyatro kolu başkanı Selim Kazak'ın katıldığı oturumda, tiyatromuzun bugünkü durumu tartışılmış konuşmacılar sanat anlayışlarını açıklamışlar ve ulusal tiyatro kurmak için neler yapılabilir gibi sorunlara çözüm aramışlardır.

İlk olarak söz alan Özdemir Nutku, geleneksel Türk tiyatrosunu biçimsel yönden değil de öz olarak alıp canlandırmak ve bir kaynak olarak kullanmak gerektiğini belirtmiş bizim gelenek olarak Batı tiyatrosundan çok, Doğu tiyatrosuna yakın olduğumuzu, bazında tiyatronun seyirciyi büyülemek amacına yönelen illüzyonist bir niteliğe büründüğü, Doğu'da ise uyarma ve yaban ciaştırınayı amaç tuttuğunu söylemiştir.

Devlet Tiyatrosunun ulusal sanatımıza hiçbir katkıda bulunmadığını, bütün yapabildiğinin sadece perdelerini açıp kapamaktan ibaret bulunduğunu, hiçbir araştırıcı laboratuar çalışmasına girişmediğini, bugünkü Devlet Tiyatrosu ile mümkün olamıyacağını belirten Nutku sözlerine şöyle devam etmiştir:

«Ulusal kimliğimizi ortaya koyucu, halkımızın kendine özgü bir tiyatrosu olabilmesi bu düzende olanaksızdır. Ulusal tiyatromuz ancak bir düzen değişikliğiyle gerçekleşebilir.»

İkinci konuşmacı Adalet Ağaoğlu, özetle demiştir ki: Sanatın gereği kişiyi değiştirmektir. Tiyatro sanatının gelecekte dönük bir tavrı olmalıdır. Ulusal tiyatro devrimi ister istemez beni ulusun tanımına götürüyor. Size Yurt Bilgisi dersi gibi gelecek belki ama, şu sıralar ülkemizde övünç kavramı karışıklığa var ki bence bu tanımlama gerekli. Aynı ülke, aynı dil, aynı amaçlara ben bir de ek olarak aynı ekonomik koşulları paylaşan insanlar bütünüdür ulus diyorum... Çoğunluğun azgelişmiş ülke koşullarını paylaştığı toplumumuzda ulus işte bu çoğunluktur. Geri kalan sınıfları biz ulustan saymıyoruz. Şimdi bu tanımlamanın ışığında ulusal tiyatromuz nasıl olmalı, bunu araştıralım. Ulusal tiyatro halka dönük tiyatrodur. Halk için yapılan tiyatrodur. Bugün halk için tiyatro yaptığı savını öne süren birçok tiyatro var çevrede. Bence bunlar ilerici tiyatrolardır, fakat halktan kopuktular, vermek istedikleri mesajı anlıyacak eğitim düzeyine eriş memiştir toplum. İlerici tiyatro kişiyi tarihsel doğrultu yönünde geliştirmeyi amaçar devrimci tiyatro da kişiyi kendi sınıfının bilincine vardırma ve toplumsal yapıyı değiştirmeğe yönelir. Bence bugünkü düzende devrimci tiyatro yapılamaz ya da çok dolaylı yapılır. Halkı kendi yararları uğrunda bilinçlendirmek gibi bir evlemin bugünkü düzende yapılabilmesi olanağı yoktur. Demekki halk tiyatrosu yapılamaz; Halktan kopuk, büyük kentlerin bulvarları üstünde oyun veren tiyatrolar halkı etkileyemez

Şeyh Bedrettin yazarı Orhan Asena üçüncü konuşmacı olarak söz almış, «Özel tiyatroların sanat kuşkusundan uzak kötü tiyatro yaptıklarını. Tiyatronun geleceğini gene de Devletten bekleme durumunda olduğumuzu» söylemiştir. Ve sözlerine Devlet Tiyatrosunun fonksiyonunu yitirmiş bir Edebi Heyet ile bu görevi yüklenemiyeceği görüşün de olduğunu da eklemiştir. Sosyal Himetler Akademisi Tiyatro Kolu Başkanı Selim Kazak son olarak söz alarak: tiyatromuzun geleceği, halkın tiyatro eğilimini en iyi yansıtan amatörlerle kurulacak, köhne düşünceler, senede bir gün halkın ancak bir kısmına görünen Devlet Tiyatrosu ya da kazanç peşinde koşan özel tiyatrolarla değil, amatörle ve kılacaktır. demiştir.

Açık Oturum geç saatlere kadar devam etmiş, ikinci kez söz alan Ağaoğlu ve Nutku aynı görüşleri paylaştıklarını açıklamış ve sözlerini şöyle noktalamışlardır :

«Sanatçı yaşadığı toplumun içinde bulunduğu koşulları değiştirmeyi görev edinir böyle bir amacı olmayan sanatçı ise yıkılır gider.»

—o—

TRT ÖZTRAK'TAN KURTULACAK MI?.

Geçen haftanın sonunda TRT Yönetim Kurulu toplantısında bazı üyeler tarafından Öztrak'ın istifası istenince. TRT'nin kırdığı koz kırkı aşan Genel Müdürü fenalık geçirmiş ve doktoru tarafından evine götürülmüştür.

TRT Yönetim Kurulu üyelerinden Emil Galip Sandalcı, Muammer Sun ve Sumuh Cav, bir önerge hazırlayarak TRT'nin rasyonel çalışmadığını, modern işletilmediğini ve yönetiminin aksaklıklarla dolu olduğunu, üstelik hataların düzeltilmesi yolunda ciddi bir çalışma yapılmadığını belirtmişlerdir.

Bu önergenin müzakeresi sırasında, üyelerin Öztrak'ı sert biçimde suçlamaları ve TRT'nin düzeltilmesinin bir ön şartı olarak başarısız genel müdürün istifası gerekti şini ifade etmeleri üzerine söz alan Öztrak, birden fenalaşmış ve evine götürülmesi gerekmiştir. Toplantı, bu yüzden bir başka güne ertelenmiştir.

DÜNYA TİYATROLAR GÜNÜ VE AST GREVİ.

27 Mart, bu yıl olaylarla doluydu. En önemli olay da AST oyuncu ve işçilerinin gerçek direnişi oldu. Saat 18.15 matinesinde ikinci perde dünya da ilk defadır ki, grevle açılıyordu. «Sınırdaki Ev» in ikinci perdesine «grev» pankartıyla karşılaşıldı. Bütün tiyatro oyuncuları ve işçileri, hem kendilerini ,hem seyirciyi sömüren sermayeye karşı direniyorlardı. Asaf Çiğiltepe'nin öğrencileri devrimci bir tiyatroda bu komedinin sürmesine son verdiler. Grev başlamış, işveren gayri milli ilân edilmişti. Devrimci bir tiyatronun yönetimi de devrimci olmalıydı. Asaf'in devrimci AST'ı bu alanda ilk bilinçli ve örnek direnişi gösteriyordu. 27 Martta ulusal devrimci tiyatromuz yüzünün akıyla giriyordu: «Grev, emperyalizmin ve yarı derebeyliğin kültürüne karşı milli demokratik, halk iktidarının kültürü için grev.»

Ertesi gün Halk Oyuncuları sahnesinde grevin nedenlerinin açıklandığı bir basın toplantısı yapıldı. Halk Oyuncuları, Ankara Birlik Sahnesi, Gençlik Tiyatrosu, Nisa Sezerli Topluluğu ve Muhsin Ertuğrul grevi destekleyenler arasındaydı.

SBF. Sahne Topluluğu, Tarsus Meydan Sahnesi, İşçinin Tiyatrosu, Hacettepe Devrimci Oyuncuları ve ODTÜ Tiyatro Klübü grevi destekleyen amatör gruplardır.

Günün ikinci olayı ODTÜ devrimci öğrencilerinin tiyatrolarını önündeki toplu gösterileri ve yapıtıkları pankartlar oldu. Bunlar: «Ulusal Tiyatro, Yutturmaca Değil, «Kahrolsun Gişe Tiyatrosu», «Kahrolsun Kültür Emperyalizmi», «Senede bir gün kime, 364 gün kime» gibi sözleri ihtiva ediyordu. Böylece devrimci gençlik 27 Martın yozlaştırılmasını protesto etti. Bütün bunlar olurken birçok tiyatro gene göstermelik 27 Mart temsillerini verip, kendi kendilerini avutuyor, sanat kuruluşlarından birinde de günün anlamıyla ne ilgisi olduğu anlaşılamayan bir «Tiyatro Balosu» veriliyordu. Bir yandan bildiriş ve şerefli direniş, bir yanda Çelebi usulü bir tiyatrolar günü.

Ulusal Tiyatro

İlber Ortaylı

Bugün Türk tiyatrosunda en çok tartışılan kavram, ulusal tiyatrodur. Türk tiyatrocuları genellikle ulusal bir tiyatromuz olmadığı konusunda birleşiyor. Ancak ulusal tiyatronun ne olduğu ve nasıl kurulacağı açıklık kazanamamış bir sorundur.

Türkiye'de ulusal tiyatro niçin yoktur? Çünkü Türk tiyatrosunun şöyle şartlarından doğan ve dünya tiyatrosuna da katkıda bulunduğu bir dramaturji reji, oyunculuk yönetim olmadığı gibi, dünya tiyatro edebiyatını zenginleştiren büyük yazarları da yoktur. İkincisi, Türk tiyatrosu başka ulusların zengin ilkelerinden devrimci düşüncesinden de sistemli ve bilinçli olarak yararlanamamış, çağının sorunlarını, ülkesinin problemlerini kitlelerin önüne seramamıştır. Modern Türk tiyatrosunun kuruluşu ve işleyişi bir kültür emperyalizminin sonucudur. Modernleşme sürecinin ve endüstrileşmenin zayıf olduğu yarı sömürge toplumların aydınları, dış dünyayı da görmeyen ve değerlendiremeyen kişilerdir. Burada bilim gibi edebiyat ve tiyatro da çoğunlukla yaşadığı ortamdan kopuk lüks faaliyetler dir. Bizim modern tiyatromuz bir uluslaşmanın, yada bir sosyal değişimi yansıtan düşüncelerin ürünü olarak değil, bir eğlence gereğinin ve dar bir zümrenin kısır bir aydınlaşma isteğinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bunun içindir ki, ulusal tiyatro denen kurumun yokluğu ülkemizde başlıca sorun olmuştur.

Ulusal tiyatro devrimcidir, diyoruz. Çünkü hiçbir zaman çağının gerisindeki kurumların ve akımların, ulusun özgürlüğünü ve gelişimini tehdit etmesine göz yumamaz ve hele onların sözcüsü hiç olamaz. Sömürülen ve ezilen sınıfların ve halkların savunucusu olmaktan kaçınamaz. Yığınların devrimci mücadelesinde bu kadar büyük rol oynayan bu kurum birkaç kişinin kafasında veya teatrâl ustalıklarında biçimlenemez. Ulusal tiyatro çağımızda emperyalizme ve onun bir silâhı olan kültür emperyalizmine karşı verilen ulusal mücadele sürecinin içinde ve o mücadelenin ilerleyişine paralel olarak doğar. İrlanda'nın bu mücadele içinde doğan ulusal Abbey tiyatrosu gibi. Ulusal tiyatro antifeodaldir ,feodaliteye karşı olacaktır. Ulusal tiyatro dinamiktir: Romantik halkçıların yaptığı gibi kütle dalkavukluğu ve şovenizme ulaşan bir geri milliyetçilik yapmaz. Çağımızda bir halkın emperyalizme karşı savaşını adece o halk değil, ezilen ve emperyalizme karşı savaş veren diğer halklarda birlikte yapar. Demek ki, ulusal tiyatro geçmişin zengin devrimci geleğinden olduğu kadar, başka halkların devrimci geleneği ve tiyatro anlayışından da yararlanacaktır. Bu demektir ki, «ulusal tiyatro kendi ulusal kültürümüz, folk lorumuzdan yararlanarak kurulacak, yabancı tiyatro akımlarına hayır denecek» gibi bir anlayışın çağımız tiyatrosuyla ilgisi yok tur Biz devrimci gelenek ve edebiyatı başka ulusun yaratısı da olsa kendimizin sayarız. Ulusal tiyatromuzun repertuvarı da bu açıdan düzenlenmelidir. Devrimci her yöntem ve çağını ileri sürükleyen her büyük tiyatro adamı ,ulusal tiyatro repertuvarımızın başköşesindedir. Halk tiyatrosundan yararlanmak nasıl olacaktır Herhalde bazılarının dediği gibi özünden dilve kesiterip atmaklâ olmaz. Pekalâ tutucu veya pasifist, yer yer mistik olabilen halk tiyatrosunun özünden yararlanmak çok sağlam bir tiyatro görüşüyle mümkün olabilecektir. İdeolojisiz bir ulusal tiyatro da bunun için mümkün değildir. Bu ideoloji de çağın devrimci düşünce ve eylemidir.

ULUSAL ŞİİR KONUSU

Ömer Faruk Toprak

Toplumumuz bir bunalım çağının içinden geçiyor. Ozanlarımız siyasal ve ekonomik eleştirilere katılıyorlar, Ülkemizin yeni bir düşünce savaşı vermekte olduğunu görüyorlar. Sözcüklerin içinden yürüyen ozan, şiire yeni bir duyarlık getirmeğe çalışırken, varlığının insanlarını, onların göz bebeklerindeki anlamı dizelerine koyamıyorsa bu dizeler içinde ulusal bir bileşime varamıyorsa, o ozan bir çelişme içinde bocalıyor demektir. En sert biçimde toplumcu luğu savunan bir gazete dü şünün, sanat bölümünde anlamsız dizeler söyleyen ozanlara yer verse, bir çelişkiye düşmüş olmaz mı? Bir kez, devrimci şiirin vardığı aşamayı anlamadığı çıkmaz mı ortaya? Biz böyle söyledikçe, yazdıkça kızıyorlar karşımıza dakiler. Bazan da yazdıklarımızı tamamen gerici bir anlayışın çizgisine çekerek yorumluyorlar. Biz, zengin folklor kaynaklarımızdan yararlanalım mı diyoruz? Onlar bunu geri şiir anlayışına kapılmak gibi bakıyorlar. Örnek diyorlar. Nâzım Hikmet'in Bedreddin Destanı'nda, Kuvayi — Milliye şiirlerinde folklorumuzdaki güzel söyleyişlerdine özgü bir deyişle nasıl destanlaştırdığını gösteriyoruz. Gene de görmezlikten, bilmezlikten geliyorlar. Kendi tekdüze şiirlerinin havasından çıkmıyorlar, dışarıya.

Tanzimattan bu tarafa, batı yeteri kadar kopya edildi. «Yeni likçi Şiir» deyince, batıdan aşırılmış şiirleri anlamıyorum doğrusu. Türkiye'nin göğüs tahtasında vuran halk aşkı ile yoğrulmuş, böylece yeni bir biçime varmış, ulusal Türk şiirine benim muradım. Orhan Veli, yüzeyde kalmış bir sanata karşı baş kaldırırken, bazı haklı nedenlere dayanıyordu ama, kendisi de batıya bakarak, kopya örnekler koyuyordu ortaya. André Breton ya da Philippe Soupault'un şiirlerine tıpatıp benzer parçalar yazmak beni daha o zaman şaşırtmıştı, 1949 da ünlü Fransız ozanı Philippe Soupault yurdumuza geldiği bir ara Orhan Veli, şiirlerini göstermiş ve Fransız ozanı tarafından çok beğenildiğini Yaprak'da yazmıştı. Orhan Veli'nin ve arkadaşlarının o günlerde ki şiirleri, o yabancı ozanın çizgisi üzerinde geliyordu. Fransız ozanı belki de alay etmişti: «Beni burada taklit edenler var» dive. O sırada bu ince alayı, Orhan nasıl anlamadı diye düşünmüştüm. O günkü koşullar içinde yeni ikçi denemeler o.arak gösterilen 1940 ın biçimci şiirinin katından alınmış, çoğunluğu biz bir tekerleme şiiri olduğu, bu gün iyice anlaşılmıştır.

Şiirimizin bu serüvenini olağan bulmıyanlar çoğalıyor aramızda. Bu konu geniş araştırmalarla birgün açıklığa kavuşacaktır.

Bana göre, bu konuda en önemli sorun, ulusal şiir çağrı malarıdır. Toplumsal, yenilikçi, bileşimci ulusal bir şiire girme çabası gösteriyor muyuz? Ben buna bakıyorum. Ülkemizin insanlarını tanıyor muyuz? İçinde bulunduğumuz koşulları, ilişkileri şiirlerimize koyma ustalığını gösterebiliyor mu ozanlarımız? Türk dilini işleme çabası içine iyice girmiş miyiz? Şu dönemde önemli olan bu bence. Durmadan yenileşen dilimizin olanakları içinde, ozanın görevi dediniz mi, kaşlar çatılıyor hemen size karşı. Ozanı sorumlu bir kişi olarak düşünmek istemiyorlar. Bu bilinç dizelere yansıyor mu bakıyorlar. Nâzım Hikmet'in başlattığı şiir, uzun denemelerden sonra, ulusal ve evrensel bir akımın içeriğini kazandırdı Türk diline. O geleneği sürdüren ozanlar bugün de vardır. Şunu kuşkusuz söyliyebilirim : Yenilikçi şiirimizin, toplumsal kaynaktan esinlenmeden gelişeceğine hiç inanmadım. Ülkesinin insanları ile ilişkisini yitiren ve anlamsız — biçimci karması bir çıkmaza giden ozanların okuru sağlam bağlantı kuracağını düşünemiyorum ben.

Şiirin en eski edebiyat türü olduğu bilinlyor. Şiirden vazgeçmek, şiiri yadsımak değil, şiirin ulusal ve evrensel bir bileşime varmasını istemek, bu yolda çaba göstermek, bu yolda ürünler vermek, bu yolda yazmak, bu yolda okumak, bu yolda eleştirmek, bu yolda yaşamak, bu yolda ölmek, bu yolda yaşatmak, bu yolda yaşatılmak, bu yolda yaşatılmak, bu yolda yaşatıl

Milli Mücadelede Mustafa Kemal ve ona karşı çıkanlar 4

Kemal Tüfekçioğlu

Mustafa Kemal ve arkadaşlarına «haydut ve Canî» diyorlardı...

Milli Kurtuluş hareketine ve onun önderi Mustafa Kemal'e hayasızca dil uzattığı için halkın lânetini üzerine çeken ve bu lânetin altında ezilerek yok olan Ali Kemal'in bir başyazısını sunuyoruz. Bugün de aynı zihniyet ve üslûpla yazılmış bazı yazılarla karşılaşan gençlik, milletine büyük hizmetlerde bulunanların sarsılmışlar tarafından nasıl kötülenmek, gözden düşürülmek istendiğini, öğrenmelidir.

PEYAMI SABAH

25 Nisan 1920.

İDAM... İDAM...

Mustafa Kemal haydudu, Kazım Karabekir Ali Fuat, Bekir Sami vesaire gibi çete reislerine, dilediklerî adamı idam etme yetkisini gerekse yere veriyor. Sanki bu çete reisleri, öteden beri yapageldikleri asma keseme işinde öyle bir yetkiye muhtaçmışlar gibi. Sanki bu çete reisleri şimdiye kadar kendi keyfî hesabına pek çok masumun kanına girmemişler gibi.

Her neyse. Yasaların uygun bir hükümet ve egemenlik görüntüsünü boşu boşuna taklit eden bu haydutlar, Bursa'nın hâkimiyetini ele geçirdikten sonra kendilerine karşı gelecek herkesi idam sehpalarına göndermeye başlamışlardır. Bu, devletî, uygar ülkeler gözünde, şüphe yok ki, en aşağı derecelere düşüren bir biçim bir yönetim yöntemi vahşetini başlatan İttihat ve Terakki cağdır. Gerçi tarihimizin henüz her sayfasında görülen kayıtlardan da anlaşılacağı üzere, eski zamanlarda başımızda bulunanlar, bu kanlı yola pek sık başvurmuşlardır. Ama şimdiki zaman adaletin ilerlemesi zamanıdır. Tanzimattan bu yana bizde de bir değişiklik oldu. Hele siyasî idamlar artık hiç olmuyor da.

Köyceğiz'in ve sıtabdadını boş yere dilemiyoruz ki, dolaşımımıza Abdülhamit döneminde, siyasî bir cürüm yüzünden idam alanını boyayanlara pek az rastlıyoruz. Oysa o uğursuz devrimden itibaren başkenin çeşitli meydanlarında mevsim mevsim dar ağaçları kurmak ve sonra oralara kabahatli kabahatsiz insanları akın akın çekiştermek bir eğlence sayılmaya başlandı.

Hele Cihan Savaşı boyunca, o zulüm yönetiminin cephe gerilerinde keyfî olarak kurşuna dizdirdiklerinin sayısı, ölçü sınırlarını aşmış idi.

Şimdi Kuvayı Milliye namertleri de İttihatçıların kötü yolunu izliyorlar, o kirli cheriml masum kanına boyamakla bir iş göreceklerini sanıyorlar. Askerlik gibi yüksek ve şerefli bir meslege de artık leke sürenbu anadan doğma alçakların, cinayetlerdeki pervasızlıkları, Enverlerin, Talâtların, Cemallerin yaptıkları, astıkları, vurdukları, öldürdüklerinin hep yanlarına kâr diğini sandıkları içindir. Fakat en büyük aldanma, ne büyük aptallık!.. Yine tekrar ederiz: Sürekli yargı ihmal etmez, süre verir. Çok yakında öteki cânilerin, ne biçimde olursa olsun ,cezalarını görecekleriniden eminiz. Fakat onlardan da daha âdi, daha kötü oldukları için bu haydutların ondan da önce belâlarını bulacaklarından hiç şüphemiz yoktur.

Zâlimlere bir gün dedirir Hazret-i Mevlâ
Tallahu lakat eserin Allahu aleyna.

Ali Kemal

POLİTİKACILAR ORDUYA NE SÖZ VERDİLER NE YAPTILAR?

EYLÜL 1961 «YUVARLAK MASA» TOPLANTISI GİZLİ ZABITLARI

Komünistlik ve Dış Politika tartışmaları

İkili anlaşmalar ilk kez eleştiriliyor...

Başkan Ekrem Acuner — Birinci maddeye geçiyoruz. Birinci maddeyi okuyorum. Bunun bağlayıcı madde olmadığını da kaydetmek üzere geniş bırakmak arzusundayız. Onun için, Adalet Partisinin komünizme, komünizmle müştereken çalışmanın kabulünden bahsetmeden, yazılı fikirlerinden ayrılmasından bahsetmeden, bu maddeyi kabul etmeyeceğiz. Onun için, bu maddeyi tadil etmek üzere, bir teklif getirmeyeceğiz. Bu maddeyi, redaksiyon komitesine havale edeceğiz.

DIŞ POLİTİKA TARTIŞILAMAZ !

Başkan — Şimdi eski önerge maddeye geçiyoruz.

— Milli bir hüviyet almış bulunan dış politikamızın partiler arası tartışmalara konu yapılmaması

CKMP Genel Sekreteri Akbirlik Kemal Yörük — 1939'da İngiltere, Fransızlarla aktedilen mukavele iyi miydi, kötü müydü? Bu hiç münakaşa edildi mi?. Buna benzer daha birçok meselelerde böyle olmuştur. Hiç olmazsa Meclislerin, harici siyaset bakımından, noktai nazarlarını parlamentoda mebusların ağzından açıklamasını önleyecek bir madde koymavalım, Atalım demiyorum. Ama bu isi kemali sakinlikle, bilgi ile açıklayacak adamlar belki vardır. Bunları bunu açıklamaktan menedilmesinler.

Turhan Feyzioğlu — Komünist cephesi karşı kurduğumuz ittifak konusunda, siyasî partilerimiz arasında en küçük bir görüş farkı olduğunu, hem bizce malûm hem de tefecik, hem de dünyaca malûm bir keyfiyettir. Yalnız böyle bir dekorasyonda millî bir hüviyet almış bulunan dış politikamızın partiler arası tartışmalara konu yapılması tarzında kesin bir hüküm gelecek seçim propagandasında çok vahim neticeler bırakabilir.

Değişmezlik manzarası, dış politikamızda en küçük teferruatta dahi hiçbir müzakere imkânı bırakmayan meselâ Amerikalılarla yapacağımız iktisadî yardım müzakeresinde veya askerî eşhasın statüsü konusunda hâlen yapılmakta olan ve yarın devam edecek olan ve Milletler arası Barış konusunda yapacağımız bir müzakerede, bu Türkler ağzına vur lokmayı al, diş politika konusunda kıpırdıyacak durumda değiller. Bir intibarı bırakmak, yükselmiş milli menfaatlerimiz bakımından ne kadar ileceye kadar faydalıdır ve ne derece kadar, hepimizin aslında ittifak ettiğimiz dış politikamın zaferine hizmet etmiş olur.?

CKMP Genel Sekreteri Abdülhak Kemal Yörük — Bendenizin zikredilmeyen bildiği bir hâdise vardır. Bu yüksek zevat asker olmak itibariyle, bundan benden daha iyi bilirler. Amerikalıların teşvikiyle, Suriye'yi işgale kalkışılmıştır. Ey bu ne işsiz efendim... Bir Meclis'in cerisinde aman bu harici işbir diye nerkes susacak ve memleketin başına envai çeşit felâket gelecek. Suriye'yi vikar gideriz, derhal yıkarız, o başka meselesi ya. Ben bunun için Meclis'te birşey söylemiyeceğim. Yalnız herhangi bir zevat da birşey söyemiyecek. Buraya kadar varabilir bu iş.

Sezai Okan — Çok nâzik bir

durum arzeden bu 12. madde üzerine de benim teklifim şu merkezdedir: «Milli bir hüviyet almış bulunan dış politikamızın parlamento dışında, partilerin politik tartışmalarına konu yapılmaması.»

Abdulhak Kemal Yörük — Peki gazeteciler ne olacaktır? Muhterem Beyefendi, bir devletin takip ettiği harici siyaseti tenkit etmeye selâhiyetli olmayacak mıdır? Ben parlamento dışında bir adamın, ama harici işlere aklını eriyorsa, ben bir tek kelime yazamıyacak mıyım?

Sezai Okan — Arzedeyim efendim, tavzihan arzedeyim. Bir başmuharrir, gayet tabii konularını aydınlatır ve milli davaları milletin huzurunda tartışmaya yetkilidir, ve vazifelidir. Ama zannilerinin CAS, AİPti bir zat olarak ,YTP'nin bu mevzudaki görüşlerine parlamentonun dışında tecavüzde bulunmamız uygun olmaz.

Turhan Feyzioğlu — Dış politika konusunda ,seçime kadar partilerin münakaşa yapmamasını taşıyacak bir formüle varmak, istediğimiz maksadın tam aksini yaratabilir. Bilhassa dış dünyada yapacağı tesir bakımından. Seçime kadar münakaşa etmiyecekler ama, seçimden sonra bu memleketin dış politikası alabora olacaktır intibamı hâsıl uzun suz yere yaratırız.

AP adına Cevdet Perin — Milli bir hüviyeti almış bulunan dış politikamızın temel fikirleri ve anlaşmaları siyasî partiler tarafından milli menfaati zedeleyecek ve demokratik nizamı zarara uğratacak şekilde propaganda konusu yapılamaz.

İKİLİ ANLAŞMALAR İLK KEZ ELEŞTİRİLİYOR.

YTP adına Ertuğrul Alatlı — Bu teklif içinde, bilhassa anlaşmaların tenkide tabi tutulmaması meselesini ben gayet tehlikeli görmekteyim. Öyle anlaşmalar sabık iktidar tarafından yapılmıştır ki, bunlar milli menfaatlere taban tabana zıttır. Bir asker olarak açıkça ifade etmekten çekinmem. Meselâ Türk Silahlı Kuvvetlerinde üç ordu, Birinci, İkinci ve Üçüncü Ordular, vapılan bir anlaşma ile direkt olarak İzmir'deki Amerikan karargahına bağlanmıştır. Üç hava kuvveti, keza aynı şekilde, İzmir'deki Altıncı Hava Kuvvetleri Kumandanlığına bağlanmıştır. Bu hal esasen Anayasaya uygun değildir. Memleketin menfaatlerine uygun değildir .Bunlar yapılırken ,sözüm ona sakıt idare tarafından ileri sürülen esbabı muhafife şuydu :Ne kadar çok kuvvetimizi bunların emrine bu şekilde verirsek ,o kadar fazla yardım alırız. Ama iş, hal böyle olmamıştır.

İngiltere'de, bütün İngiliz kuvvetleri Fransız kumandanların elindedir. Fransa'da bütün Fransız kuvvetleri İngiliz kumandanların elindedir. İtalya'da hava, kara kuvvetleri İtalyan kumandanların elinde dir. Buna karşılık Yunanistan'da yalnız bir ordu onun emrinde, diğer ordusu dışarda .Türkiye, üç ordu ile üç hava kuvveti doğrudan doğruya Amerikalıların idaresi altına verilmişse ,bunun tenkidi yapılabilir .Bunun tenkit edilmesinin milî menfaatlere aykırı olmadığına inanıyorum.

SAMİ AMCA ELEŞTİRİLMESİN!.

Refet Aksoyhoğlu — «Milli bir hüviyet almış bulunan dış politika hususunda daima millî menfaatlerimize uygun bir yol takip edilmesi ve bu konunun seçim için propaganda yapılmaması hususunda görüş birliğine varılmıştır» diye kaleme alınmalıdır.

CKMP Genel Sekreteri Abdülhak Kemal Yörük — Meselâ çıkarın, derim ki dekorasyon, Amerikalılar ile aktettiğimiz mukavele gereğince herkes içimize girdiler, kızlarımızı kandırıp kandırıp götürüyorlar. Bunu dediğim zaman bir alkış. Ne güzel söyledi. Ama bunun memlekete neye hali olacağını hiç düşünmez o adam. Bu gibi kapıları kapatmak lâzım. Efendim, görüyorum bizim zavallı vatandaşlarımızı çiğneyenler kollarını sallaya sallaya geziyorlar. Memlekette bir Amerikalı bu sureti uyandırmak arzusu olsun olmasın, bunları şimdiye kadar diyorduk Hele seçimlerde daha çok duyacağız. E bunlar memleket siyasî hariciyesine hâkim getirir ki ... rat edelim ki, benim şahsî kanaatım şudur: Biz kendi kendimize yeter bir millet değiliz. Biz yardıma muhtaç bir milletiz. Bu yardımı ya pacak adamların, milletlerin aleyhine efkarı umumiyeyi tahrik eder sek, onlarla aktedeceğimiz mukavelelerin hiçbir kıymeti kalmaz. Ve maalesef bizim memleketimizin birçok çocukları demiyeceğim, fakat bir kısım çocukları o seçimi kazanmak için, memleketin menafii âlisini ele oynayabilir. Yâni bunu önlemek lâzım. Ben beyefendinin fikrine maalesef iştirak edemiyorum.

CKMP adına Mustafa Kepir — Efendim, muhterem hocamın (Abdülhak Kemal Yörük) işaret etmiş oldukları birer vakıadır. 1957 seçimlerinde maalesef meydanlarda ,hem de milletin kadersiz ol kıymık üzere kürsüye çıkan milletvekili adayları tarafından boş boş söylenmiş ve istismar edilmiştir. Milletin ırzı meydanlarda bahis konusu edilmiş ve Allahtan başka, Allah'tan sonra, mukaddesetinin baş tacı sayduğı ırzı meydanlarda ifade edilmiş, millet ce buna karşı büyük infialler olmuştur. Bu bir vakıadır. Ve bundan sonra da olmıyacağını kimse temin edemez. Bendeniz söyle bir tek ilâ arzediyorum: «Milli bir hüviyet almış bulunan dış politikamızın seçimler esnasında ve milli menfaatlerimize zarar getirebilecek şekilde tartışmaya konu edilmemesi üzerinde mutabıkız.»

Turhan Feyzioğlu — Seçimler esnasında dış politika konusuna yan bir memleket voktur Bu anlayış mokratik bir şeydir, olmaz. Efendim «seçimlerde» kaydının çıkarılarak okunması.

Mustafa Kepir — Şu halde şöyle oluyor: «Milli bir hüviyet almış bulunan dış politikamızın milli menfaatlerimize zarar getirebilecek şekilde tartışmaya konu edilmemesi üzerinde mutabıkız.»

Turhan Feyzioğlu — Seçimler esnasında dış politika konusuna yan bir memleket voktur Bu anlayış mokratik bir şeydir, olmaz. Efendim «seçimlerde» kaydının çıkarılarak okunması.

Başkan Ekrem Acuner — Parlâmeter, Kepir arkadaşımızın görüşünü kabul etmiş bulunuyor.

SON

Milli Mücadelenin 50. yılında
SABAHATTİN SELEK yazdı
AĞAOĞLU YAYINEVİ yayınladı
Bağımsız Türkiye'nin Kitabı

MİLLÎ MÜCADELE
ULUSAL KURTULUŞ SAVAŞI .
CİLT : 1
SABAHATTİN SELEK
30 Lira
500 fotoğraf ve harita, ofset baskı, güzel bir cilt, renkli kuşe sonuç. 408 sayfa. bâyuk boy. Belgeler, açıklamalar, yorumlar ve kronolojiler.
AĞAOĞLU YAYINEVİ. CAĞALOĞLU. İSTANBUL

Önsöz : **Prof. Sencer Divitçioğlu**
Tanıtma : **Aslan Başer Kafaoğlu**
Ünlü Amerikan Marksisti
Prof. PAUL M. SWEEZY
KAPİTALİZM NEREYE GİDİYOR?
KAPİTALİST EKONOMİNİN MARKSİST ELEŞTİRİSİ
(The Theory of Capitalist Development)
Türkçesi : **Aslan Başer Kafaoğlu**
20 Lira
AĞAOĞLU YAYINEVİ. CAĞALOĞLU. İSTANBUL

Cüneyt Koryürek'in Açıklaması

«Sunay ailesinin servet bevannamesi gerçekleri tam yansıtmıyor» yazımız üzerine Basın Reklâm sahibi Cüneyt Koryürek'ten bir açıklama aldık. Koryürek vazdıklarımızı doğrulamaktadır.

Biz Sellefyan ve Atilla Sunay'ın Koryürek'in evinde bir araya geldiğini yazmıştık. Koryürek bu noktaya hiç değinmayarak olayı doğrulamaktadır. Teşekkür ederiz.

Bunun dışında, şahsiyla ilgili iddialarda da yazdıklarımızı yalanlıyan birşey yok tur :

1 — Koryürek için «Rotary'ci ve reklâmcı» diye yazmıştık. Koryürek, bunu doğrulamaktadır. Yalnız «Amerikanın çok yakınıdır» sözümüze Koryürek ilâvmakta ve şu ilâvelerimeyi yapmaktadır : «Bu, **eğer bir Amerikan sempatizanlığı mânâsına söylenmişse, benim kime sempatim olduğumun sizler tarafından pek bilinemiyeceğini belirtmek isterim.»**

Koryürek, «kimin sempatizanı olduğumu bilemezsiniz» diyor, ama «Amerikan sempatizanı değilim» demiyor.

2 — Koryürek, yazdığımız gibi, Amerika'da «public relations» değil, gazetecilik okumuş. Ama «public realtions ve reklâmcılık» okuduğu dersler arasındaymış. Bu ufak yanlışımızı düzeltiriz.

3 — Koryürek yazdığımız **üzere, The New York Times** gazetesinin Türkiye reklâm temsilcisi olduğunu kabul'en mektedir. Ama bu işi Türkiye'deki gazetelerin reklâm şirketlerine tanıdıkları komisyon dan yüzde 10 ucuz fiyatla yapmakta imiş.

4 — Koryürek'in kökü dışarda bulunan bâzı şirketlerin reklâm ve «public relations»u ile uğraştığını yazmışız. New York Times temsilcisi Koryürek, bir Alman ve bir Kanada şirketinin bu işlerini yapığını söylemektedir. Ayrıca, «public relations» o.arak bir Amerikan firmasıyla işbirliği yapmış. Ama Koryürek, **«Kurduğundan bu yana ücret, vergi sigorta olarak Türkiye'ye ödedikleri para ile şirketin kurulmasından bu yana Türkiye'ye kazandırdığı döviz ile transfer edilip götürdüğü döviz miktarlarını Türk basınına açıklamaları»** konusunda yaptığı baskılara Amerikan şirketinin karşı koyması üzerine, bu işten istifa etmiş.

5 — Koryürek, onun CIA ajanı olduğunu ima ettiğimizi ileri sürüyor. Böyle bir iddia da bulunmadık. Yüzde yüz kesin deliller elde olmadıkça böyle bir suçlamaya kalkışmamız mümkün değildir. Koryürek'in bu konudaki sözleri şöyle :

«Nihayet yazınızın bir bölümünde, hiç yeri yokken CIA' dan bahsedilerek, hakkımda şüpheli bâzı düşüncelerin doğmasına sebep olunmaktadır. Bu bölümde, şahsıma bir hakaret veya ithamda bulunduğu nu kabul etmek istemiyor ve cümlenin sehven o şekilde kurulduğunu düşünüyorum.

Eğer yazarınız gerçekten yazıda ima edilen düşünceye sahip ise, şu anda beni savcılığa ihbar etmemekle vatanına ihanet etmektedir. Kendisine bir an önce mahkemeye müracaat etmesini tavsiye ederim. Eğer benim ne olduğumu biliyor da, bu şekilde hareket etmeğe çalışıyorsa, bu takdirde, ispat hakkı tamyarak, benim mahkemeye müracaat etmem gerekecektir.

Gayet dolambaçlı yazılan ve her türlü anlam çıkarılabilecek olan bu kısmın, daha kısa ve açık bir dille yazılarak, ne demek istediğimiz açık açık onun söylemesini tercih ederdim.

Ben tekrar, bu cümlenin sehven bu şekilde yazıldığını kabul ettiğimi söyleyerek, sayın gazetenizin bu konudaki kendi açıklamasını beklemeğe devam.»

doğan avcıoğlu
31 martta yabancı parmağı
bilgi yayınevi

Devrim 24/5

BASIN İLAN KURUMU
yurt içinde ve dışında ilkili ve israfsız reklam ve tanıtma
Yayın organları hakkında bilgi sağlanır . Eskiz ve program hazırlanır Objektif tavsiyelerde bulunulur . Tespit edilen programlar tâlîzlike yürütülür.
Cağaloğlu, Türkocağı Cad. no:1, kat:3
Telefon: 27660 00 - 27660 01. İstanbul

(Basım A. 20441/60263)

HİSAR YARIŞMASI

Robert Kolej Öğrenci Birliği tarafından düzenlenen Hisar Kısa Film Yarışmalarının dördüncüsü, 24 — 28 Haziran günleri arasında Robert Kolej'de yapılacaktır Yarışmaya katılma süresi 17 Haziran 1970'te sona erecektir. Yarışma 8 av da 16 mm.lik çeşitli filmlere açıktır. Ödüller şöyledir: 8 mm. lik filmlere Bronz Burç ve 1500 liralık Robert Kolej Öğrenci Birliği Ödülü, 16 mm. ikler için Bronz Burç ve 2500 lira tutarındaki Öğrenci Birliği Ödülü

ARAP YARIMADASINDA İLERİCİ BİR ÜLKE

GÜNEY YEMEN

Arabistan yarımadasının güneyinde ülkemizde pek az kimsenin farkında olduğu devrimci bir rejime sahip bir ülke bulunmaktadır: Güney Yemen Halk Cumhuriyeti.

128 yıl süreyle İngiliz emperyalizminin boyunduruğu altında yaşayan bu ülkenin bağımsızlığına kavuştuğu tarih, Kasım 1967'dir. İngiltere bu tarihe kadar, Güney Yemen'i bir yandan Arabistan'daki petrol çıkarları, diğer yandan Süveyş Kanalının açılmasıyla stratejik önemi özellikle artan Kızıl Deniz'e ağzındaki Aden Limanı nedeniyle muhafaza etmeye çabalamıştı. İngiltere, bu yol da devamlı olarak emperyalizmin klasik siyaseti «böl ve yönet» e başvurmuştu. Ama ne var ki, «Milli Kurtuluş Cephesi» (FNL) ile «İşgal Altındaki Güney Yemen Kurtuluş Cephesi» (FLOSY)'nin içlerine anti — emperyalist mücadelesi karşısında İngiltere'nin yenilgiyi kabullenmekten başka bir alternatifi kalmamıştı.

Güney Yemen'in bağımsızlığını kazanmasında birlikte iktidara Kahtan Saabi lideri geldiği sırada sağ kanadı temsil eden Baas Saabi, sol kanat tarafından, emperyalizme teslimiyeti ve halktan yana bütün formları gerçekleştirememekle suçlanmaya başlandı. Nitekim, Saabi hala emperyalizmden medet umarcasına konuşmaktaydı: «İngiltere'nin ülkenin halkını nasıl kana bulduğunu anlayamıyorum. Vicdanen ve etkaları açısından İngiltere'nin Güney Yemen'e yardım etmesi gerekmektedir.»

Kahtan Saabi yönetimine karşı artan genel hoşnutsuzluk, «Milli Kurtuluş Cephesi»nin sol kanadının 29 Haziran 1969'da bir darbe ile iktidarı ele geçirmesi sonucunu doğurdu.

Beş kişiden oluşan İhtilal Konseyinin ilk önemli kararı, İngiliz, Fransız, Amerikan, Ürdün ve Hindistanlılara ait sekiz banka, gemicilik, ticaret ve birçok sigorta şirketinin devletleştirilmesine ilişkin kanundur.

Devlet Başkanı Salim Ali Rabiyi, yeni kanunun ülkeyi yabancı boyunduruğundan kurtaracağını ve sosyalist bir toplum için gerekli sanayi ve tarım şartlarını sağlıyacağını belirterek ilân etti.

Yeni yönetim, Ekim 1969 içinde ise, Orta Doğu'da emperyalizm ve siyonizme karşı takındığı düşmanca tavır ve ilerici arap rejimlerine komplolar hazırladığı gerekçesiyle, ABD ile diplomatik ilişkilerini kestiğini ilân etti.

Avrıca bir Halk Ordusunun kurulması işine gereken önemi veren İhtilal Konseyi, bu ordu da Arap kadınlarının da yer almalarını sağladı.

Yukarıdaki resimde de görüldüğü üzere, Ortaçağ pazarlıkları içinde yaşadığı sanılan Yemen'deki çarşafh irfcam baskısından kurtuluş, köklü bir devrimci düzen değişikliğine yönelmektedir.

IRAK TÜRKLERİNE TANINAN HAKLAR

Irak'ta Türklere tanınan özerklik hakları tartışıladursun, 27 Mart Cuma günü Türk yazarları, «Türkmen Şair ve Yazarları Federasyonu»nu kurmak için Vaziriyak'ta ,Gazeteciler Birliğin da toplandılar. Bu yazarlar, 17 Temmuz Devrimi'nin mümkün kıldığı bu örgütlenme ile «Türkmen» edebiyatını güçsüzleştiren çatışmaların son bulacağına inanıyorlar.

Bu gelişmenin başlangıcı, Irak Cumhurbaşkanı Bekir'in dediyloyle, «askı rejimlerin geride bıraktıkları problemlerle uğraşılması nedeniyle geç bir tarihte», 24 Ocak 1970'de Irak Devrim Konseyi'nin, **Kerkük bölgesinde yaşayan Türkmen azınlığına kül türel haklarını kullanmada ta msorbesti tanıyan kararı olmuştur.** Devrim Konseyi'nin kararında, vatandaşların yurt hizmetine daha fazla katılmasının ve milli birliğin sağlanmasının, halkların meşru haklarını kullanmalarına bağlı olduğu belirtildikten sonra şöyle denilmekteydi:

— Türkçe ilkokullarda öğretilecektir.

— Türkçe öğrenim yapacak bütün okullarda eğitim araçla rı Türkçe olacaktır.

— Irak Eğitim Bakanlığına bağlı bir «Türkmen Eğitim Müdür lüğü» kurulacaktır.

— Türk şair ve yazarlarına edebi dernek kurma hakkı tanı nacak, eserlerinin basılması sağlanacak, bilgi ve yeteneklerini artırmaları için yardım edilecek ve kuracakları dernek Irak Edebiyatçılar Birliğine bağlanacaktır.

— Tanıtma ve Kültür Bakanlığına bağlı bir «Türkmen Kültür Müdürlüğü» kurulacaktır.

— Türkçe haftalık bir gazete ve aylık bir dergi çıkarılacaktır.

— Kerkük Televizyonu'ndaki Türkçe programı genişletilecek tir.»

Bu arada, kararın yürürlüğe koyulması ile ilgili olarak, Subat ayı başında, Türkmen Kültür Müdürlüğü ve Türkmen Eğitim Müdürlüğü de kuruluştu.

YUNAN CUNTASININ İKTİDARA GELMESİ İÇİN KULLANILAN BİR NATO PLANI

PROMETHEUS

Papadopulos liderliğindeki faşist cunta, Yunanistan'ın politikasındaki sola doğru bir takım gelişmeler üzerine 22 Nisan 1967'de iktidarın ele geçirmişti. Halen sürgünde bulunan Yunan ortasol hareketinin temsilcisi Andreas Papandreu'ya göre, darbe kararı, Şubat 1967'de Washington'da yapılan gizli bir toplantı sonunda alınmıştı. Ve bu karar, CIA'nın denetimi altındaki Yunan İstihbarat Örgütünün liderlerinden Albay Papadopulos tarafından, «Prometheus» planı ile uygulanmıştı.

Amerikan New York Times gazetesinin başyazarı Sulzberger, «Prometheus» planının ABD Hükümetine çok yakın ünlü Foreign Affairs dergisinin Ocak 1970 tarihli sayısında söyle anlattığını Albaylar, 1967 Nisan ayı için darbeyi yapmaya karar verdiler. Başlangıçtan beri, önce General Barbas'ın sonra da General Catillis'in (halen başbakan yardımcısı) rehberliğinde albayların lideri gösterilmiş zamanlarda bile Papadopulos onlar için vol gösterici bir dahi idi. Papadopulos'un güttüğü hareketin kod adı «Prometheus» du.

Aslında «Prometheus» Yunanlıların gururla «Pentagon» adını taktıkları Atina Başkomutanlığının hazırlığı bir olağanüstü durum planının ismiydi. Bu plan, komünist ülkelerle bir savaş durumunda, NATO'nun karşı karşıya kalacağı bir parçası olarak kabul edilmekteydi.

Böyle bir savaş halinde, komünist liderlerin ve diğer şüpheli kişilerin toplanması, ve radyo istasyonları, hava alanları ve haberleşme merkezlerinin ele geçirilmesi «Prometheus» plan uyarınca yürütülecekti. Bununla birlikte planın esas hedefi, bir bir hükümet darbesini teşvik değil, aksine önlemekti. Fakat, Papadopulos, bu plandan kendi düşünceleri doğrultusunda yararlanılabileceğini görmüştü. Bunun için iki şey gerekliydi: Birincisi, baş kenteki bütün kilit noktaların süratle ele geçirilebilmesi amacıyla, Atina çevresinde yeteri kadar tankın bulunmasıydı. Bu, Zırhlı Eğitim Merkezi Komutanı ve Atina çevresindeki tank birliklerine komuta eden darbecilerin kıdemli subayı Tuggeneral Pattakos (halen Başbakan yardımcısı) tarafından sağlandı.

İkinci olarak ise, «Prometheus» planının uygulanabilmesi için, kendi adı altında emirler yayınlayabilecek üst rütbeli bir yetkilinin bulunması gerekliydi. Nitekim bu göreve de, son anda Yüksek Askeri Şuradaki arkadaşlarından ayrılan General Kırım, Başkanı Korgeneral Spandidakis bulundu.

Cunta, Kralın otoyum ilmaksızın hareketi geçemeyeceğine inandığından başlangıçta Spandidakis'i güvence memiş ve bundan ötürü ona darbeyi son dakikada bildirmişti. Spandidakis, ordu birlikleri arasında çıkabilecek çatışmaları önlemek amacıyla «Prometheus» planının uygulanması için emirler yayınlamaya razı edildi. Darbeden hemen sonra, Spandidakis harekatın üç saat içinde 95 bin Yunanistan'da başarıya erişmesinin nedeni, Prometheus'un uygulanmasına ilişkin emirlerin bizzat General Kırım'ın Başkanı tarafından yayınlanmasıydı. derken hiç bir şüphe kalmadı. Bu bir gösteriş değildi. Spandidakis, başlangıçta Başbakan yardımcılığı ile milli savunma bakanlığını da üstlendi.

Harekatın başlatılmasından sonraki gelişmeleri ise, Sulzberger şöyle anlatıyor: «Prometheus planının uygulanmasına geçilmesinden beş gün sonra Saraya giden Papadopulos, Makarezos ve Pattakos, Kral Konstantin'e (darbenin ülkeyi kurtarabilmek için onun adına yapıldığını) söylediler Konstantin hiddetle, (nerede benim Başbakanım, Hükümetim) diye bağırınca Pattakos, (hepsini tutukladık, yoklar artık) dedi.

«BİZ TÜRKLER GİBİ OLMIYACAĞIZ»

Kral Konstantin, aynı günün sabahı «Pentagon» a gitti. Orada, darbenin liderleriyle ilişkin görüşlerini Amerika'nın cuntaya karşı aldığı tavır gerekli kıldığı için, Kanellopulos ve diğerlerinin hemen serbest bırakılmasını ve ayrıca kurulacak bir hükümete sivillerin dahil edilmesini istarla istedi. Buna karşılık Albaylar, «Amerika'nın da kendilerıyle birlikte olduğunu» söylediklerine dair Konstantin cevapla «siz de ihmissiniz, Amerika kattiven sizin yanınızda olamaz. Arjantin'deki durumun hatırlamıyor musunuz. Ordu hükümeti ele aldığında Amerika Büyükelçisini geri çekmişti. Yürüdüğünüz yolda başarı sizliğe mahkumsunuz ve Yunanistan'ı dostlarından tecrid edeceksiniz» dedi. Konstantin, avrıca İçişleri Bakanı Pattakos'un dikkatini çekerek, «tek damla kan dökülür ve herhangi bir politikacı zarar görürse sizi sorumlu tutarım» dedi.

Kral Konstantin, darbeye meşru kılacak bir belgeyi imzalamayı reddetti. Andres Papandreu'nun idam edilmesi ihtimaline de karşı çıkan Kral, şöyle konuştu: «İdam olmayacak. Politikacıları idam edemiyeceğiniz unutmayın.» Partakos buna «Biz asla Türkler gibi olmayacağız» cevabını verdi.»

New York Times başyazarı bundan sonra, faşist cuntaya ilişkin görüşlerini Amerika'nın cuntaya karşı alacağı tavır gerekli kıldığı için, Kanellopulos ve diğerlerinin hemen serbest bırakılmasını ve ayrıca kurulacak bir hükümete sivillerin dahil edilmesini istarla istedi. Buna karşılık Albaylar, «Amerika'nın da kendilerıyle birlikte olduğunu» söylediklerine dair Konstantin cevapla «siz de ihmissiniz, Amerika kattiven sizin yanınızda olamaz. Arjantin'deki durumun hatırlamıyor musunuz. Ordu hükümeti ele aldığında Amerika Büyükelçisini geri çekmişti. Yürüdüğünüz yolda başarı sizliğe mahkumsunuz ve Yunanistan'ı dostlarından tecrid edeceksiniz» dedi. Konstantin, avrıca İçişleri Bakanı Pattakos'un dikkatini çekerek, «tek damla kan dökülür ve herhangi bir politikacı zarar görürse sizi sorumlu tutarım» dedi.

Kral Konstantin, darbeye meşru kılacak bir belgeyi imzalamayı reddetti. Andres Papandreu'nun idam edilmesi ihtimaline de karşı çıkan Kral, şöyle konuştu: «İdam olmayacak. Politikacıları idam edemiyeceğiniz unutmayın.» Partakos buna «Biz asla Türkler gibi olmayacağız» cevabını verdi.»

New York Times başyazarı bundan sonra, faşist cuntaya ilişkin görüşlerini Amerika'nın cuntaya karşı alacağı tavır gerekli kıldığı için, Kanellopulos ve diğerlerinin hemen serbest bırakılmasını ve ayrıca kurulacak bir hükümete sivillerin dahil edilmesini istarla istedi. Buna karşılık Albaylar, «Amerika'nın da kendilerıyle birlikte olduğunu» söylediklerine dair Konstantin cevapla «siz de ihmissiniz, Amerika kattiven sizin yanınızda olamaz. Arjantin'deki durumun hatırlamıyor musunuz. Ordu hükümeti ele aldığında Amerika Büyükelçisini geri çekmişti. Yürüdüğünüz yolda başarı sizliğe mahkumsunuz ve Yunanistan'ı dostlarından tecrid edeceksiniz» dedi. Konstantin, avrıca İçişleri Bakanı Pattakos'un dikkatini çekerek, «tek damla kan dökülür ve herhangi bir politikacı zarar görürse sizi sorumlu tutarım» dedi.

Kral Konstantin, darbeye meşru kılacak bir belgeyi imzalamayı reddetti. Andres Papandreu'nun idam edilmesi ihtimaline de karşı çıkan Kral, şöyle konuştu: «İdam olmayacak. Politikacıları idam edemiyeceğiniz unutmayın.» Partakos buna «Biz asla Türkler gibi olmayacağız» cevabını verdi.»

Öte yandan Washington, bu karmaşık meselede ne yazık ki herkes tarafından eleştirildi, Andres Papandreu ve komünistler, darbenin CIA'nın eseri olduğunu ve Washington tarafından desteklendiğini iddia ediyorlar. Karamanlis ve sürgünde olan diğer Yunan politikacıları ise, sayet Amerika, sadece ağır silahlar verirse, Yunanistan'a göndereceği bütün silahlarla ambargo koyacak olsa ordunun ayaklanacağı ve cuntanın düşeceği görüşündeler — ki, ben biç te bu kanıda değilim. Hatta, Kral Konstantin bile, Eisenhower'in cenaze töreni için Washington'a gittiğinde Başkan Nixon tarafından alıkonulduğunu söylemekte dir.

NATO İttifakının bir üyesine karşı izlenecek askeri politika ile, bu müdet olarak Yunanistan'a karşı izlenecek siyaset arasında dikkatli bir ayırım yapılması gerektiğini sanıyorum. Portekiz örneğinden de öğrendiğimiz üzere, ideolojisini benimsediğimiz bir ülke de davamıza karşı da bulunabilmektedir. Bu nedenle, NATO'nun Güneydoğu kanadında kilit mevkile sahip Yunanistan'a şimdilik gönderilmeyen modern tanklar top lar, ve uçaklarda dahil ol mak üzere, diğer müttefiklere verilen tüm silahların sağlanması yerinde olur. Bir M—48 tankı, halka karşı kullanma açısından bir M—47'den daha çok ise varamıvor sa da, muhtemel dış düşmanlara karşı muhakkak ki çok daha yararlıdır.»

Yunan Cuntasını Neden Silâhlandırıyorlar?

Yunan Cuntası, kim ne derse desin, Amerikan askeri çevrelerinin ve özellikle CIA'nın kontrolu altındadır. 15 Aralık 1969 tarihli Amerikan Nation dergisinde çıkan şu sözler, Yunan gerçeğini yansıtmaktadır. «Dahna âşikârdı ki, Amerikan Askeri Heyetinden General Samuel Eaton ve Yunanistan'daki CIA Şefi James M. Potts, açıkça Cunta taraftarıdır, Potts'ın Papadopulos için «He's my boy» (Benim adamımdır.) dediği, Atina' da her kesçe bilinmektedir.»

Bu Amerikan çevreleri, Atina Cuntasını silahlandırma kararı almıştır. Silahlandırma gerek Ankara'da gerekse Moskova' da endişeyle karşılanmıştır. Moskova, olayı şöyle yorumlamaktadır:

Amerika Birleşik Devletlerinin ve Batı Almanya militarist çevrelerinin Atina Cuntasını silahlanmasında destek lediklerini Batı Ajansları New York ve Bonn'dan hemen hemen aynı zamanda bildirdiler. ABD, Yunanistan'a ağır silâh satışı için 1967 yılında ambargo koymuştu. Fakat, şimdi ABD, beş Amerikan destroyeri ve bir denizaltı gemisini Yunan Cuntasının beş yıl daha kullanmasına izin vermiştir. Bu altı savaş gemisi Atina'ya kira ile verilmiştir. Kira süresi çoktan bitmiştir. Batı Almanya da cuntaya dört denizaltı vermeyi üstüne almıştır.

Atina albaylarının saldırgan NATO blokundaki ortaklarına acaba neden silâhlandırıyorlar? Dışişleri Bakanlığı sözcüsü, Yunanistanın «NATO üyesi ve önemli muttefik olduğunu belirterek» ABD hükümetinin kararını doğruluyor.

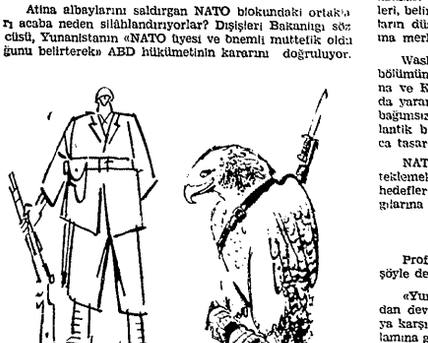

Ren kıyısındakiler ise ,albaylar ile Batı Almanya militaristleri arasındaki bu kadar «sıcak» sevgiyi açıklamamayı tercih ettiler. ABD ve Batı Almanya'nın eylemleri kamuoyunda haklı öfkeye sebep olmuştur.

Gerçekten, 1967 yılında Atina'da yapılan hükümet darbesinden hemen sonra NATO çevreleri, Güney Balkanlar' daki ve Akdeniz bölgesindeki NATO'nun önemli stratejik alanı olması itibariyle Yunanistanın güçlendirilmesinde güvenilir ortak olarak gerici Yunan subayları üzerine oy nadılar. Görüşüne bakılırsa, Pentagon ve NATO general leri, belirli Orta Doğu hesaplarını buna bağlamaktadır. Onların düşüncesine göre, İsrail'e sevkiyat için Atina aktarma merkezi olabilir.

Washington, Kıbrıs'ta bulunan Yunan subaylarının bir bölümünden meşru Kıbrıs Cumhuriyeti resmi makamlarına ve Kıbrıs yurtsever güçlerine karşı yıkıcı çalışmalar da yararlanmak niyetini gizlemiyor. Bu güçler, Kıbrıs'ın bağımsızlığını yok etmek ve Kıbrıs topraklarını Kuzey Atlantik blokunun askeri üssü haline getirmek için NATO' ca tasarlanan planları şiddetle reddetmektedirler.

NATO militarist çevreleri, Cunta'nın silahlanmasını desteklemek suretiyle uzun vadeli ve barış davasına tehlikeli hedefler güdüyorlar .Bu da barışsever komuoyunun kaygılarına ve şiddetli protestolarına sebeb olmaktadır.

(Mikolay Bragin — Pravda, 18 Mart 1970)

★

Profü. Ahmet Şükrü Esmer ise, Yunan silahlanmasını şöyle değerlendirmektedir:

«Yunanistan'ın Amerika, Fransa ve Federal Almanya' dan devamlı olarak silâh aldığı unutulmamalıdır. Cunta' ya karşı olan Yunanlıların, faşist rejimini desteklemek amacıma geleceğinden, Amerika'yı Yunanistan'a silah vermekten alıkoymaya çalışmalarını «ihanet» olarak nitelendiren Atinalı «Eleftheros Kozmos» gazetesi de soruyor: «Biz bu silahları almazsak, yarın, öbür gün Kıbrıs konusunda Türkiye ile savaşa tutuştuğumuz zaman neyle harbedeceğiz?.»

AMERİKA'DA YAYILAN «İSRAİL AŞKI"!..

Pompidou'nun geçenlerde ABD'lerine yaptığı ziyaret Amerikan Yahudileri ile siyonist örgütlerin Amerika'nın iç ve dış politikası üzerindeki etkilerini açıkça ortaya koymuştur.

Amerika'da yaşayan yahudiler, yahudiliği ve yahudi dininin fikri, kültürel ve gelenek sel değerlerini inkâr etmemelerine rağmen, bizzat siyonist örgütler tarafından belirtilen istatistiklere göre, bunlardan ancak % 10'u siyonist örgütlere üyedir. Buna karşılık, toplumlarından tamamen kopmuş, yahudilikle, siyonizmle ve hatta İsrail ile bir ilişkisi kalmamış olan Yahudi azınlığı hariç tutulursa, diğerlerinin hepsi, tüm «Amerikanlaşmalarına» rağmen, kendileri ni yarı mistik bir bağla İsrail Devletine bağlı hissetmekte dirler.

Amerikan yahudi toplumunun tarihsel evriminin kısa bir incelemesi sorunun daha açık şekilde ortaya konmasını sağlayacaktır. New York'a sayıları 23 olan ilk yahudi göçmenlerin gelmesi 1654 yılına rastlar ve 1840 yılında sayıları 15000'e çıkar. Göçler, 1880'de Orta Avrupa'daki yahudi aleyhtarlığı sonucu artmaya başlar ve bu tarihte 250 bin olan yahudi sayısı 1930'da 4 milyonu bulur. Bugün ise Birleşik Amerika'da, 40 milyon katolik, 22 milyon siyahi kadık, 6 milyon yahudi vardır ki, bunların 2,5 milyonu New York'ta, 500 bini Los Angeles' de ve 300 bini Chicago'da yaşamaktadır.

Yahudi nüfusunun toplumsal durumunda da, Birinci Dünya savaşından sonra önemli gelişmeler olmuştur. Başlangıçta Amerikan fakir halk tabakaları arasında yer alan yahudiler, 1930'larda, özellikle Roosevelt'in «New Deal» siyaseti sırasında toplumun üst sınıflarına çıkmayı başarmışlardır. O kadar ki, bugün daha ziyade zengin ve orta sınıf arasında yer almaktadırlar.

Yahudi toplumunun «israelizasyonu» iki önemli olaya bağlıdır ve her iki olayda da belirleyici rolü Ben Gourion oynamıştır. Bu olaylardan ilki, 1943'te New York'ta yapılan Baltimore Konvansiyonudur. Ben Gourion bu konferanstan iki karar çıkartmıştır: 1/Savaşın sonundan itibaren Filistin'de bir yahudi devletinin kurulmasını desteklemek. 2/Bundan böyle siyonist hareketin temelini (artık İngiltere'ye değil de) ABD lerine yerleştirmek. Ben Gourion'a göre bu kararın alınmasının nedeni ABD'lerinin dünyanın en büyük devleti oluşu ve en zengin, en nüfuzlu yahudilerin burada bulunuşu idi.

Ister siyonist, ister yahudi olsun, Amerika'daki yahudi örgütleri bütün yıl boyunca Amerika'daki yahudilerin ülkünü olaylardan haberdar tutmayı, şartlandırmayı ve sonunda «düşünce takmayı» hedef güden faaliyetlerde bulunur.

ABD'lerinde, İsrail'i tanıtmak, sevdirmek, İsrail aleyhine girişilen hareketleri kınamak için yapılan toplantılar dan ve gösterilerden uzak geçen bir gün yoktur.

Siyonist örgütler, basın ve kitle haberleşme araçları yoluyla da faaliyetlerini sürdürür, ayrıca çok çeşitli yollar dan diğer basın organları üzerinde de baskıda bulunurlar.

81 ulusal örgüt, 251 bölge sel federasyon «merkezdeki» siyonistlerin sloganlarını ya hudi toplumuna yaymak için çalışmaktadır. Bu arada yahudi toplumuna ait İngilizce ve ya «Yiddish» (yahudice — almanca) dilinde yayınlanan 200 gazete de haberlerini Jewish Telegraphie Agency'den almak'adır. Eskiden bağımsız ve liberal olan bu ajans, bir kaç yıl önce Yahudi ajansı tarafından satın alınmıştır.

Senatör Fulbright'ın başkanlık ettiği bir senato komisyonunun 1963'te yaptığı bir araştırma, Jewish Telegraphie Agency'nin Yahudi ajansı tarafından satın alınmasının 3 milyon dolara malolduğunu ortaya koymuştur.

Ayrıca raporun, bu grup hakkında vardığı sonuçları hatırlamak ilgi çekici olacaktır: İsrail'e yollanan yardımlar hayır işi sayılmakta ve yardım yapan bunu gelirinden düştüğü için daha az vergi ödemektedir. Kısacası İsrail'e yollanan yardımlar Amerikan vergi gelirlerinden çıkmaktadır. Yâni, bu örgütleri, dolavısıyla İsrail'i finanse eden Amerikalı Hükümeti olmaktadır. Diğer taraftan Fulbright'ın raporu, Amerikalı siyonist örgütlerine katkıda bulunmak üzere İsrail'den her yıl bir milyondan fazla doların Amerika'ya geldiğini de ortaya koymuştur.

İSRAİL'E YAPILAN YARDIMLAR VE VERİLEN BORÇLAR

Yabancı ülkelerdeki yahudiler tarafından İsrail'e yollanan fonlar yılda 200 — 300 milyon dolar arasında yer almakta ve bunun en büyük kısmı ABD'lerinden gelmektedir.

Bu yardımların İsrail ekonomisinde büyük rol oynadığına şüphe yoktur : 1964 — 1965 yılları arasında bu yardımların tutarı yılda 100 milyonu bulmuştur, 1967'de 6 günlük yaşından sonra bu miktar 325 milyona çıkmış, 1968'de ise 165 milyona düşmüştür. Aynı şekilde, Amerikan piyasasında satılan İsrail Devlet bonoları, 1967 yılında 232 milyon dolar getirirken, 1968 yılında satışlar 182 milyonu geçmiştir.

İsrail'in ödeme dengesi daha yakından incelenirse, İsrail Hükümetinin bu tek taraflı yardımların haricinde, ticaret dengesindeki açığı kapatmak için önemli borçlar aldığı görülür. Bu açık, 1967'de 532 milyon dolar, ve 1970'de 1100milyon dolara çıkmıştır.

İsrail Devletinin dış borçları, muntazaman şeiley yardımlara rağmen, 1968 yılında 1,5 milyar doları, yani fert başına 630 doları bulmuştur.

Dış kamu borçları, senede 80 — 100 milyon dolarlık amortismana rağmen 1 Ocak 1966 ve 30 Haziran 1968 tarihleri arasında 500 milyon dolar artış göstermiştir. İhraç kredileri ve kökeni belirtilmeyen diğer borçlar hariç, 1968 yılında bu borçlar, 748 milyon dolları Devlet bonolarından, 225 milyon doları ise ABD'nin ver diği kamu borçlarından oluşmuştur.

Diğer taraftan, 1967'den bu yana, yabancı yatırımları İsrail'e çekmek amacıyla Kudüs'te üç kez düzenlenen «mali yarderler» konferansına rağmen, doğrudan doğruya yahudi veya diğer kökenli kaynaklar tarafından yapılan dış özel yatırımlar, 1963'te 162 milyondan 1968'te 39 milyona düşmüştür.

İsrail Hükûmetinin zorunlu kıldığı dolaylı ve dolaysız vergiler)askeri harcamalarının % 80 i) 1967 — 1968 de 738 milyon dolardan, 1969 — 1970'te 430 milyonluk bir artışla, 1168 milyon dolara çıkmıştır.

İsrail'e yapılan göçlere gelince, tablodan da görüleceği üzere resmi olmayan istatistikler, 1966 — 1967 yıllarında ânî bir azalma olduğunu belirtmektedir, Resmi olmayan vergilere göre, 1968 ve 1969 yıllarında İsrail'e göç eden lerin sayısı 30 — 40 bini bulmuştur. İsrail Hükûmeti 1970 yılında 60 bin İsrailliyi kabul edebileceğini ümit etmektedir.

Yıllar	Yahudi Göçü	Toplam Yahudi Nüfusu
1961	37.800	1.981.700
1962	55.000	2.068.900
1963	53.000	2.155.900
1964	48.000	2.239.200
1965	22.900	2.229.100
1966	8.300	2.344.900
1967	4.300	2.383.600
1968 (Temmuz)	—	2.415.500

ATİLLA SUNAY'IN ŞİRKETİ

(Başı S. 1'de) diye, Sanayi Bakanı Mehmet Turgut'u ziyaret etmişti. Kara lacak gübre fabrikasına ortak olmasını sağlamak için Sellefyan' la bir toplantıda bulunmuştu. Ama talih kuşu gitmemişti. Dr. Sunay'ın sözleriyle ortada "emi'miş bir kâr yoktu». Dik kafalı Mehmet Turgut, arkadaşı olduğu halde, fosfat taşı ihtiyacını Atilla Sunay'ın şirketine vermemişti. Mehmet Turgut, Demirel'in sevdiği deyimle bir "ses men» olsaydı, fosfat taşı ihtiyacının bir kısmı Sunay'ın şirketinden alınacaktı. Fosfat'ın üçte bir hissesine sahip bulunan Atilla Sunay'ın payı 1 milyon 200 bin lira ve civarında olacaktı.

Dr. Sunay, kendisi 15 bin lira sermayeyle Egesan'a %50 oranında bir ortaklık pozisyonu sağladığını söylemektedir. Sunay'ın bu sözleri, kendisinin Egesan'a ortak olduğu sırada, fosfat taşı ihtiyacının Egesan'dan karşılanacağı anlamına gelmektedir. Sunay'ın bu sözleri, kendisinin Egesan'a ortak olduğu sırada, fosfat taşı ihtiyacının Egesan'dan karşılanacağı anlamına gelmektedir. Sunay'ın bu sözleri, kendisinin Egesan'a ortak olduğu sırada, fosfat taşı ihtiyacının Egesan'dan karşılanacağı anlamına gelmektedir.

Dr. Sunay, bu tesbitleriyle, Atilla Sunay'ın Egesan'a ortak olmasının, Egesan'ın fosfat taşı ihtiyacını Atilla Sunay'ın şirketinden karşılamasını hiçbir zaman sağlamadığını, bu ihtiyacın Egesan'ın kendi kaynaklarından karşılanacağını ifade etmektedir. Dr. Sunay'ın bu sözleri, Egesan'ın fosfat taşı ihtiyacının Atilla Sunay'ın şirketinden karşılanmasını hiçbir zaman sağlamadığını, bu ihtiyacın Egesan'ın kendi kaynaklarından karşılanacağını ifade etmektedir.

Dr. Sunay, Atilla Sunay'ın Egesan'a ortak olmasının, Egesan'ın fosfat taşı ihtiyacının Atilla Sunay'ın şirketinden karşılamasını hiçbir zaman sağlamadığını, bu ihtiyacın Egesan'ın kendi kaynaklarından karşılanacağını ifade etmektedir. Dr. Sunay'ın bu sözleri, Egesan'ın fosfat taşı ihtiyacının Atilla Sunay'ın şirketinden karşılamasını hiçbir zaman sağlamadığını, bu ihtiyacın Egesan'ın kendi kaynaklarından karşılanacağını ifade etmektedir.

Dr. Sunay, Atilla Sunay'ın Egesan'a ortak olmasının, Egesan'ın fosfat taşı ihtiyacının Atilla Sunay'ın şirketinden karşılamasını hiçbir zaman sağlamadığını, bu ihtiyacın Egesan'ın kendi kaynaklarından karşılanacağını ifade etmektedir. Dr. Sunay'ın bu sözleri, Egesan'ın fosfat taşı ihtiyacının Atilla Sunay'ın şirketinden karşılamasını hiçbir zaman sağlamadığını, bu ihtiyacın Egesan'ın kendi kaynaklarından karşılanacağını ifade etmektedir.

Petrol boru hattı

(Başı S. 1'de) lı sun'i gübre sanayii tamamlanmış olacaktır. İsrail şu anlaşmakta ile İsrail şu period'lut tesislerin'n kurucu su Wellman Lord t'rmasının da Bechtel'in bir kolu olduğu ve süperfosfat yolsuzluk iddialarının bu yoldan Bechtel'e kadar uzandığı ileri sürülmektedir.

Boru hattı 1672 kilometre uzunluğunda olacaktır. Boru çapı 102 inç (260 santimetre) dir. İnşaatın 500 milyon dolları bulacağı hesaplanmaktadır. Finansman garantisi İran Hükümetince sağlanacaktır. İhaleye yetkili devlet, Türkiye'dir. Hattın yıllık asgarî akıtma kapasitesi, İran Hükümetince garanti edilen 40 milyon tondur. Azamî akıtma kapasitesi 70 milyon tondur.

Türkiye'ye sağlanacak haklar şöyledir: Petroldе ton başına 0,25 dolar geçiş ücreti alınacaktır. İskenderun'da ton başına 0,75 dolar yükleme ücreti verilecektir. Yüzde 2 lik hakkı tanınacaktır. Buna karşılık Türkiye, boru hattının güvenliğini garanti edecektir.

Müteahhit Bechtel firmasına ise, geniş haklar bağışlanmıştır: İran Hükümeti, sermaye garantisi verdiğinden, finansman işi çok kolaylaşmış tır. Ayrıca Bechtel on yıl süreyle işletme hakkını kazanacaktır. Şirkete ton başına 3,85 dolar verilecektir. 60 milyon ton petrol akıtma hesabıyla, yıllık brüt kazanç 231 milyon doları bulacaktır. Net kazancın 170 milyon doları (yaklaşık olarak 2 milyar lira) bulacağı hesaplanmaktadır. On yıllık kazanç 20 milyar liradır.

İşte bu noktada, çok büyük şeker'ların döndüğü ileri sü nu'mektedir. TBMM Soruştura ma kuruluna intikal ettirilen bir mektupta, doğruluk derecesini tespit edemediğimiz iddialar yer almaktadır. Boru hattı inşaatının tezgâhlanma sında Sevket Demirel ile Tu nus fosfat taşı ithâlinin komis yoncu'uğunu Atilla Sunay'ın şirketinden alan Ertuğrul A. tik'in önemli rol oynadığı söylenmektedir. 20 milyar kazanç h işte yüzde 3 ilâ 5'lik komis yonlardan söz edilmektedir. Adı bu yakınlarda çok sık duyulan eski Enerji Bakanı Refet Sezgin başta olmak üzere, İhsan Sabri Çağlayangil ile Ahmet Topaloğlu'nun Bechtel teşebbüsünde gerçekleştirilmesinde emeklerinin geçtiği belirtilmektedir. Bilvilk bir malî kudrete sahip Bechtel'in, son hükümet bir nahım örnek gösterilerek, Türk iç politikasıyla da yakından ilgilendiği anlatılmaktadır.

Boru hattı inşaatı neden Bechtej firmasına verilmek istenmektedir? Bu soru, şimdi Ankara'da tartışılmakta ve yazmaya cesaret edemediğimiz iddialar ortaya atılmaktadır. Demirel Biraderlerin Yüce Divan'a göttürebileceği bir soruşturma açan Parlamentonun, Bechtel firmasının boru inşa işine de eğile ceği muhakkaktır.

DEMİRELLER VE YÜCE DİVAN

(Başı S. 1'de)

Gürsan ile AP'li Selahattin Cizrelioğlu'nu Başkan ve Söz cülüğe seçti. Emir Kulu olma yan bu AP'li parlmanterlerin kilit mevkilerine seçilmeleri'le, Komisyonun yolsuzluk iddialarını tam bir dürüstlük ve titizlikle inceleyeceği inancı kamuoyunda doğdu.

«Dürüst ve namuslu»nun d'venlerin, buna sevinmeleri gerekirken, tam aksi oldu. Demirel'in «ves men» leri, bir kez daha komisyon seçimi'nde ranesi tutturduklar. Komisyo nun son zamanlarda «ves men» olmuş üyelerinden Yüce Köker, İhsan Gürsan'ın «ilk sası» ve de bulunduğunu Komisyon seçiminin «mutlu leb» savılması gerektiğini ileri sürdü. Köker'e göre, «Başkan seçilen Gürsan, 41'lerle birlikte yavıntadığı bildiride sorus turma hakkında görüşmu bil it etmiş» idi. Bu ned nu, TBMM Birleşik Toplantısında tekrar ile ahmak ve yeniden Komisyon seçimi ve pılmalıydı. Amacın emir ku'u bir komisyon seçtirmek o du açıktı. Nitekim Başkan İh san Gürsan, «ves men» i seçimde cevaplandırdı : «Bevanat fikri, akli ve ahlaki mes netten mahrumdur. Karakterim, bu kabil polemiklere girmeye müsaade etmez. Komisyonda görevlendirilmem, TBMM'nin iradesine davranmakta dır.»

Komisyon, çalışmalarına ö nümüzdeki günlerde başlaya cak, Başbakan Demirel'in savunmasını alacaktır. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Raporu ile — 41'ler müca delesi başlamazdan çok önce — ortaya konan Demiryolla rının arsa satışı ve Ziraat Bankası kredi yolsuzlukları, savunması güç konular teşkil etmektedir. Demirel, «Kardeşlerimin hiçbir işini bilmem ve ilgilenmem» demekle bu işten sıyrılması güçtür. Zira daha evlarca önce, Ziraat Bankası yolsuzluğunu belirten Ziya Kayla ile Demiryolları arsa yolsuzluğunu ortaya koyan Haldun Derin'in kendi ihtisas alanlarıyla ilgili çalışma grup larından alınıp ilgisiz grupla ra verilmeleri, her halde Hükümetten habersiz olmamıştır. Bu uzmanların, sonunda Yüksek Denetleme Kurulun dan uzaklaştırılmaları ise, «Ben kardeşlerimin hiçbir şe yini bilmem ve karışmam» id dialarıylaa geçiştirilemiyecek kadar ciddi bir olaydır.

Bu arada «Demireller Davası» gittikçe kabarmaktadır. İddia edildiğine göre, Demirel'lerin Hacı Ali'ye satmış tır, Ama sonra, aynı yıl içinde Demiryolları bu arsayı 1500 li radan satın almaya kalkışmış tır. Bu konuda Yönetim Kurulu ile Genel Müdüre yetki vermiş se de, yayınlar üzerine bu kara rar uygulanamamıştır.

Simdi bir kereste işi, Bingöl Senatörü Dr. Yurtsever tarafından ortaya atılmıştır. Konuyu Parlâmentoya getiren Yurtsever'in soru önergesinde, Demirel'ile Nazmiye Hanım ailesinin ortak şirketi olan Isparta'daki Terakki Su ketine, Devlet Orman İşletmelerinden bol miktarda orman ürünü tahsis edildiği, tahsis gerekçesinin uygun olmadığı, şartnamelere uyulmadığı, bedellerinin zamanında ödenmediği, nizami fabrelrin tam işletilmediğini, mahalli ihtiyaçlar için yapılan tahsislerin Isparta ili dışındaki satışlara gittiği, Terakki Şirketine ötekilerden farklı bir muamele yapıldığı hususlarını ima eden sorular yer almaktadır. Ayrıca Yurtsever Demirellerin devletten kerestesiyle kaça alıp kaça sattıkları da sormaktadır.

Ali İhsan Göğüş ise, memleket pik sıkıntısı çekilirken, Demirel'in şirketine Karabük'ten 200 ton pik tahsisi yapılması iddiasını Parlâmentoya getirmiştir. Dosya, gittikçe kabarmakta, her gün bir yeni Demireller hikâyesi anlatılmaktadır. Bu arada Demirel Ş e l l e f y a n i l i ş k i l e r i dikkati çekmektedir.

ŞELLEFYAN — DEMİREL İLİŞKİLERİ

Demirel'in AP Genel Başkanı seçilmesinde ve 1965'te Dö nüm Hükümetinde devirip AP'nin iktidara gelmesinde hizmet'er de bulunan milyoner Şellefyan ile taşeronu İzzettin Turanlı, Demirel'in nüfuzundan yararlanarak İller Bankasında işler çevirmeye kalkışmış lardır.

İnşaat işleriyle uğraşan Şellefyan, Demirel iktidara gelene kadar İller Bankasına adı nını atamamıştır. Bankadan alınan taahhüt işlerini İzzettin Turanlı aracılığıyla yürütmüştür. 1965 yılında Turanlı'nın İller Bankası ile 18 taahhüt işi vardır, ama işler iyi gitmemektedir. O zamanki İller Bankası Genel Müdürü Selahattin Babüroğlu, Turanlı'yı mukavelenin feshi ile tehdit etmektedir.

Şellefyan, şefaatçi olarak Babüroğ u'na gelmiş ve şu ta lepte bulunmuştur :

— Bu 18 işi tasfive etme... 1,5—2 milyon lira kredive ihtiyacı var. Kredi ver...

Turanlı adına kredi isteyen Şellefyan, Babüroğlu'na «par tak gelecekler»den söz açmış, va da dikkat etmiştir :

— Çok iyi cabsiyorsunuz. Bu ikiddan, söze büyük mikdar açacak.

Övgülere ragmen, Babüroğlu, malî durumu parlak olmayan Turanlı'ya kredi vermeyi reddetmiş, ancak, Babüroğlu'nun odasına gelip ora dan Demirel'e telefon etmeye başlamıştır. Başbakan Yardımcısı Demirel ile babâlı konuşmasında, kudretini göstermeye ve Genel Müdür üzerinde baskı yapmak istemiştir.

Şellefyan, bir sabah saat 8'de kendisine gelip bir ısrar Babüroğlu'na gelmiştir. Ziyaret konusu, Müşfik Turanlı — İhsan Uaşlar'ın Tepebaşı'nda ortak kurdukları bir otele turizm kredisi sağlanmasıdır. Müşfik'in trenkot fabrikası karşılık gösterilmekte ve 2,5 milyon lira kredi istemektedir. Şellefyan'ın Babüroğlu'dan talebi şu olmuştur :

— 2,5 milyonluk kredi'yi de'aten ver...

Babüroğlu,

— Kredi limitim bitti. Vakıflar Bankasına gidiniz. Hem sureti kat'iyede bir kalemde 2,5 milyonu veremem. İşin sevrine göre, peyderpek kredi kullanılabilir, demiştir.

Bu kesin red üzerine, Şellefyan,

— Ayıp olmazsa bir telefon edebilir miyim? Başbakan Yardımcısı Süleyman Bey beni bekliyordu da... demiştir.

Babüroğlu,

— Sayın Demirel'e sakın e mir verdirmeye kalkışmayın Emri dinlemem... uyarısında bulunmuştur.

Gerçekten Babüroğlu, bankanın usulleri nevse onu uygulamıştır. Müşfik'e, 2,5 milyon lira krediyi Vakıflar Bankasından sağlamış ve otelini tamamlamıştır. Fakat daha o, bir ortada yokken, Müşfik'in önemli miktarda porselen ödevi alıp kullanağı söylenmektedir.

Genel Müdürün yanından Süleyman Bey'e telefon edip baskı yapma usulü, Babüroğlu'nu o derece rahatsız etmiştir ki, 3 Mayıs 1965'te Turan lıya hitaben «Kişiye özel ve gizlidir» kaydıyla bir yazı kaleme alıp, bunun sınıflarını banka servislerine dağıtmıştır. Yazıda, Turanlı'nın «Devlet hizmetlerinin en üst kademelerinde görevli bir muhterem zata telefon edip, kend e rinden evinizde randevu al mak» istediği belirtilmekte ve bu tutum «Kendisine göre müessir bir gösterişe mâtuf hareket» diye nitelenmektedir. Bu «gösteriye mâtuf müessir hareket» Babüroğlu üzerinde etkisiz kalmıştır. Aaya Babüroğlu, Demirel iktidarı tarafından İller Bankası Genel Müdürlüğünden uzaklaştırılmıştır.

Demireller karşısında hergenel müdürün aynı cesareti gösteremediği, Ziraat' Bankası ve Devlet Demiryolları genel müdürlerinin tutumlarıyla belli dir. Nitekim Devlet Demiryolları eski Genel Müdürü Vedat Ünsal, Hacı Ali'ye arsa satışı işinde «bana baskı va pıldı» demiştir.

İSLAM DEVLETLERİ KONFERANSI

İslam Devletleri Dışişleri Bakanları Konferansı, geçen hafta Suudi Arabistan'ın Cid de şehrinde toplandı. Temsilci gönderen 22 islâm devletinin yanı sıra, Kamerun ve Zambi ya hükümetleri ile Filistin Kurtuluş Cephesi ve Arap Ligi örgütlerinin gözlemci sıfatıyla katıldıkları toplantıda, Arap milliyetçiliğine karşı emperyalist dünya sisteminin bi ricik umudu olan islâm daya nışması yolunda dikkatle izlenmesi zorunlu bir adım atıldı. Filistin sorunu ile Kudüs'te Arapların gaspedilmiş hakları pek parlak, heyecan dolu ve oldukça çekici sözler le süslü, fakat temennisi sınırlarını aşmayan bir biçimde, Mescidül Aksa'nın vakılış tarihi, «21 Ağustos bütün islâm devletlerinde Filistin halkı ile dayanışma günü olacaktır, Kudüs'ü 1967 öncesindeki statüsüne döndürmeyecek herhangi bir çözüm yolunun islâm devletlerince kabul edilmesi olanağı yoktur» formülüyle geçiştirilirken, islâm devletlerj arasında işbirliği ve harberleşme sağlanacağı, gerek çeşitli Cidde'de daimi bir Genel Sekreterlik kurulması kararı alındı.

İlerici Arap rejimleri ile gerici Arap rejimleri arasındaki çatışmalara sahne olan konferansı, Irak, Suriye ve Güney Yemen, hemen hemen ayrı gerekçelerle, Rabat'ta geçen Eylül toplamanı konfransın fi vaskovla sonuçlanmış olduğu nu, birçok islâm devletinin, İsrail'le diplomatik ve ticârî ilişkilerini sürdürdüğünü ve daimi bir Genel Sekreterlik kurulmasının güven vermeyen bir siyasal blok meydana getireceğini açıklayarak boykot etmişlerdi. Gerçekten Konferansta, başta Libya ve Sudan, ilerici Arap rejimlerinin İsrail'le her türlü ilişkiye son verilmesini istemeleri, Senegal'in itirazlarıyla karşılaştı. Gerici Arap rejimleri bu konuya girmekten kaçınmakla birlikte, böyle bir temennının karada ver almasını engelledi ler. Görülen, gerici Arap rejimlerinin İsrail'den çok ileri ci Arap rejimlerinden korktuğu ve İsrail'e karşı Arap kamuoyunun baskısıyla gerçek te arzulamadıkları bir Arap dayanışmasından yana olma larıydı.

Konferans boyunca, Türkiye'nin tutumu da oldukça ilgi çekiciydi. 27 Mayıs Anayasası yapan güçlerin halkla konusundaki titizliklerini değerlendirmek zorunda kalan AP iktidarı, ilerici Arap rejimlerinin paralelinde daimi bir Genel Sekreterlik fikrine karşı çıktı. Öte yandan, İsrail'le ilişkiler konusunda rotasını emperyalizme göre çizen gerici Arap rejimlerine uydu. Hatta bu konuda sessiz bir muhalefet bile yapmayı uygun gören bu ülkeler, Türkiye'nin şahsında gönüllü bir sözcü de bulmuş oldular. Delegasyon Başkanı Orhan Eralp, İsrail'le ilişkilerimizi sürdüreceğimizi, sert bir dille açıklad.

THA temsilcisi M. A. Kışla h'nın Cidde'den verdiği haber lere göre, Türk delegasyonu, konferanstan hiç boşuna kalmamış ve «Keşke buraya hiç gelmeseydik» diyenler olmuştur.

Konferansta Filistin sorunu ve daimi sekreterlik dışında hiçbir konunun, örneğin Kıbrıs sorununun, konuşulmamasını, bu yolla gerçek bir İslâm dayanışması amacının güdül mediği görüşünü doğruluyor du. Amaç açıktı: Arap milliyetçiliğine karşı, İslâm danış ması panzehiri çıkartılacak ve Türkiye, İran gibi Arap olma yan devletler, İslâm dayanışması gerekçesiyle, devrimci Arap milliyetçiliğine karşı kul lanılacaktı.

—o—

Cumhurbaşkanı eleştirilebilir

İzmir limanına gelen Amerikan altıncı filosuyla ilgili olarak, 30 Ağustos 1968 günü bir konuşma yapan Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, Altıncı Filo'ya karşı çıkanları, kaba kuvvet göstersi yapmak a suçlamış ve bunların kolluk kuvvetleri kullanılmak suretiyle dağıtılmasını istemişti. Türkiye — İş Sendikası Başkanı Cemal Akın ise, bu konu da bir bildiri yayınlayarak, Cumhurbaşkanı'nın Anayasayı, bir fermanmışcasına ve kral edasıyla yorumladığını, tarafsız olması gereken Cumhurbaşkanının Nato'yu desteklemekle, Anayasa'ya aykırı olarak, ulusal çıkarlarımıza ve bağımsızlık ülkümüze karşı çıktığını ileri sürmüştü.

Cemal Akın aleyhine, Cumhurbaşkanına giyabında neyren hakaretten dava açılmış ve Ankara Toplu Ashye Basın Mahkemesi oyçokluğuyla bu konuda şu kararı vermiştir : «Cumhurbaşkanı belirli bir konuda beyanda bulununca, aksi nazarda olanların, muttad tabirleri kullanmaları şartıyla, bu beyanları tenkid edebilmeleri mümkündür. Bildirilen tabirler tenkit sınırını aşmış ve Cumhurbaşkanına hakaret sınırına ulaşmış gibi gözükmekte ise de, esas itibariyle burada Cumhurbaşkanının belirli bir hareket tarzı hakkında tebliği yapan kendi anlayışı çerçevesinde bir değer hükmü vermeye muktedir olabileceğinden, bu değer hükmünde de yanılabileceğinden, bu yanılışın Cumhurbaşkanı hareket tarzını eleştirmekten ibaret olmayıp tahkir olarak telâkki edilmesinin, bu olayda mümkün görülmediği ve demokratik rejimin gereklerinden olan tenkit ve eleştiri hürriyetini daraltmak maksadını tazammun ettiği kanaatına varılmıştır.»

CHP MECLİSİNDE FIRTINA KOPTU!

(Başı S. 1'de)

tışım düşük olmasına rağmen zaları önlemişti.

HALKÇILIK VE SOSYALİSTLİK

I nında teşkilat sorunları tartışmalara yol açtı. İstanbul milletvekilleri, İlhan Sancar ve Orhan Kabibay, İstanbul'da bazı ilçelerin danışmaya bile ihtiyaç duyma dan feshedilmesini şiddetle eleştirdiler. Gençlik Kolları Genel Başkanı eski Harbiyeli lerden Gün Uğur Cambel, gençlik kollarına bakan Merkez örgütünü, aralarında milletvekillerinin de bulunduğu bir kalkışmasından yakındı. Nefrici, bir çok üyeyi ihtiva etmiyen yeni bir müteşebbüs heyet kurma cabasındaydı. Nitekim top lantıda Nettçi, Gençlik Kolları Merkez Örgütünün münte sil hale geldiğini söylemekten çekinmedi.

Nitekim, Satır'ın da belirtti ği üzere, Parti Meclisinde bu yolda bir karar alınmamasına rağmen, Gençlik Kolları, Merkez Yönetim Kurulu kararıyla feshedilmiştir. Gençlik Kolları Genel Başkanı Çambel «Fesih için bir gerekçe gösterilmiş de ğildir» demiştir.

Diyarbakır'da ise, Merkez yöneticileri, ciddi bir müteşeb bis heyet bulamıyorlardı. Hevetin başına Vefik Pirinççioğ lu'na muhalefetinden dolayı solcu sayılan sağlıtlardan Fevzi Kalfagil getirilmişti. Kalfagil, Ankara'da oturup Diyarbakır örgütünü yönetecekti. Merkezin kurduğu müteşebbüs heyet mensuplarının birçoğu ise, görevi kabule vanaşmıyordu. Bu keşmekes ve Doğu illerindeki beceriksizlikler, Ali İhsan Göğüş ile Ilvas Seçkin arasında sert kavgalara yol açtı.

Manisa'nın iki milletvekili Muammer Ertan ile Mustafa Ok ise, Ok'un Manisa teşkilâtına Erten'i gammazlayan bir mektup yazması yüzünden birbirine girdiler. Ecevit'ten bâzı konularda daha solda olduğunu söyleyen Ertan «Siz girdiğiniz her yere nifak sokarsınız» diye Ok'u başladı.

Merkez yöneticilerinden Ferda Güley, İzmit ilçelerinde «Hepimiz sosyalistiz» dive konuşmalar yaptığı için eleş tirildi. Güley, Ecevit'in Alman ya'da söylediği «Ben sosyalist dersenız, teşekkür edeğim» sözü üzerine Karamürsel'de açıklama istenince, sos yalizmin halkçılık anlamına geldiğini, CHP'nin halkcı olduğunu belirttiğini ileri sürerek kendini savundu.

Eski Maliye Bakanı Şefik İnan ise, Ecevit'in Kemalizmi küçümser görünen konuşmalarını kınamak üzere, ağır bas ta olduğu halde toplantıya gelmişti. Uzun bir Kemalizm dersi verdi ve bu konuda çok dik katlı davranılmasını istedi.

DEVRİM'İ NİYE ELEŞTİRMİYORMUŞ?

Muhalefetin ağır topu Prof. Nihad Erim idi. Erim, Merkez ekibinin tutarsızlıklarını, top layıcı olmak yerine kışkırtıcı ve dağıtıcı tutumunu yerdi. «Lider toplayıcı olur, dağıtıcı olmaz» dedi. Yüksek Danışma Kurulunun çalışmalarından şikayet etti. Kurulun araştırmalar yaparak parti görüşlerini somut tasarılar ve kanun teklifleri hâline getirmesi beklendiği halde, bu yolda bir faaliyetin görülmediğini belirtti. Toprak reformu konusunda bile görüşler karışıktı. Turan Şahin'in tasarısı mi bu nimsenmekteydi? Danışma Kurulu üyesi Ziya Gökalp Mülayim'in fikirleri mi? Belli de ğildi.

Prof. Erim, 'Ecevit ve çevresinin, yetkili kurulların dışında yeni teoriler geliştirmesinin yakındı. Gerçekten eşraf partisi CHP, ücarî burjuvazinin partisi DP, bürokrat — halk çelişkisi, sol sosyolojik güçler, sağ sosyolojik güçler gibi teoriler geliştirilmekteydi. Merkez ekibini, yetkili organlar dışında teoriler icat etmeye hakkı voktu.

Erim, Ecevit'in partiye zarar verebilecek dikkatsiz konuşmalarını verdi. Eulgaristan'da kollektivizmi ve komünizmi metodu övmüşsü Zimmet Mühendisleri Kongresinde Göllüce ve Alalan'da «kızıl ihtilâl» den söz etmişti. Alman ya'da «Sosyalist dersenız, te şekkür ederim» demişti. Na to olmazsa Çekoslovakya'nın akıbetine benzer biçimde işgal edileceğimizi ileri sürmüştü. Erim, Ecevit'in çok dikkatli ve tutarlı konuşmasını istemekteydi. Tabii ki bu arada, Ecevit'in Kemalizmi küçümseven sözleri bir kez daha eleştirildi. Prof Erim'e göre, Atatürk'ün kurduğu partinin genel sekreterinin «Şapka giydik de ne oldu?» demeye hakkı yoktu. Atatürk'ün alt yapı devrimlerini gerçekleştirmediği iddiaları da gerçeğe aykırı idi. Devletçilik ve devlet eliyle temel sanayi kurmaya yönelme, bir alt yapı devrimi değil miydi? Genel Sekreterin böyle iddialarda bulunması vahîydi.

Bu eleştirilere son aylarda çok asabi görünen Ecevit'in cevabı sınırlı ve hırçın oldu. Konuşurken sesi asabiyetle ba na halde yükseelmekteydi. Ses avarsızlığı tartışmalara yol açtı.

Ecevit kendini uzun uzun savundu ve sonunda şu şaşırtıcı sözleri söyledi:

Beni eleştiriyorsunuz ama, parti görüşlerine aykırı tu tum ve davranışları hiç eleş tirmiyorsunuz.

Ecevit, kimleri kastettiğini de açıklad. Eleştirilmesini istediği DEVRİM, Cemal Reşit Eyüboğlu ve Doğan Avcı oğlu idi.

Bir Genel Sekreter nelerle uğraşıyordu? Daha önceleri Turhan Feyzioğlu, Orhan Birgit'in Kini dergisini ele alarak Ecevit eleştirme cervasını eder du. Ecevit, Feyzioğlu'nun rolü ni benimseverek DEVRİM'le uğraşmaktaydı.

Merkez ekibi, Parti Meclisi hezimetinin intikamını Avrupa Konseyi seçimlerinde aldı. Avrupa Konseyi'ne Prof. Nihad Erim'in yerine Antalya'lı toprak ağalarından yabancı dil bilmeyen Salt Reşa'yı seçtirdiler. Beğenmedikleri grup yöneticilerini devirmek için de faalivete geçtiler.

—o—

MEBUSLUK HASTALIĞI

Demirel borazancılarından Istanbul Milletvekili Tekin Erer kendi açısından taraftar bulunmakla birlikte, parlamento üvelerinin mal beyanı vermesini öngören tasarıyı şu mantıkla eleştiriyor :

«Mal beyanı istemesi aslın da Türk siyaset adamları için utanılacak bir durumdur. Demek ki Türkiye'de şahsiyet, itimat, saygı dive birşey kalmamıştır. Politikacılar, birbirleri aleyhine konuşa, birbirleri aleyhine dedikodu yapsaya, iftira e de ede işi kendilerini töpeşkün temize çıkarma gibi bir durumla karşı karşıya getirmiştir. Siyaset adamları için gerçekten acı bir netice!..»

Neticenin açığından şüphe yok. Ama Tekin Erer bir türlü mebusluğun çok kişi için büyük para harcamak a elde edildiğini ve bu büyük yatırımın hasadının mebuslukla toplandığını kabul edemiyor. Tekin Erer'e göre, halkımıza söyle telkinler ya pılmaktadır :

«— Falan milletvekili seçilebilmek için 200 bin lira sarfetti. Halbuki dört vilda eltne geçecek para miktarı 140 bin lira. Bu zat, bic 200 bin lira fazlasıyla çıkaracağını bilmese, bu kadar külfete gi rer miydi?»

Halk, bu görüşü yerinde bulur ve seçimlerde para sarfeden milletvekillerinin mutlaka bunu çıkaracağına inanırmış. İstanbul Milletveki'i,

«Ne gaflet!» diyor: «Ne kadar vanlış telkinler, ne kadar valan ve maksatlı sözler!..»

Tekin Erer'e göre, milletvekilliği esar iptilası gibi bir şey... Para getirmez, para götürmez. Ama bu bir cins hizmet esrarkeşliği imiş: «Adam tiryakisi ise, bir gram esrar almak için icabında 10 bin lira verir. Acaba 1 gram esrara 10 bin lira veren, bu parayı çıkaracağını mı düşünür?». Bu çok inandırıcı ve uyandırıcı açıklamalardan sonra, Demirelci Milletvek'i, Bizim de katıldığımız şu sonuca varıyor: «Politikacılar hersevden önce, kendi hayslyetlerini, kendi şereflerini korumasını bilmelidirler... Kendi şeref ve haysiyetini nasıl koruyabilecekleridir?»

Çok doğru. Doğru söze ne denebilir ki?....

—o—

TROCKİ, SİYONİST AJANI MIYDI?.

Ivan Shevtsov adlı az tanınmış bir Rus yazarın yeni çıkan kitabında, Sovyet Rusya'nın ilk dışişleri ve savunma bakanı Leon Troçki'nin ihtilâller arasına sızdırılmış bir siyonist ajanı olduğu iddia edilmiştir. Böyle bir iddia ilk kez ortaya atılmaktadır. Bu yazara göre, siyonistler, Sovyet hiyerarşisinin en üst kademelerine kadar sızabilmişlerdir.

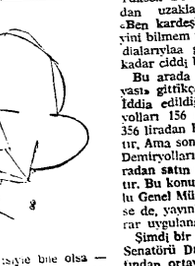

ÖMER İNÖNÜ'NÜN «MAL BEYANI» DA GERÇEĞE AYKIRI

(Başı S. 1'de)

şirketi, 1962 yılında Ziraat Bankasından da kredi almıştır. Bankaya hâlen 2 milyon 100 bin lira borçludur. Bu kasından ise, 1962'de alınan kredinin borç bakiyesi 1966 yılında 3 milyon 190 bin lira dır. Ayrıca Vakıflar ve Türk Ticaret Bankalarından da kredi ler sağlanmıştır.

Demek ki, Paşa'nın Başkanlığında Ömer İnönü ve şirketi «göz kamaştırıcı» bir dâver alnuştır. Hem de, açıklamada da belirtildiği üzere 1956 — 1969 döneminde bir ketim ağır bir borç yükü altına girdiği ve kronik bir kasa kriz dolayısiyle şirketin işleri bozulduğu sırada, devlet bankaları, Harmancık ailesine şirketine, durumu bile bile önemli krediler açmıştır. İnönü'nün 6 milyon lira değerinde hisse senedine sahip olduğu İş Bankası da, nihayet tam bir özel banka değildir. Devletin hissedar olduğu ve devletin borusunu ottuğu bir bankadır. Hele İş Bankasında hâlen CHP üçte bir civarında hisseye sahipt'r. CHP partî olarak banka yönetim kurulunda üç koltuğa sahipt'r! Bu nedenlerle, 1962'den sonra Ömer İnönü'ye sağlanan kredilerde aile nüfuzunun önemli bir rol oynadığını duşünmek için ciddi sebepler vardır ve Ömer İnönü'nün o rak olduğu şirketin bankalar dan aldığı paralar barmıştır. Yıllardır ödenemeyen ou borçlar kan bilir daha kaç yıl sonra başlamak üzere 7 yılda taksiz ödenecek, borcun yarısı da sineye çekilecektir.

Bu arada Son Havadis gazetesi, Demirel'in bakanların hazırlattığı dosttmanlara dayanarak, çok çeşitli iddialar ortaya atmaktadır .Id dialara göre, servet beyanında açıklanmadığı halde, Kâhta petrolunu işleten ve 33 lokomotif işiyle ün kazanan Ersan'larla Ömer İnönü'nün ortaklığı vardır.

CHP iktidarı günlerinde Etibank tarafından kendisine 30 milyon lira kredi açılması büyük söylentilere yol açan Terzi Izzet'in Ünver şirketi ise, iddiaya göre, Harmancık Şirketinin 2 milyon lira ban ka borcunu ödemiştir. Son Havadis «Ünver Ticaret Sirketi'nin Denizcilik, Etibank, Yapı ve Kredi, İş ve Türk Ticaret bankalarına İnönülerin, Harmancık Şirketi dolayısiyle, 1 milyon 992 bin 846 lira 75 kuruş ödediği doğru mu dur?» sorusunu yöneltmektedir. İddia gerçeğe uygun ise, Terzi Izzet'in — kefalet du rumu dolayısiyle bile olsa — 2 milyon lira borç ödemesi düşünduruculdur.

Bu arada İnonü'nün serveti de ortaya atılmıştır. Günaydın gazetesi Demirellere 87 milyon lira servet biçmişti. Hiçbir ticarî faaliyetle uğraşmayan İnönü, arsa ve bina fi yatlarındaki spekülatif yükselişler yüzünden büyük servet sahibi olmuştu. 2 nektar ge n.Sogindeki Pembe Köşk ara zisi, 3 bin liraya alınmıştı. Bugün aynı yere 40 milyon li ra değer biçilmektedir. Taşlık, Gümüssuyu, Dragos arsalarının edinilişlerinde usulsüz lükler olduğu beyan edilmekte dir. Bu, Ankara'daki ve bütün yurttaki korkunç arazi spekülasyonunun pek çok sayıdaki örneklerinden biriydi. Orümüzdeki sayılarda yayın ayacağımız Mimarlar Odasının bir incelemesinin «Ankara Ornek Olayın bölümünde bu spekülasyonun tahribatı söyle değerlendirilmektedydi: «Ankara'nın kurulması ve i marında Türkiye'de şimdiye kadar gösterilen imar çabalarının en ciddisi gösterilmiş tir. Ankara bugün yüzde 60'a yakın gecekondu oranı, 40 milyarın üstündeki spekülatif değerleri ile, kentsel özel toprak mülkiyeti varlığı hâlinde geri kalmış ülkelerde kent planlaması, çalışmaları nın ne kadar ciddi olursa olsun, başarısının ne kadar sınırlı kalacağının ülkemizde somut örneğidir.»

Şehir planlamacısı Jansen, Atatürk'e bir şehir planı uygulayacak kudretleri olup olmadığını sormuş, Ata türk bu soruya kızmıştı. Ama bütün ricalin, başta yolsuzluklarla mücadelede tın kazanmış Ismet Paşa olmak üzere, arazi spekülasyonunu n rmal sayması, şehir planlamasında devleti kudretsiz kılmış ve spekülatörlere meydanı boş bırakmıştı. İnönü'nün 100 milyonluk serveti iddiası, bu açıdan değerlendirilmelidir.

Emperyalizmin ekonomik ve askerî üssü olarak

KIBRIS

Erdoğan Naim

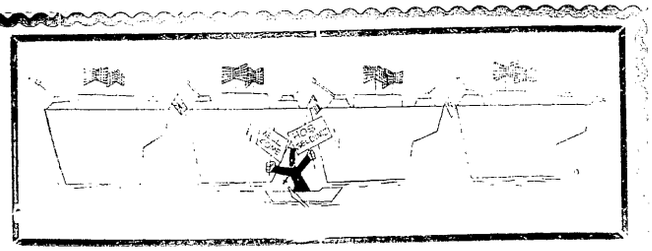

Türkiye'de ilerici çevreler, «üslerin ... s bağımsız Kıbrıs» formülünü savunmakta ve Ada'nın Orta Doğu'da emperya... ...r üssü haline gelmesine kesinlikle karşı çıkmaktadırlar. Bu görüşe katılmaktayız. Ne var ki, Kıbrıs, bugün emperyalizmin bir askeri üssüdür ve ekonomik üssü olma yolundadır. Ekonomik açıdan Kıbrıs, Türkiye'nin çok üstündeki refahını, askeri harcamalara **borçludur.** 1959 yılı ihracatı 37,5 milyon, ithalâtı ise 76,5 milyon sterlindir. 39 milyon sterlinlik açığın 31 milyonluk kısmı, yabancı askeri harcamalarla karşılanmaktadır. Ankara, Türk cemaatine yaptığı 12 milyon sterline ulaşan yardımlarla, bir anlamda Makarios hükümetine yardımcı olmaktadır. Askeri gerginlik arttıkça, Kıbrıs zenginleşmektedir!

Dolaylı yoldan Nato'ya bağlı önemli İngiliz üslerinin kalkması, Kıbrıs'ın ekonomik ve toplumsal bir bunalıma sürüklenmesi demektir. Makarios'un «antiemperyalizm»i bu üslerin kalmasından yanadır!

İlerici Türk politik çevreleri, boşlukta Kıbrıs politikası çizmeden önce, somut iki sadi ve askeri şartları bilme durumundadırlar. Aşağıdaki yazı, bu amaçla hazırlanmıştır.

Kıbrıs Kalkınma Bankası 1965 yılının sonuna kurulmuştur. Adada toplumlararası çatışma ve kavganın patlak verdiği veya uzun eller ile ateş edildiği zaman da, aynı yılın son ayıdır. Kıbrıs Bağımsız Cumhuriyetinin kuruluşundan hemen sonra, özellikle 1961 yılı sonu ile 1962 yılında, Kıbrıs'ta, Amerikalı ekonomik danışmanların aşırı çabaları göze çarpmaktadır. Gerçekten bu danışmalardan üçlü bir gurup sözkonusu devrede, adada üç ay Makarios'ca misafir edilmiş ve Washington'a döndükten sonra «iki ülkece de ana çizgileri ile kabullenilen», Kıbrıs'ın ekonomisine ilişkin geniş kapsamlı bir rapor hazırlamışlardır.

Bu raporda Kıbrıs'ın tüm ekonomi—politiği üç günlük neler tezgâhlandığı sorusu bir yana, raporun açıklanmasında sakınca görülmeyen bir kısmında, Kalkınma Bankasının kuruluş gerekçelerinden olmak üzere, 1960 yılı dış ticaret dengesine işaret edilmekte; bu dengenin hiç de açıcı olmıyan bazı gerçekleri ortaya koyduğu göstürilmektedir. Ayrıca ülkenin sıkı sıkıya dış bağlılığa bağımlı olduğu, bu nedenle hayat standardının'da ana ekseninî ithalatın oluşturduğu ortaya konmaktadır.

Belgeye göre, Kıbrıs 1960 yılında dışarıdan 40 milyon sterlinlik çeşitli final satın almıştır. Bunlar nereden gelmiş, satın alma karşılığında neler ödenmiştir? Aynı yıl süresince dışa satılan 6,3 milyon sterlin tutarındaki ziraî ürünler, 2,6 milyon sterlinlik imal edilmiş eşya, 11,3 milyon sterlinlik başta bakır olmak üzere, maden ve turizmden gelen küçük bir miktar söz konusudur. **Esas vurgun İngiliz üslerindeki askeri harcamalardır ve bunların tutarı 17,8 milyon sterlindir.**

Bu dağılımda, bir bakıma kolayca görülebilecek başka bir gerçek daha sırıtmaktadır. **Kıbrıs, ithalâtının yüzde ellisinden fazlasını, bakır madeni ve İngiliz üslerinden karşılayabilmektedir. Bu iki kaynak, Belgeye göre, çok değerli,** gel gör ki sakardır. Maden kaynağının, bilinen ve işletilmekte olan damarlarına yenilerinin eklenmediği durumda, on yıla kadar yani 1972' lerde, tükeneceği, İngiliz üslerindeki askeri harcamaların da süresiz veya en azından şimdiki çömertlikle devem edemiyeceği görüşü savunulmakta ve bu iki kaynak yerine geçerli olabilecek başka gelir yollarının aranması sahk ve rilmektedir

«SAVAŞ KESİMİ» İLE KALKINMA

Bu noktada Kıbrıs'taki bakır madenin bir Amerikan kumpanyası tarafından işletilmekte olduğunu söylemekte fayda vardır. Ayrıca sonra, Kıbrıs'ın birinci ve ikinci beş yıllık plânlarında «Yapısal Kusur» diye adlandırılan ekonominin İngiliz Üslerine ve Amerikalılar tarafından çalıştırılan bakır madenine bağlılık durumu, ilk kez bu belge ile, bu denli belirgin biçim de ortaya konulmuştur.

Ne var ki, söz konusu raporda, gösterilen çıkış yolları ne bilinenin dışındadır, ne de Amerikan ekonomik danışmanlarının çaplarına uygun düşmektedir. Sırası ile tarım, endüstri ve turizm kesimlerine yatırımlar önerilmekte, Kalkınma Bankasının kurulmasının kaçınılmaz olduğu öne sürülmektedir. Gerçekten, danışmanlar tavsiyelerinde bu kadarla yetinmişler midir? Yoksa, sonuçlarını elektronik beyinlerden, besap makinelerinden geçirttikleri bir «savaş kesimini» de mi Makarios'a sahk vermişlerdir!.

Bu soruyu cevaplandırırken, Adadaki kavganın altı yıllık evresinin sonuçlarına bakmak gerekecektir. Bu sürede, Kıbrıs'taki çatışmalar dan, işte faydalananlar kimlerdir? Veya, Kıbrıs barışın gelmesini gerçekten istemeyen «muzır» kimdir? 1963 sonundan bu yana, Kıbrıs ekonomisine tek başına adını yazmış Makarios yönetiminin girdisine, bu olaylar, neler koymuş tur?.

Onceden önerilip önerilmediğini kesinlikle bilemiyeceğimiz «Savaş kesimini Kıbrıs için, bir ekonomik sektör olarak varsayarak, açık tan önerilen turizm sektöründeki gelirler 1961 tan bu yana 5,6 milyon sterlinlik bir çağıl da şirken savaş sektöründeki gelir, 1963'den bu ya na 12 milyon sterlinlik bir seviyeye varmış ve çok değerli maden gelirlerinin de üstüne çıkmıştır. Toplumlararası kavga nedeni ile Türk toplumunu kendi halkından ayırmak bir köşeye sıkıştıran, Türkleri devlet gelir ve harcamalarından alıkoyan, vergi durumunu kendine dönük bir şekle sokan ve halkımızın sonuçlarını yüz kendi halkına dağıtan bir Rum yönetimine karşılık, **Türk Toplumu Rum halkına 12 milyon luk ek gelir kaynağına aracılık yapar duruma sokulmuştur.**

Böylelikle «dâstaklar» bir taşa iki kuş vurmuşlar, Adada devamlı olarak kendi kendisini beslıyecek bir ekonomik çelişki yaratırken, kendileri için Anglo Amerikanlar da üzerinde işte dikleri gibi ar koşturabilecekleri bir siyasal potansiyel düzeyi temin!amışlardır. Bu tanımlamanın altında Makarios'un da, sağlı solu sonuçtan pay alan halkı adına, muhtırı vardır.

Siyasal yorumlarımız dışında, biz bu kez çücük araştırma yazısına yöneltten neden, 3 Şubat tarihli İngiliz «Kıbrıs Postası» gazetesi de Kıbrıs'ın 1969 yılı dış ticaret açığına ilişkin bir haberdir. Bu habere göre, 1969 yılının ilk onbir ayında yansıyan, Kıbrıs'ın dış ticaret açığı 29 milyon sterlini bulmuştur. 76,5 milyon ithalâta karşılık, ihracat yalnız 37,5 milyon tutmaktadır. Buna göre Kıbrısın dış ticaret dengesi, 1969 yılında da yüzde ellinin üzerinde bir açık vermektedir. Haberde, ayrıca, gerek ekicilik ve gerekse satıcılık yönünden Kıbrısın «baş mîlis terisinin İngiltere olduğu söylenmektedir.

1960 yılındaki dengeyi eleştiren rapor ile, bu gazete haberinin sınırladığı on yıllık devre de Kıbrısın dış ticaret dengesinin nasıl oluştuğunu ve «yapısal kusurun gidişini ortaya koyabilmek gayesi ile Kıbrıs Rum çevrelerince hazırlanan resmi istatistik bilgilere başvurmayı gereksedik.

On yıllık devrede, yıllık ödemeler dengeleri nin canalıcı yanlarının yıllara dağılımı çizelge de gösterilmiştir.

Bu bilgilere göre on yıl süresince maden gelirler ihemen hemen sabit kalırken, yabancı askeri harcamalar 1968 yılında 26.1 milyon sterlini bulmuştur. 1961 yılından buraya, yabancı askeri harcamalara, yüzde doksanını aşmayacak yükseltilmediği ve her yıl düzgün bir şekilde artarak 1969 yılında 12 milyon sterlini bulan yerleri eklenmiştir.

Ekonomin'a dışa bağımlılığı ve dolayısı ile Adadaki yaşama düzeyini ithalâtın oluşturduğu, gerçeği, bu on yıllık bilgilerde de, tüm çıplaklığı ile göze batmaktadır. 1960 yılında ithalâtın ihracata oranı 1,83 iken, 1969 yılında bu oran 2,1 olmuş ithalât 32 milyondan 7 milyona çıkarken ihracat 17 milyondan 37 milyona yükselmiştir.

NATO DAVETİYESİ

Kıbrıs Prodüktivite Merkezi 1969 Ocak seminerine sunulmuş bir rapora göre; **İkinci beş yıllık plân devresinin bitim yılı olan 1971 için,** plânın öngördüğü bütün tedbirlere **rağmen ve İngiliz üslerindeki harcamaların azalacağı** neden ile satın alma gücünün**in düşeceği beklenirken** ithalâttaki artış son yıllardaki **tüm ödemeler** dengesinde görülen alışılagelmiş artığı, **açık şekline dönüştürecektir.**

Kısaca ,durum 1969 yılından bugüne dek hiç bir olumlu gelişme göstermemiştir. «Yapısal kusur», tedavisi olanağı bulunmayan bir hastalık şeklinde Kıbrıs ekonomisine tüm ağırlığı ile oturmuştur.

Kıbrıs Merkez Bankasının 1968 yılık raporunda, İngilizlerin Adadaki askeri harcamalarında, bir azaltmaya gideceklerini, 1966 yılında, Rum yönetimine bildirdikleri, bu nedenle, dış ticaret dengesi bakımından yeni «Sömürü yollarının», bir an önce, aranıp bulunması gereğine işaret edilmektedir. Strateji ve silahların son on yılarında gösterdiği gelişme, İngilizlerin, Orta Doğu'daki; çıkar gözcülüğü görevlerini, kendilerine daha ucuza mal edebilecekleri yol açabilir. Amerikan Maden kumpanyasının önüne geçen gelir kaynağının tükeneceği, veya çok azalacağı, Rum yönetiminee bilindiğine göre, bu iki «Çöz değerine gelir kaynağının yerine nelerin konacağı ve bu yapılırken Kıbrıs, Türkiye ve Orta Doğu'nun başına ne gömülecek ne de geçmiş zamandan düşünmekte fayda vardır.

Belirtilere göre, Lloyd'dan çıkarılan Amerikan üslerinin ve Nato'nun yeni yaşamda. Muhtemel'un gerçekleş'e ...ı aradaki, sanılmaktadır.

Şimdi aynıdan bu yana yeniden ısıtılmakta olan Enosis yaygaralarını ve Yunanistan'ın gösterdiğini savaş hazırlıkları, ola ki böyle bir çağrının koşullanmasının müşaiyatçı. Yine bu şu bağlamda Rusya'nın Kıbrıs'tan «askeri üssünü» istediğinin ileri sürülmesi ve bu isteğinin Makarios'ca ger çevrildiği söylentilerin yayılması Amerikan ve Nato üslerine yazılı cak davetiyenin karşılığında ne denli büyük bir bedüye beklendiğinin işaretidir.

EMPERYALİZMİN EKONOMİK ÜSSÜ

Makarios'un manifetleri ve Emperyalizm ile oynaması yalnız askeri alanda mı kalmaktadır? Bu sorunun cevabını da yine kendi kaynaklarına dayanarak vermeye çalışalım. Rum yönetiminin planlama uzmanlarının «yapısal kusura karşı Birinci beş yıllık plânda savundukları, ithal edilen mallar yerine geçerli olabilecek imalat düşüncesi», İkinci beş yıllık plânda ağırlığını yitirmiştir. İkinci beş yıllık plânın gerek bu konuya ilişkin, gerekse tüm ekonomiye dönük, Rum çevrelerinin, düşünce ve görüşlerini yansıtması yönünden uygun gördüğümüz kaçak bir bölümünde söylenenleri, buraya almakta fayda vardır. İkinci beş yıllık plana göre; «Birinci beş yıllık plandaki, imalatın, belirli koşullarda, ithal edilen mallar yerine geçeri olabilecek şekilde inzlandırılması gittikçi uzun süreli ekonominizin gereklerini karşılamaktan uzaktır. Bu nedenle ithalatın kısıtlanması yerine ihracatın artırılması daha uygun düşecektir. Amaç, Kıbrıs ulusal pazarına daha geniş ufuklar açmaktır. Teknolojik bilgi ve görgü eksikliğini gidermek için de yabancı firmalarla işbirliğine gidilecektir. Kıbrıs, Orta Doğu'daki yeri bakımından, çok yüksek bir avantaja sahiptir. Ada nın bu durumundan azami fayda alınmalı, sömürü yolları işletilmelidir **YABANCI FIRMALAR İLE ORTAKLAŞA ÇABALARA GİRİŞİLEBİLİR VE DE KIBRIS İMALAT, MONTAJ VE İHRACAT YÖNNDEN KOMŞU HATTA DAHA UZAK «ÜLKELER İÇİN BİR ÜS» OLARAK KULLANILABİLİR.»**

Ayrıca, Kıbrıs Merkez Bankasının, 1963 yıllık raporunda, Hükümetin bu konuda liberal bir politika gütmekte kararlı olduğu ve bu liberal ithalat politikasından sapma göstermeye rağı, kısıtlayıcı tedbirlere iltifat etmiyeceği açıklanmaktadır.

Bu noktada Kıbrıs'ın ithalâtından İngiltere ve onun payı da belirtmek uygun düşecektir. Yine aynı kaynaga göre, ithal edilen malların dörte sa ...ası İngiltere olarak gösterilmekte ve 1967 yılındaki yüzde 31'lik payını, 1968 de yüzde 38'e yükseltiği söylenmektedir.

EMPERYALİZME BAĞIMLI TURİZM

Turizmin geliştirilmesi de planlama uzmanlarınca, «yapısal kusura» karşı, ilaç olsun diye ortaya atılan başka bir çaredir .Gel gör ki, yine Kıbrıs Merkez Bankası yayınlarına göre 1968 yılında Kıbrıs'a gelen 88 bin turistin yüzde 47'si İngiliz ve yüzde 13'ü Amerikalılardan oluşmuştur. Bu rakamlar Kıbrıs'ın turizminin de Anglo Amerikanlara desteklendiğini ortaya koymaktadır.

«Yapısal kusura» giderecek denli olmanın ...a birlikte, su ve yağış kıtlığına rağmen, Kıbrıs'ın en hızlı gelişen sektörü olan tarım kesimi ise de söz konusu sektörde ,bazı uyarma ve endüşeler belirtilmiştir. Bunlara göre, son yıllarda tarım ürünleri ihracı artmakta ,ancak diğer ülkelerin gittikçe artan rekabeti ve İngiltere'nin Ortak Pazar'a girme hazırlığı karşısında Kıbrıs'ın kendisine yeni yollar ve yarış alanları araması, tarım ürünlerinin işlenmiş şekilde ihracı sahk verilmektedir .Son zamanlarda S.S.K.O. ve K.E.O. ieşi şirketlerinin İngiliz kuru payıaları ile bütünleşmeye gitmiş bulunmaları bu tavsiye ışığında anlamı kazanmaktadır.

Kıbrıs Prodüktivite Merkezi, Ocak 1969 seminerinde, yukarıda imalata ilişkin söylenenlere uygun düşecek ilman bölgelerinde «serbest alanlara önerisi ortaya atılmıştır. Buna göre, «serbest ilmen alanlara» geciktirilmeden kurulmalıdır. Kıbrısın Stratejik durumu kendisine Orta Doğu için ideal bir dağıtım merkezi olma fırsatını vermektedir. Bu «serbest alanları» önce likle Lefkoşe Hava Alanı ile Magosa'da, sonra dan Limasol ve Larnaka'da başlatılabilir. Söz konusu alanlar geniş tutulmalı, ...n eşyanın ayırımı yeniden birleştirilmesi v ...imaj sanayi için uygun çapta olmalıdır.

AMERİKAN SERMAYESİ, KIBRIS'A YERLEŞİYOR

Aslında bu görüş pek de yeni değildir ve bir dereceye kadar da gelişen Orta Doğu buna ilmi içerisinde, Kıbrıs'ta, dir Beyrut alanlarda, yaratmak istiyen Amerika'dan esinlenmiştir. Amerikan sermayesinin bu çevredeki devinmesini sağlayabilmek için, son zamanlarda Amerika Limasol'daki «Bank Populaire» devralmış böylelikle sermayesi için ikinci bir mevzi oluşturmuştur.

Büyük petrol şirketlerinin Orta Doğu'daki idari merkezlerini, son zamanlarda, Kıbrıs'a taşımaları da ilginçtir.

Kıbrıs ekonomisine ilişkin düşünülen tedbir ve çarelere, bir yenisi de, 1970 yılı bütçesi görüşmelerinde eklenmiştir. Kıbrıs'ta, uygun görülecek iki yerde, uluslararası kumarhaneler kurmak bu yeni görüşün ana eksenini oluşturmaktadır!.

Görülüyor ki «yapısal kusura» karşı düşünülen her çıkış yolu bir yandan emperyalizmin işine gelirken beri yandan Türkiyenin, Orta Doğu'nun, kısaca, tüm çevrenin öz çıkarlarına ters düşmektedir.

Yazımızı kesin bir sonuca bağlamaktansa, yazıya başlarken ön amacımızın ne olduğunu, kafamıza ne gibi soruların takılmış bulunduğunu belirtmek ile yetinmekte ve böylelikle sonucu tartışmaya açık kılmakta fayda vardır. Göbek bağı ile emperyalizme bağlı Bağımsız Kıbrıs Cumhuriyetinin kuruluşunda ne denli bir isabetlilik söz konusudur? Makarios gerçekten «Bağımsızlık bayrası» mıdır? Kıbrıs'ta emperyalizm'e yatakbodenler kimlerdir ?Anavatanda 1964 Haziranından bu yana yeniden, Kıbrıs'a dayalı, başlatılan Anti emperyalist oluşum bu düzeydeki ilişkilerini Orta — Doğu halkları ile mi, yoksa Yunanistan'la mı sürdürebilir? Veya, daha iyimser bir düşünce ile, anti—emperyalist oluşum söz konusu ülkelerde eş—zamanlı mı gerçekleşecektir ?Bu soruların cevaplarına göre Federasyon veya Taksim tezlerinin ulusculuk — uluslararası sınıflık dialektik ünitesindeki yerleri nelerdir?.

Yazı bu soruların cevapları aranırken var dımcı olduğu denli başarıya ulaşmış olacaktır.

Yıllar	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969
	(MİLYON STERLİN OLARAK)									
İhracat	17.2	15.9	18.4	19.7	18.3	23.5	27.6	28.5	34.1	37.5
İthalat	-32.2	-33.6	-38.6	-40.0	-32.9	-44.2	-48.0	-51.8	-60.6	-76.5
Ticaret Dengesi	-15.0	-17.7	20.2	-21.2	-14.6	-20.7	-20.4	-23.3	-26.5	-39
YABANCI ASKERİ HARCAMA	15.0	16.9	16.9	16.1	17.1	22.0	23.1	24.5	26.1	31
NOT: İHRACATIN MADENBLESEN	9.4	8.2	7.5	7.2	6.3	9.0	12.1	9.7	11.5	12
YABANCI ASKERİ HARCAMALARA TÜRKİYENİN VE BİRLEŞMİŞ MİLLETLERİN KATKISI	-	-	-	-	5	5.5	6	7	9	12

«Çifte Enasis» Aldatmacasına DİKKAT!

ibrahim çamlı

Makarios'un Kıbrıs Anayasasında bazı değişiklikler sağlamak amacı ile Ankara'ya geldiği 1962 yılından bugüne dek Türkiye'de siyasi iktidarlar, Kıbrıs bunalımını, inatla, bir Nato içi çözüm olan Zürih — Londra statüsünün korunması işi olarak ele almışlardır. İsmet Paşanın Moskova ile yakınlaşmayı politikasına paralel olarak geliştirdiği «Bağımsız ve Federatif» Kıbrıs tezi, bu tutumun taktik alternatifinden başka birşey değildir .İsmet Paşa iktidarları, Ada'nın kaderini üç Nato'lu devlet İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ın temsilcilerinin anlaşmaya varılmamış ve mesele Nato dışı kuvvetlere, Birleşmiş Milletlere geçmiştir. Meselenin 1964 Haziranında Nato Bakanlar Konseyi'ne getirilmek suretiyle bir kez daha Nato 'içinde çözümlenmesine çalışılmışsa da, bu teşebbüs de tam bir başarısızlıkla sonuçlanmıştır .

Türk diplomatisinin anlamadığı ya da anlamak istemediği şuydu: Kıbrıs, Türkiye, İngiltere ve Yunanistan'ın yarattığı bir devlet olmaktan çıkmıştı. Hükümranlığı Zürih — Londra Anlaşmalarının hukuki çerçevesini ve bu Anlaşmalara imza koyan üç Nato'lu devletin politik iradesini aşan bir niteliğe kazanmıştı. Kıbrıs Devleti'nin kişiliği Üçüncü Dünya'nın, tarihi akışın içindeydi. Yani Kıbrıs, onu Nato strateji si içinde tutan bağlarını koparmış, tam bağımsız bir devlet olmuştu. Böyle olmasa da gerekliydi. Ve sorunun Türkiye açısından çözümüne buradan hareket ederek gitmek gerekiyordu.

Nitekim, Yön Dergisinde 25 Eylül 1964 ve 2 Ekim 1964 de yazdığı iki yazısı ile bu yazar, Zürih — Londra Statüsü ile bu statünün parçası İngiliz üslerinden arınmış, Nato'dan kopmuş tam bağımsız ve tarafsız bir Kıbrıs tezini ileri sürdü. Bu Makarios'dan da ileri bir tutumdu. Maksat, Kıbrıs'ın kaderi üzerinde büyük ölçüde söz sahibi olduğu görülen dünyadaki ilerici kuvvetlerle aynı paralele girmek ve bu sayede Ada'nın tekrar Nato'ya dönmesi olacağı için bu kuvvetlerin karşısına çıkacakları Enosis'in yolunu kesmek. Aynı zamanda Türk Toplumu için millet lerarası garantiler altında en uygun ya şantıyı sağlamaktı.

Türkiye'yi dünya kamuoyunda çok itibarlı bir noktaya çıkaracak bu koşullar altında Kıbrıs Türk Toplumuna 1965 Birleşmiş Milletler Karar Tasarısında öngörülen ya da bugünkü ikili konuşmalardan beklenenin üstünde bir statü getirebileceği açıktı. Bunlar hep strateji idi. Taktik alanda ise, söz konusu yazılarda, Türk diplomasisine Enosis'ciliği soyut kılan, Enosis'i hiç bir zaman diplomatik bir işlem yapmamış olan Makarios ile Adanın Enosis taraftarı sağ cenahı ve Atina arasına girmesi ve cepheyi bölmesi sahk ve riliyordu.

Bu görüşler ,Türkiye'nin ilerici yazarları tarafından yaygın bir politik bi linç haline getirildi. Fakat ne Halk Partisi ne de Adalet Partisi iktidarları. Kıbrıs sorununda temelde Nota'cu o lan tutumlarından caydılar .Türkiye'de egemen sınıfların İktidarları Kıbrıs konusunda Batının büyük çıkarları çizgisi içindedirler. Bu tutum Kıbrıs Türk toplumunun yönsüz, perişan ve gelece ği belirsiz bir hale düşmesi ile sonuç lanmıştır. Bugün de, Akdeniz ve Orta Doğu'da sadık müttefikleri Yunanistan, İsrail ve İran ile emperyalist cepheyi pekiştirme çabasında olan Amerika'nın yesil ışık yakacağı bir Enosis oldu bittisinin önlenememesi, belki de buna Türkiye'nin Taksim perdesi arkasında emperyalist cepheye yeni kuvvetler sağlayacak bir çifte Enosis hareketi ile karşılaşmaktan başka çaresi kalmıyacaktır. Dünya basını haftalardanberi artık Enosis'in karşısında olan Makarios ve sol cephe ile arkalarında Atina'nın ve CIA'nın gizli elleri olan Adadaki sağcı Enosis'ci Milli Cephenin Makarios'a sulkaste kadar varan mücadelesinin haberleri ve yorumları ile doludur. Ve Akdeniz'de gelişen yeni kuvvet ilişkileri içinde Libya'daki Wheelus Üssünün de kaybeden Amerikanın, stratejik Kıbrıs Adasının Makarios'un nötralist yönetiminden tam uydusu haline gelmiş olan Yunanistan'a aktarılmasını istediği, bütün yalanlamalara rağmen kuvvet il bir ihtimaldir. Bu gelişme içinde İhan Selçuk ileri bir görüşle arkasında Guardian Gazetesinin ve Papadre u'nun da üzerinde durduğu, «Çifte Enosis» ihtimalini ortaya atmıştır .«Çifte Enosis» bir ihtimalden çok, Türk diplomasisinde ötedanberi mevcut bir eğilimdir. Bunun için de biraz geriye bakmak gerekir.

Johnson'un ünlü mektubu ve İnönü'nün Washington yolculuğundan sonra, 8 Temmuz 1964'de Cenevre'de Türkiye, Yunanistan ve Amerikalı arabulucu Acheson arasında Kıbrıs sorunu na yeni çözüm bulmak üzere müzakerelere başlandı. 20 Temmuzda konuşmaların ilk döneml tamamlanmış, Acheson Planının ana hatları şunlardı : meydana çıkmış ve bu esaslar üzerinde müzakere yapmak üzere konuşmaların ikinci dönemine geçilmişti. Acheson Planının ana hatları şunlardır.

1— Türkiye'ye Kıbrıs Adasının Karpas burnunda Türkiye Cumhuriyeti nin ayrılmaz bir cüzü sayılacak strate jik bir arazi parçası verilecekti. Türki ye 5üzdâ istediği kadar asker bulundurmak hakkına sahip olacaktı.

2 — Söz konusu arazide yerleşmek istemeyen Kıbrıs'lı Türkler için merkezi yönetime bağlı iki veya üç muhtar bölge kurulacaktı.

3 — Ada Yunanistan'a bağlanacaktı.

Türkiye'ye ufak bir ilâ taviz karşılığı Enosis olan bu plana «Çifte Enosis» adı takıldı.

Türk Hevetinin esasta kabul ettiği ve Türkiye'ye verilecek arazinin hudutlarının tâyini üzerinde müzakereye girişiği planı sorunda Yunanistan red detti.

Ağustos'ta Yunanlılar bir mukabil teklifle geldiler. Türkiye'ye El Greco burnunda 32 kilometrekarelik bir alanı, yalnız hava ve deniz üssü olarak kullanılmak üzere, 25—30 yıl süre ile kiraya verilecekti. Bu teklifi de Türkiye reddetti.

20 Ağustos'ta Acheson ikinci planını sundu: Y — Karpas burnunda, Kokmi—Kelbir'in iki mil batısında kuzey — güney istikametinde çizilecek bir hattın doğusunda kalan bölgede Türkler ye 50 yıl süre ile bir askeri üs bulundurmak hakkına sahip olacaktı .Ayrıca, Türkiye, Magosa Limanından serbest geçiş faydalanacaktı. 2 — Yunan Hükümeti Kıbrıs Türk Cemaatine Lozan Muhadesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesindekiler dahil olmak üzere kabul edilmiş insan ve güvenlik hakları için teminat verecekti.

Türk Heyeti, Türk Toplumunun haklarını birinci plana nazaran kısıtlayan bir ikinci planı, söz konusu arazinin Türkiye'ye geçici bir süre verilmesi yerine Türkiye'nin mülkiyetine bırakılması şartiyle benimser göründü. Ancak Yunanlıların buna yanaşmaması ile bu plan da suya düştü.

Gazete haberlerinden değil, Türkiye Dışişleri Bakanlığının 2 sayılı Beyanlerinden aldığımız bu bilgilerden de anlasıldığı gibi, Kıbrısın yüzde 3,5 ya da yüzde 4,5'i (ne önemi var) tekabül eden bir arazi parçasının Türkiye'ye verilmesiyle Enosis gerçekleşecekti. Bundan sonra, İngiliz Dışişlerinde Vardımcı Devlet Bakanı Fred Mulley'nin Temmuz 1967'de Ankara ziyaretinde Demirel Iktidarı da «Çifte Enosis» olanaklarını araştırdı .Cunta ile yapılan Kışan — Dedeoğaç görüşmelerinde «Çifte Enosis» üzerinde duruldu. «Çifte Enosis» ile dillirse, Demirel» iktidarı Enosis'e kar şı çıkacak mı? Hiç sanmıyız. Ve bundan sonra, Amerikan politikasına hiz met edecek bu yeni üsle emperyalist cepheniin içinde tamamen sıkışacak Türkiye, bağımlılığından ve bunun tehlikelerinden hiç bir zaman kolayca kurtulamıyacaktır.